

VERSLAG

VAN HET KOLONIAAL CONGRES DER
SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERSPARTIJ
IN NEDERLAND, GEHOUDEN OP ZATERDAG 11
EN ZONDAG 12 JANUARI 1930 TE UTRECHT

N.V. DE ARBEIDERSPERS — AMSTERDAM

VERSLAG

VAN HET KOLONIAAL CONGRES DER
SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERSPARTIJ
IN NEDERLAND, GEHOUDEN OP ZATERDAG 11
EN ZONDAG 12 JANUARI 1930 TE UTRECHT

N.V. DE ARBEIDERSPERS — AMSTERDAM

INHOUD:

	Blz.
1. Congresverslag	3
2. Congresbesluiten	51
3. Ingekomen Voorstellen en Amendementen	55

Openingsrede van Oudegeest.

Om even halftwee liet de Partij-voorzitter J. OUDEGEEST den hamer vallen tot het uitspreken van de openingsrede.

Het spreekt vanzelf, zoo begon hij, dat wij deze bijeenkomst niet kunnen beginnen, zonder eerst uiting te geven aan de natrillingen van den slag, dien wij hebben geleden. Ik herinner, aldus spreker, aan het verlies van eenige voormannen, die wij noode kunnen missen; aan de nagedachtenis van *Simon Hartog*, *A. Heykoop* en *mr. G. W. Sannes*, hebben wij een woord te wijden. Ook naar partijgenoot *Albarda—Brals*, die zoo'n steun voor onzen voorzitter der Kamerfractie is geweest, gaan onze innige gedachten uit.

4 Spr. wijdt dan eenige hartelijke woorden aan de zieke partijgenooten *Troelstra* en *Kleerekoper*. Laten wij hun beiden een telegram zenden. (*Applaus.*)

Het Congres, vervolgt spreker, heeft een zeer speciale bedoeeling. Ons werk moet hier en daar afgerond worden. Het moeilijke koloniale vraagstuk eischt onze aandacht. Met den dag dringt het zich meer op, zelfs aan de niet-koloniale landen. De ontwaking van het Oosten is een verheugend historisch feit. Deze ontwaking zal zich doorzetten en van grooten invloed zijn op de houding van alle mogendheden. De gekleurde volken hebben door den oorlog hun macht leeren kennen en hun beteekenis ingezien. Zij begrijpen, dat daaruit de consequenties getrokken moeten worden. De snelle Europeanisatie van Japan, de toemende bevrijding van de arbeidersklasse aldaar, is allicht een voorbeeld voor de andere Aziatische landen. China wenscht verlost te worden van den politieken dwang en zich economisch vrij te maken van alle bepalingen, die het volk houden in den ban der Europeesche belangen. Engelsch-Indië is een eind op weg naar de onafhankelijkheid, althans naar zelfbeheer. De inheemsche kapitalen zijn in de inheemsche industrie gestoken en veroorzaken een economisch onafhankelijke industriele klasse. De politieke onafhankelijkheid moet hierop volgen. Het Engelsch-Indische proletariaat is hiermee nog niet gebaat. Zijn kapitalisten mogen van andere kleur zijn, van anderen aard zijn zij niet. De loonen zijn ongehoord laag, de arbeidstijden ongehoord lang. Vrouwen- en kinderarbeid heerschen onbeperkt. Deze toestanden vinden wij ook in onze eigen koloniën.

Naast den nationalen strijd der Indonesiërs zal de klassenstrijd in Indonesië niet kunnen worden gemist. Onze Indische zusterpartij en het N.V.V. zullen deze actie bevorderen. De sociaal-democraten wenschen zoo snel mogelijk de bevrijding der Indonesiërs en er tevens voor te waken, dat deze vrijheid duurzaam

zal zijn. Zij wenschen te voorkomen, dat de Nederlandsche overheerschers door andere vervangen worden. Maar de geheele actie zal op onze beginselen moeten gebouwd zijn.

In Nederland hebben wij gewerkt aan de bevrijding der Nederlandsche arbeiders. Voor de Indonesische willen wij hetzelfde doen. Reeds dertig jaar zijn wij daarmee bezig. *Van Kol* begon er in het Parlement mee en wij hebben hem in zijn heldenstrijd gevolgd. Thans zijn wij dieper ingeleid in de vraagstukken. Wij staan tegenover een volk, dat zichzelf gaat organiseren. Geen der burgerlijke partijen heeft er ooit aan gedacht, een politieke gedragslijn uit te stippelen. Zij hebben geen behoefte aan een dergelijk beginselprogramma. Geen andere partij stond de belangen der inheemschen zoo voor, als de onze, omdat alle andere aan het kapitalisme gebonden zijn. De ontwikkeling der gebeurtenissen in de koloniën werkt onze behoeften in de hand. Ons ontwerp-programma wekte reeds een storm van kritiek van links en rechts.

Ik wijs er echter op, aldus spreker, dat wij althans pogen ons te oriënteren. De andere hebben niets beproefd om stelling te nemen. Dat komt waarschijnlijk, omdat de burgerlijke pers ziet op welke wijze wij steun verleen en aan den bevrijdingsstrijd der Indonesiërs. Deze pers wenscht de koloniale prooi niet los te laten. De communisten, de hulptroepen der bourgeoisie, razen eveneens tegen ons. Wij kunnen dat wel hebben, want zij krijgen toch geen voet aan den grond. Wij zullen ondanks alle geraas ons sociaal-democratisch standpunt niet verlaten; wij laten ons niet hetzen en wij laten ons niet intimideeren. Daarvoor kennen wij te goed de zuiverheid onzer beginselen en onze kracht. Bij ons heerscht niet de zenuwachtigheid der Indische en Nederlandsche regeering. Deze nervositeit kan wel eens als oorzaak een kwaad geweten hebben. De provocaties, in-hechtenisnemingen, huiszoekingen en molestaties der laatste dagen zijn symptomen, die er op wijzen, dat de regeering óf door haar zenuwen heen is, óf een middel tot nieuwe onlusten zoekt te wekken. De regeeringsverklaring geeft geen enkelen grond voor een bewuste regeering, om op te treden, zooals is geschied. Het blijft alles nog vaag en van dit Congres moet een scherp protest tegen deze politiek van knevelarij en rechtsverkrachting uitgaan. (*Applaus*)

Wij zullen blijven protesteeren, totdat recht en vrijheid voor den Indonesiër is veroverd. Is ons beginselprogramma aangenomen, dan zal de bestaande commissie een strijdprogramma ontwerpen en de militaire paragraaf in het oog vatten. Spreker opent het Congres en heet in het bijzonder welkom onzen Duitschen kameraad *Dittmann* en *Van de Walle* van het N.V.V. (*Applaus*.)

De Partij-secretaris C. WOUDEMBERG deelt mee, dat de Fransche, Deensche, Engelsche en Oostenrijksche Partij bericht van verhindering hebben gezonden, aanwezig te zijn. Van verschillende afdeelingen zijn moties ingekomen, waarin op het houden van protestvergaderingen tegen de razzia in Indonesië wordt aangedrongen.

Uit Weltevreden is van de Indische Sociaal-Democratische

Partij een telegram ingekomen. Ook P.N.I. en P.P.P.K.I. zonden aan dit Congres een telegram.

Van de directie der „Arbeiderspers” bereikte het P.B. het verzoek, om de abonnementsactie voor de „Socialistische Gids” aan te bevelen. Wat de propaganda betreft, zegt spreker, dat het oude verlangen, om ook buiten de verkiezingen om meer propaganda te voeren, weer tot uiting is gekomen. Het P.B. wil daaraan gaarne tegemoet komen. Het is overdreven den indruk te vestigen alsof er buiten de verkiezingsactie in de Partij niet gewerkt zou worden, maar het is noodig dat er meer gebeurt. Daarom heeft het P.B. reeds in September l.l. een plan ontworpen, dat door den Partijraad is goedgekeurd. In dit plan is ook opgenomen, dat Februari meer speciaal voor een ledenwinstactie zal zijn gereserveerd. Het materiaal voor deze actie is in bewerking. Behalve de reeds verschenen brochures, die voor 5 cent door de afdelingen verkocht kunnen worden, zijn thans in de maak een brochure van Albarda over de Critiek op de Deensche Ontwapeningsactie en een brochure van Stokvis over de Poenale Sanctie. Manifesten, vlugschriften, brochures en handleidingen voor de huisbezoekactie zullen ter beschikking van de huisbezoekers worden gesteld. Het komt er nu op aan de partijgenooten overal aan het werk te zetten. De Partij is steeds groeiende. In de laatste vijf jaar was de gemiddelde groei per jaar 5000. Er is geen enkele reden om aan te nemen, dat 1930 niet even gunstig zal zijn. Voert de propaganda met kracht. (*Applaus.*)

P.g. DE HAAS, voorzitter van de Congrescommissie, heet het Congres namens de federatie Utrecht welkom. Het is goed, dat dit Congres wordt gehouden in de stad der beruchte petroleumfaculteit. Dat het Congres op hoog peil moge staan.

Een groet der Duitsche partij.

P.g. DITTMANN, met applaus ontvangen, spreekt het Congres toe. Hij begroet het namens de Duitsche Partij. Gij zijt bijeen gekomen om een practisch agitatie-program betreffende de koloniale politiek te scheppen. Voor de koloniën-bezittende landen zijn de betreffende vragen actueel en brandend. Holland bezit reeds eeuwen koloniën. Uw Partij is evenals de partijen in West-Europa over het stadium der uitsluitende propaganda heen. Voor de komende generatie moet natuurlijk het socialistische evangelie gepredikt worden. Het is echter onze plicht, om de maatschappij te veranderen en dat kan slechts als wij in de maatschappij doordringen om van binnen uit de hervormingen tot stand te brengen. Dit werk is moeilijk. Het vergt veel „klein werk”.

Wij kunnen met trots zeggen, dat wij thans midden in de periode van omvorming zijn. Overal is het proletariaat doorgedrongen. In Duitschland bleek dit zoo duidelijk bij den tachtigsten geboortedag van Bernstein. In zijn persoon kon men een stuk Partij-geschiedenis zien. In haar jeugd werkte de kleine

Partij heimelijk en onder de dwangwetten van Bismarck. Organisatie en pers waren verboden. Jarenlang werd deze strijd gevoerd, met Bernstein als publicistische vaandeldrager.

Hij verschaftte het geestelijke brood, doch heden vierden wij zijn feest in de representielokalen, die het keizerlijke Duitschland voor den Rijksdagpresident heeft ingericht.

Deze president is thans Loebe en een der opvolgers van Bismarck is p.g. Hermann Müller. De eenmaal vervolgte Partij is thans de steunpilaar van de Deutsche republiek. Buiten ons om kan geen politiek gevoerd worden. De opgaven zijn anders geworden. Zij zijn concreet en gelden de practische politiek. Met het groote doel, het socialisme, voor oogen, zullen wij door-dringen in het politieke en economische leven. Het proletariaat zelf moet zich eveneens veranderen en rijper en bekwaamer worden om zijn taak te kunnen vervullen. Het volk zal door zijn werk voor het socialisme in kracht stijgen.

Onwaar is het, dat de massa tot geen groote dingen in staat is. Wij wijzen de communistische these af, als zou het proletariaat onmiddellijk gereed zijn, het socialisme te bewerkstelligen. Daarvoor kan het de school der democratie, organisatie en zelf-opvoeding niet missen.

De Russische practijk bewijst dit duidelijk. Slechts overtuigde, bewuste socialisten kunnen het ideaal dienen. Dit geldt ook voor het koloniale proletariaat. Dit is het grondprobleem van dit Congres. Een deel van uw Partij gelooft, dat het Indonesische proletariaat reeds rijp is voor zelfbestuur. Anderen achten een overgangstijd noodzakelijk. Spreker zal zich hierin niet mengen, doch spreekt slechts de hoop uit, dat de besprekingen broederlijk mogen zijn en de oplossing van het probleem mogen bevorderen. Een hartelijk Glück Auf. (*Applaus.*)

De VOORZITTER doet mededeeling van een motie, voortgekomen uit de commissie, die de amendementen heeft onderzocht en waarin alle stroomingen vertegenwoordigd waren.

De resolutie.

Het Congres heeft met diepe verontwaardiging kennis genomen van de opnieuw gepleegde inbreuk op de staatkundige vrijheid van de Indonesische volksbeweging en op de persoonlijke vrijheid van honderden harer leiders en leden;

stelt vast, dat in de regeeringsverklaring van 10 Januari, in den Volksraad afgelegd, de ongehoorde aanranding van de politieke rechten en vrijheden van Indonesië is verdedigd op grond van ingekomen ambtsberichten, welke enkel op beweerde vermoedens, die tot dusverre door niets zijn gestaafd, berusten;

keurt den inhoud van den brief van het Partijbestuur aan den ministerraad goed en deelt in het bijzonder de daarin neergelegde overtuiging, dat een bewind, hetwelk zou meenen, zich slechts te kunnen handhaven door op elk gerucht het politieke leven der massa te verlammen, een gevaar

wordt voor zich zelf en voor de samenleving, welke het moet beschermen;

acht een ruim opgevatte toepassing van het recht van vereeniging en vergadering noodzakelijk als eerste voorwaarde voor den strijd voor nationale onafhankelijkheid;

veroordeelt het jongste optreden van de Indische regering, wyl het de verbittering vermeerderd en de kans op nieuwe wanhoopsdaden en dus op nieuwe volksrampen ernstig verhoogt;

protesteert ten scherpste tegen de bladen, die zoowel in Indonesië als hier te lande, de overheid hebben aangezet tot het bezigen van geweld jegens Indonesische organisaties; constateert, dat de Indonesische volksleiders bij hun gerechvaardigde critiek op het regeeringsbeleid in het algemeen meer zelfbeheersching toonen dan vele Europeesche persorganen, aan welke ook in een krenkende bejegening van de Indonesiërs onbeperkte vrijheid wordt gelaten;

begroet het initiatief van de sociaal-democratische fractie in Volksraad en Staten-Generaal, die van de regering volledige opheldering in deze gebeurtenissen verlangen;

eischt van de regering onmiddellijke vrijlating van allen, die om politieke redenen in voorloopige hechtenis zijn gesteld en amnestie voor alle politieke gevangenen en verbannen;

herhaalt, zijn in het Congres van Februari 1929 te Nijmegen gegeven verzekering, dat de Partij het als een harer voornaamste plichten beschouwt, de Indonesische volksbeweging op doelmatige wijze te steunen in haar strijd voor onafhankelijkheid;

eischt van de regering, dat zij voor dezen strijd de wettige banen opent en verwacht, dat deze nieuwe en harde ervaring de volksbeweging zal stalen en haar offervaardigheid zal verhoogen, om te volharden in den strijd voor de vrijheid.

Deze resolutie wordt onder applaus zonder discussie en met algemeene stemmen aangenomen.

Na eenige discussie wordt de door den voorzitter vastgestelde dagorde door het Congres aanvaard.

Telegrammen.

Van de Indische Sociaal-Democratische Partij werd het volgende telegram uit Weltevreden ontvangen:

„Volksbeweging wacht in spanning (intusschen reeds afgelegde) verklaring van het regeeringsoptreden; opheffing politieke- en rechtsonzekerheid dringend noodig; Volksbeweging ontkent rechtvaardiging van dit ingrijpen; artikel *Indische Volk* geeft aan slot inzicht van zelfde gematigde nationalist; wij bevelen aan Congresmotie met aandrang van P.B.: eisch snel onderzoek en openbaarheid, waarschuwen tegen reactionnair koers en verdere inperking volksvrijheden en verder oproepen der nationalist tot voortzet-

ting legale actie en toezeggen vollen steun der Hollandsche Partij."

De P.N.I. en de P.P.P.K.I. zonden het volgende telegram:
„Succes toegewenscht; nationale vereenigingen protesteer-
ren tegen regeeringsoptreden."

Voor den aanvang van het Koloniaal Congres der Partij, werden vóór de reeds gemelde aanneming van de resolutie, de afgevaardigden nog toegesproken door *Wouters*, van de Belgische Werklieden Partij.

Groet van België.

Pg. WOUTERS (België) brengt de groeten der Belgische Werklieden Partij over. Hij doet dit met groot genoegen. Twee-en-twintig jaar geleden woonde spreker eveneens een Congres der S.D.A.P. bij en hij maakte toen vele vrienden.

In den loop van 1929 hebben verschillende manoeuvres van Belgische kapitalisten de strekking gehad om oneenigheid tusschen België en Holland te weeg te brengen. Elke gedachte hieraan verwerpt de Belgische Partij. (*Applaus.*)

België is een jonge, koloniale mogendheid en kan uit de Hollandsche sociaal-democratische school haar leering trekken opdat fouten voorkomen kunnen worden.

Als onze Belgische partijgenooten den Congoneeschen proletariërs te hulp willen komen, hopen zij te profiteeren van de Hollandsche ervaringen.

Het is te hopen en te verwachten, dat de koloniale problemen door middel van den Volkenbond in socialistischen geest opgelost kunnen worden.

De Gentsche coöperatie werkt samen met koloniale ondernemingen, hetgeen moeilijkheden schept.

De Werklieden Partij is, wat het koloniale vraagstuk betreft, nog in de positie als de Nederlandsche Partij in de dagen van Van Kol.

Spr. wenscht het Congres alle goeds! (*Luid applaus.*)

Inleiding van Stokvis.

Het woord is hierna aan pg. J. E. STOKVIS tot het houden van zijn inleiding.

Spreker begint met een woord van eerbied aan de nagedachtenis aan *Van Kol*. Hij was het, die vooraan stond bij het initiatief voor het ontwerpen van een koloniaal beginsel-program. Komen wij tot een goed resultaat, dan is dit mede het gevolg van Van Kol's zegenrijken en grooten arbeid ten bate van het Indonesische volk. (*Applaus.*)

Spr. acht zijn taak aantrekkelijk en moeilijk. Het is een genot om te pleiten voor de toekomst van de Indonesische volken. De opdracht is echter moeilijk, omdat de vraagstukken ingewikkeld zijn en leiden tot een worsteling tusschen ideaal en mogelijkheden.

Nuchter, juist en waar.

Men heeft spreker opgemerkt, dat van dit ontwerp zoo weinig bezieling uitging. Spr. antwoordde dan, dat ook in ons Leidsche program geen sterk bezielende zinnen voorkomen. Dit is niet erg. Want als wij onze beginselen neerschrijven, dan moet dit een resultaat *van* de bezieling zijn. Wij moeten nuchter, juist en waar zijn. Het koloniale program moet de *bron* van onzen strijd en onze propaganda zijn.

Moeten wij bij dit program bovenal rekening houden met wenschen en opvattingen der Indonesiërs? Het is een sociaal-democratisch en geen Indonesisch program. Dan wordt het ook een program voor den Indonesiër. Wij strijden hier in de allereerste plaats voor zijn vrijheid, doch naar *onzen* kijk op de mogelijkheden.

Onze Partij had reeds vroeger een beginsellijn getrokken, op het Arnhemsche Congres van 1921. Wij aanvaardden toen het principe van „ontwikkeling naar zelfbestuur, onder inheemsche leiding, ter voorbereiding van de onafhankelijkheid”. In aansluiting daarop traceeren wij thans den weg naar de onafhankelijkheid zelve. Van '21 af zit er dus al leiding en lijn in onze koloniale opvattingen.

„Zelfbestuur” achten sommigen burgerlijk. Doch het zelfbestuur, dat wij wenschen is iets anders dan de opvattingen der burgerlijke partijen hieromtrent. Zij zeggen er immers niet bij, hoe zij zich dit zelfbestuur denken, doch uit haar optreden blijkt, dat zij het *blanke* zelfbestuur bedoelen. Dit zou echter de koloniale heerschappij versterken, omdat de leiding dan voornamelijk in handen zou kunnen komen van Europeanen, die bij de exploitatie van Indonesië rechtstreeks belang hebben. Wij eischen zelfbestuur *onder inheemsche leiding* en leggen daardoor den grondslag voor de volledige onafhankelijkheid.

Spr. zal alleen de hoofdzaken van het program behandelen. Later komen afzonderlijk de stellingen aan de orde.

De ethische kant.

De ethische kant van het koloniale vraagstuk is voor ons de boeiendste en de gemakkelijkste. Onze edelste aandoeningen wekt deze ethische factor. Wij strijden tegen de koloniale verhouding als tegen een bijzonder geraffineerden en groven verschijningsvorm van het kapitalisme. Wie in Indonesië het kapitalisme onbeperkt aan het werk ziet, voelt onze ideologie zoo sterk mogelijk in zich leven. De koloniale verhouding is voor ons weerzinwekkend; een economisch en moreel onrecht. Tegenover het sterke kapitalisme staat een weerlooze massa, die volledig onderworpen is, economisch en nationaal.

Wil men echter als sociaal-democraat aan den slag gaan, dan komt men pas voor de minder aantrekkelijke taak te staan, voor practische verhoudingen, die ons onthutsen, omdat wij er niet precies weg mee weten.

Het lijkt aanvankelijk zoo eenvoudig: dadelijk maar den klassenstrijd voeren; maar dan worden we spoedig gewaar, dat wij daarmee niet veel verder komen. De klassenstrijd leeft nog niet

onder de Oostersche massa De bewuste Indonesiërs worden niet in de eerste plaats door sociaal leed, doch door nationaal verdriet bewogen. Wij staan dan voor het verschil en verband tusschen socialisme en nationalisme.

Het nationale element.

En dan voelt men, dat wij te laat de kracht van het nationale element hebben onderkend. Zonder oplossing van het nationale vraagstuk kan van bereiking van het socialisme geen sprake zijn.

Dit is tenslotte begrijpelijk en eenvoudig: niet iets speciaal „koloniaalsch”. Gedurende en na den wereldoorlog hebben wij de ontstellende kracht der nationale aandoeningen, die ons zelfs een poos het internationaal bewustzijn deed verliezen, ondergaan. Dit gold nog sterk in 1919. Hieruit moge men beseffen, hoe juist het is, dat ons *koloniaal* program zich in de eerste plaats nationaal oriënteert. Hierin schuilt niets on-sociaal-democratisch. De Indonesiër zal pas toegankelijk blijven voor onze leer, als hij verlost is van het nationale verdriet. Het is met het nationalisme als met den menschelijken bloedsomloop: is deze goed, dan bemerken wij hem nauwelijks; gaat er echter iets haperen, dan kunnen zich verschijnselen voordoen, die ons blind maken voor de werkelijkheid. Wordt de nationale aandoening overprikkeld, dan ontstaat er een koorts, die nuchterheid en objectiviteit bedreigt. Daarom is het socialistische plicht om ons nationaal te oriënteeren, omdat eerst een nationaal-vrije massa goed vatbaar wordt voor het socialisme.

Er is in Indonesië genoeg reden voor klassenstrijd. Er zijn klassen en economische tegenstellingen, doch deze staan thans nog onder de rem van het gemeenschappelijke nationale leed.

De nationalistische beweging.

Spr. behandelt nu eerst de vraag, hoe onze houding moet zijn ten opzichte van de nationalistische beweging. Veel moeilijkheden en ingewikkelde verhoudingen hebben wij hierbij te verwerken.

Tusschen koloniaal-socialisten en koloniaal-nationalisten bestaan er vele tegenstellingen. De eersten wenschen een ander productie-stelsel en bestrijden het kapitalisme, omdat het kapitalisme is. De nationalist bestrijdt denzelfden tegenstander, maar met gansch andere oogmerken. Die tegenstander vertegenwoordigt voor hem den nationalen onderdrukker.

Beiden staan dus op een gemeenschappelijk terrein tegenover een gemeenschappelijken tegenstander, maar ieder met een eigen doel. Dit is een basis voor samenwerking. Beiden kunnen elkaar steunen. Men moet zich evenwel altijd rekenschap blijven geven van de verschillen. Er is een gescheiden samengaan.

Bij deze constellatie komt men voor merkwaardige gevallen te staan. Zoo zijn wij er van overtuigd, dat wij in Indonesië de grondslagen voor een nationaal kapitalisme helpen leggen. Wij steunen dan echter een natuurlijke ontwikkeling, opdat er een normaal, vrij volksbestaan zal kunnen komen en worden dan niet verontrust door het ontstaan tevens van een vrij kapitalisme. Want waar dit bestaat, groeit er ook een vrij socialisme.

Wij zijn dus van de verschillen overtuigd, doch komen vanwege een abnormale verhouding tegenover een gemeenschappelijke tegenstander te staan. Hoe zal nu de practijk van die samenwerking moeten zijn? Onze elfde stelling behandelt dat. Op dezen gronslag streven wij naar samenwerking. De meeningsverschillen gaan hierbij voornamelijk over de middelen, waarmee wij den nationalen strijd zullen steunen. Moeten wij alleen *onze* middelen aanvaarden, of in de eerste plaats die van den Indonesiër?

Alle middelen goed?

Wij willen den nationalen strijd steunen met de middelen, die volgens onze opvatting het best bruikbaar zijn. Deze kunnen óók die van den Indonesiër zijn. Maar men moet niet verlangen, dat wij *alle* Indonesische strijdmiddelen steunen en goedkeuren. Wij hebben onze eigen visie.

Uit onzen eigen strijd hebben wij geleerd, welke strijdmiddelen de meest deugdelijke zijn. Wij hebben een geschiedenis achter ons, die de Indonesiër nog mist, maar die hem tot leering kan zijn. Leiden zijn eigen middelen tot bloedige conflicten met een nog volkomen overmachtigen overheerscher, dan zou het voor den sociaal-democraat onverantwoordelijk zijn, hem hierin te sterken. Dat wil niet zeggen, dat wij den Indonesiër strijdmiddelen hebben voor te schrijven. Wij stellen slechts eenige voorwaarden voor onzen steun.

Ons algemeen standpunt ten opzichte van het koloniaalnationalisme sluit echter niet in dat onder koloniale verhoudingen niets van socialistischen aard valt te bereiken. Er zijn reeds klassen en elke groep in de nationale beweging heeft een economische herkomst. Gaat zich een Indonesisch proletariaat reeds onder koloniale verhoudingen ontwikkelen, schaaft een groep daarvan zich, tot socialisme geneigd, in de nationale beweging, dan zullen wij deze verschijnselen met al onze kracht tot ontwikkeling brengen. Wij hebben ons niet *uitsluitend* op den nationalen strijd te richten. Integendeel zouden wij verheugd zijn over deze toegankelijkheid voor socialisme en het is onze plicht om den groei van zoo'n groep te bevorderen.

Wij hebben nog een andere, meer rechtstreeksche socialistische taak. Juist omdat de nationale beweging nog niet in de eerste plaats gevoelig is voor sociale verhoudingen, ligt er een schitterend arbeidsveld voor de sociaal-democraten open: de Indonesische arbeiders te verheffen en bewust te maken. Dit is voortreffelijk maatschappelijk en nationaal werk. Hiertoe moeten wij met onze eigen Westersche methode onze socialistische critiek oefenen, gelijk in stelling XI omschreven is.

Wat nu den te volgen weg naar de onafhankelijkheid betreft, die is in stelling X gebaand, met stelling I als uitgangspunt.

De sleutel.

Stelling I is de sleutel tot het geheele program. Zij legt het onverbreekelijke verband tusschen kapitalisme en kolonialisme. Willen wij de nationale onafhankelijkheid zoo snel mogelijk bereiken, dan moet ons steeds voor oogen staan, dat wij ook

dan het kapitalisme hebben te bestrijden. Dit houdt in, dat de bevrijding een ontwikkelingsproces is voor den overheerschte, zooals ook onze eigen maatschappelijke en economische bevrijding. Spr. staat dan ook tegenover de leuze, dat de band tusschen moederland en koloniën onmiddellijk verbroken kan worden.

Het koloniale kapitalisme pleegt een staatkundig-nationale onderdrukking. Er is dan, wat Indonesië betreft, geen scherpe scheiding te maken tusschen deze en de economische onderdrukking. Zeker, er zijn uitsluitend economisch-overheerschte landen, die staatkundig vrij zijn, zooals Siam en Afghanistan. Maar deze landen hebben nu eenmaal een andere geschiedenis dan Indonesië. Het staat, wat de Nederlandsche koloniale figuur betreft, vast, dat de staatkundige overheersching een levensvoorwaarde voor de economische overheersching is. Dit is reeds drie eeuwen zoo. Het is de realiteit. Het verband tusschen die beide vormen van overheersching is zoo onverbreekelijk, dat het koloniale kapitalisme zich met al zijn macht verzet tegen de nationale bevrijding.

Voor de Indonesische volken heeft deze eeuwenlange dubbele onderdrukking dusdanige gevolgen gehad, dat de band niet dadelijk verbroken kan worden. Het is de schuld van het Nederlandsche volk: Werkelijke Schuld. Door de koloniale heerschappij zijn de Indonesiërs economisch en staatkundig ontworcht. Dit maakt een proces van wedergeboorte, van volksherstel noodzakelijk en wij hebben dit herstel te helpen volbrengen. Men noemt dit wel eens een verklaring van „onrijpheid” van de Indonesiërs en men voert ons dan tegen, dat wij *voorwaarden* willen stellen.

Onzuivere bestrijding.

Dit is echter een onzuivere bestrijding. Het staat immers vast, dat een volk zich slechts duurzaam kan handhaven, als het hiertoe de bestuurskracht bezit. Wij nu willen den Indonesiër tot wedergeboorte brengen en dan past geen bestrijding, als zouden wij burgerlijk zijn. Iedere verstandige Indonesiër is het met ons eens, dat er eerst een herstel van krachten moet plaats hebben.

Ons standpunt is volkomen zuiver en waar. Het geeft den juiste weg aan. In ons eigen Leidsche program staat toch uitdrukkelijk, dat óók het Europeesche proletariaat nog niet voldoende kracht heeft. Ook wij zijn nog niet „rijp”, volgens dit program. Zoo constateeren wij ook voor Indonesië, dat de omstandigheden voor een duurzame nationale onafhankelijkheid nog niet zijn ingetreden en wij doen dit met besef van eigen schuld.

De onmiddellijkheidsleuze zit vol bedenkingen. Zij, die haar aanheffen, zijn zelf overtuigd, dat de Indonesiërs thans nog niet krachtig genoeg zijn voor de onafhankelijkheid, doch wijzen dan op de perspectivistische en de psychologische waarde dier leuze.

Hierin kan iets juist liggen, doch het gaat niet aan om in een beginselprogram te gaan werken met psychologische experimenten, met welwillendheid.

Kwamen wij met zulk een program bij onze rechtsche en linksche tegenstanders, dan zouden wij immers geen antwoord hebben op de vraag: „Hoe wilt gij die onmiddellijke losmaking bereiken?”

Het geweldmiddel.

Slechts geweld zou een middel kunnen zijn, maar spreker, al erkent hij, dat ook daarginds geweld onvermijdelijk kan blijken, deinst er als sociaal-democraat voor terug, om in een beginsel-program dit middel op te nemen. (*Applaus.*) Het zou ook in strijd zijn met de strekking van het geheele ontwerp.

De onmiddellijkheidsleuze is dan ook niet van sociaal-democratischen huize, doch past volkomen in de koloniale politiek der communisten. Men zou ons van dien kant weer verraders noemen, als wij deze leuze niet in de daad zouden omzetten. (*Bijval.*) Is het streven naar de „onmiddellijkheid” ook wel in het belang van de Indonesiërs? Zouden zij een catastrophaal verkregen vrijheid kunnen handhaven? Spreker betwijfelt het ten zeerste.

Nederland zelf is in dit opzicht trouwens ook niet geheel onafhankelijk. Wij voeren, krachtens onze zwakheid, een open-deur-politiek. Men schat alleen reeds het Westersche grootlandbouwkapitaal op dichterbij de vier dan de drie milliard. Een derde hiervan is van niet-Nederlandsche herkomst. Plotselinge machtsverschuivingen zouden zich dus niet alleen tot Nederland en Indonesië beperken. Wij verhoogden de kans op een wereldconflict, als wij naar den geest van een dergelijke leuze handelen. Ons verantwoordelijkheidsbesef belet dit.

Voorop sta de overtuiging, dat wij ons geheel willen geven aan de Indonesische nationale zaak, doch tevens moeten wij beseffen, dat er nog een andere dan ethische kant aan dit vraagstuk zit.

Nederlandsche arbeidersbelangen.

De Nederlandsche arbeidersbelangen mogen geen beslissenden invloed op onze principieele houding uitoefenen, doch er is geen reden om voor een onvervulbare leuze, als het „onmiddellijklos”, belangen der Nederlandsche arbeiders op te offeren. Deze belangen overwegen niet, doch wij houden er rekening mee, wanneer zij op het spel gezet worden zonder kans op goed resultaat voor de zaak der onafhankelijkheid.

Welke zijn nu de *thans bestaande* belangen der Nederlandsche arbeidersklasse bij het koloniale vraagstuk?

De koloniale loonbronnen zijn te splitsen in:

1. *Drainage*: uitstrooming van winsten door bodem-ontginning en uitbuiting van den Indonesischen arbeider. De winsten uit deze bron mogen voor Nederland gemiddeld op f 400 millioen per jaar worden geschat. Deze winst schept natuurlijk werkgelegenheid; zij bedraagt gekapitaliseerd tegen 10 pCt. plm. 17 pCt. van het nationale vermogen.

2. *Afzetgebied* voor de Nederlandsche industrie. In 1920 beliep de waarde van den totalen export f 1700 millioen, waarvan 14 pCt naar Indonesië ging. In 1927 bedroegen deze cijfers f 1900 millioen en 7.2 pCt. De textielindustrie expor-

teerde in 1922 67.1 pCt. van de totale hoeveelheid productie voor Indonesië. Dit cijfer is in 1928 gedaald tot 55.9 pCt.¹⁾ Men lette nu reeds op deze (relatief) dalende lijn.

3. *Afzetgebied voor persoonlijke arbeidskrachten.* Volgens Van Gelderen („Soc. Gids” 1921, blz. 99) bekleeden 43.500 Europeanen leidende betrekkingen in Indonesië. Dit is de „bovenlaag”. Het aantal hierin begrepen rechtstreeks uit Nederland herkomstige personen mag op een 40.000 worden geschat.

Voor de schatting van wat een *onmiddellijke* verbreking van den kolonialen band voor de Nederlandsche arbeiders zou beteekenen, raadpleegde spr. onzen bekwamen pg. dr. Tinbergen; deze becijferde, natuurlijk globaal, een verlies van werkgelegenheid voor 150.000 Nederlandsche arbeiders, d.i. ongeveer 10 pCt. van het totale aantal.

Welke belangen zouden er dus eigenlijk met die „onmiddellijkheid” zijn gediend? Spr. gevoelt zich niet verantwoord om de leuze alleen ter wille van de propaganda op te nemen. Men moet de consequentie overzien.

Dit alles wil niet zeggen, dat wij op dit voordeel trots mogen zijn. Wij moeten deze baten integendeel als een oneer gevoelen, ons door het kapitalisme opgelegd, en het moet onze wil zijn, ons van deze baten zoo spoedig mogelijk te ontdoen. Want zij zijn alleen mogelijk door uitbuiting van de gekleurde volken. (*Applaus.*) Het ontwerp geeft den weg duidelijk aan. Er is trouwens reeds een natuurlijke afwikkeling in gang gezet.

De koloniale bate werkt ook verslappend op onzen socialistischen strijd. Wij strijden als socialisten voor een hooger aandeel in ons eigen arbeidsprodukt en niet in dat der donkere rassen. Wij ontdoen ons reeds van die koloniale loonbron. Elke versterking, die wij den koelie brengen, iedere cent meer loon en iedere cent minder belasting, iedere verbetering van den grond van den Indonesischen boer, elk staatsbedrijf, het vermindert alles den kolonialen winstvoet.

Werking van natuurkrachten.

Er zijn als het ware natuurkrachten aan het werk. De koloniale baten zullen versmelten, naarmate de koloniale winstvoet, mede door ons werk, daalt.

De Ned. export naar het oosten beweegt zich in dalende lijn, tot groote bezorgdheid van het koloniale kapitaal. Hier werkt een onweerhoudbare ontwikkeling van het oostersche kapitalisme, dat afzet op de eigen markt zoekt. Het Europeesche koloniale export-kapitaal krijgt daar een steeds beperkter sfeer. De loonbron uit de goederen-export zal van nature verdrogen.

De oostersche arbeider dreigt dan een sterke concurrent te worden voor den westerschen proletariër. Het is echter de kracht van onzen strijd, dat wij ons hierover niet al te bezorgd behoeven te maken. Wij kunnen deze bedreiging niet beter afwenden dan door den Oosterschen arbeider, ook staatkundig, zoo sterk mogelijk te maken; hem socialistisch te beïnvloeden.

¹⁾ Deze cijfers berusten op opgaven in het geschrift „Handelsbelemmeringen”, saamgesteld door een sub-commissie uit de „Commissie voor de Economische Politiek”.

Het koloniale vraagstuk doet zich hier op zijn ingewikkeldst zien en spr. verbaast zich dan ook over de simplistische opvattingen in sommige partijkringen.

Wat de economische gevolgen van een opheffing van de koloniale figuur betreft en het resultaat voor ons socialistten, staan wij nog zwaar in den mist. Zij zou een crisis kunnen veroorzaken, die het socialisme in een sterker positie zou brengen, evenals de wereldoorlog dit in vele opzichten gedaan heeft.

Maar ook doemen er andere mogelijkheden op. Er is een sterk oostersch kapitalisme in opkomst. Als de nationale vrijheid is verkregen, zal de ontwikkeling van dit kapitalisme dan worden gestimuleerd of gestremd? Het antwoord is moeilijk te geven. De leiding der nationale beweging is thans nog voornamelijk in handen van een nieuwe oostersche bourgeoisie. Dit zegt wel iets.

Aan den anderen kant is er een vlucht waarneembaar van het westersche kapitaal naar het oosten. In Britsch-Indië bijv. en China werken inheemsche industrieelen reeds met Britsch en ander westersch bankkapitaal. Wij kunnen dus ook voor de geboorte van een nieuw kapitalisme komen te staan. Er zijn dus nog andere mogelijkheden ten gevolge van de nationale bevrijding dan een versterkt socialisme.

Bezorgd behoeven wij ons niet te maken. Want het oostersch proletariaat, dat wij thans vanwege de koloniale verhouding niet kunnen vinden, zullen wij dan eerst waarlijk bij onzen strijd kunnen inlijven, tot vorming van een geweldig wereldproletariaat.

Hoe dus ook, afwikkeling der koloniale banden zal altijd tot heil van de arbeidersklasse strekken.

Het moet ons bezieling geven, dat wij de zaak van het recht kunnen dienen en daarmee tevens ons eigen ideaal en onze eigen proletarische belangen.

Met dit program kunnen wij den strijd open aanvaarden, weerbaar naar links en naar rechts, vruchtbaar voor de Indonesiërs.

Internationale broederschap is alleen mogelijk bij nationale gezondheid! (*Luid applaus.*)

P.g. Oudegeest deelt mede, dat hij vanmiddag heeft vergeten de Indische club, de A.J.C. en het Instituut te begroeten, hetgeen hij nu nog doet.

Inleiding van Cramer.

Vervolgens is het woord aan p.g. Ch. G. CRAMER. De laatste dagen zullen velen hebben gevraagd — aldus spr. — wat willen de Indonesische volksbeweging en de Indonesische volkspartijen. Tot het verklaren daarvan zal spr. zich na de rede van p.g. Stokvis voornamelijk bepalen. Wie deze volksbeweging sedert 1912 heeft meegemaakt, zal daarvan gaarne vertellen en daarbij de houding schetsen der Nederlandsche regeering. Want ondanks alle schoone frasen heeft de regeering niets gedaan dan getracht de volksbeweging kapot te maken.

Met de Sarekat Islam is voor het eerst van een georganiseerde

volksbeweging sprake. Ook in den gekleurden arbeider leeft de drang naar vrijheid.

Toen in 1912 de Sarekat Islam in opkomst was en zich spoedig sterk uitbreidde, deden zich dezelfde geruchten voor als thans. Het heette, dat op een bepaalden dag in Augustus alle Nederlanders zouden worden vermoord. Zoolang is mij herinner, zegt spr., en dat is een periode van 40 jaar, zijn telkens dergelijke geruchten opgedoken.

De gouverneur-generaal weigerde destijds de S.I. rechtspersoonlijkheid te verleenen, hetgeen hij echter voor zijn vertrek naar Holland toch deed.

In 1913 kwam de Indische partij onder leiding van Douwes Dekker c.s. Deze hief voor het eerst de leuze aan: „Indië los van Holland!” Ook van deze partij doken dezelfde geruchten op met het gevolg, dat de regeering ruw ingreep en deze partij feitelijk een verboden partij werd. Kort er op werden Douwes Dekker en zijn twee vrienden uit Indië verbannen.

Deze partij was de eerste, die voor ieder open stond en evenals de Partai Nasional Indonesia, op een neutraal standpunt ten aanzien van den godsdienst stond.

De Aziatische reveille.

De wereldoorlog heeft grooten invloed gehad op de Oostersche volken. Evenals de overwinning van Rusland door Japan in 1905, in verband waarmede gesproken wordt van de Aziatische reveille.

In de eerste plaats was de groote oorlog van veel beteekenis, omdat de gekleurde volken vochten aan de zijde der blanken. Ten tweede werden zij gepaaid met schoone beloften en in de derde plaats ondergingen zij den invloed van de algemeen aangeheven leuze: zelfbeschikkingsrecht der kleine volken.

Ook de instelling van den Volksraad was van grooten invloed op de volksbeweging en heeft verhelderend gewerkt, vooral ook, omdat hij vrij radicaal was.

Kort na de instelling van den Volksraad kregen wij de November-gebeurtenissen. Ook in Indonesië ondergingen wij daarvan den invloed. Een klein groepje vast aaneengesloten menschen slaagde er in van de regeering belangrijke toezeggingen af te dwingen.

Daarna ontstond de radicale concentratie. De sociaal-democraten hadden grooten invloed. De communisten hielden zich afzijdig en trachtten matrozen- en soldatenraden op te richten, hetgeen mislukte.

Verbittering gewekt.

Had men in dien tijd de voorstellen van de herzieningscommissie, die belast was met het ontwerpen van een nieuwe Indische staatsregeling, doorgevoerd, dan was alles geheel anders verlopen. Vooral ook de niet ingewilligde belofte van den gouverneur-generaal, dat het zwaartepunt zich zou verleggen naar Indonesië, terwijl de bevoegdheden van den Volksraad zouden worden vergroot, heeft groote verbittering gewekt. Hierdoor is het weinige vertrouwen geschaad en spr. gelooft

niet, dat er nog eenige toenadering tusschen Nederlandsche regeering en Indonesische volksbeweging mogelijk is.

Daarna kregen wij het bewind van de heeren Fock en Simon de Graaff. Laat ik hierbij zeggen — aldus spr. — dat ik niets goeds verwacht van den tegenwoordigen minister.

De gevolgen van het bewind van mr. Fock zijn bekend, het liep uit in de opstanden van '26.

De communisten kregen vat op de bevolking. Legale actie was niet mogelijk. Ik zeg dit — aldus spr. — buiten verantwoordelijkheid van het P.B.: het bewandelen van den wettigen weg wordt den Indonesiërs door de regeering uiterst moeilijk gemaakt. Ik zou de Nederlandsche arbeidersklasse wel eens willen zien, wanneer zij gekneveld werd als de Indonesische bevolking. Dit beteekent niet, dat ik meega met de leden, die opstand en geweld willen steunen, maar men moet goed beseffen, hoeveel moeite het kost om zich slechts tot wettelijke middelen te bepalen.

In deze reactionnaire periode verloor ook onze partij, geheel ongemotiveerd, aan invloed. Koloniale politiek wordt voor een belangrijk deel beheerscht door sentiment. Het heeft ons teleurgesteld, maar onze staat van dienst is een waarborg, dat wantrouwen tegenover ons ongemotiveerd is.

De reactionnaire politiek eindigde in een catastrofhe. En spr. zegt tegen de regeering: wanneer gij doorgaat met de thans gevoerde politiek, komt er weer een catastrofhe. In dat geval zullen wij staan naast de Indonesiërs. (*Luid applaus.*)

De radicale concentratie verliep voornamelijk door het werk van spionnen. Stokvis en spr. hebben aan den lijve ondervonden wat het beteekent voortdurend door spionnen te worden gevolgd, die allerlei leugens vertellen. Met dergelijke leugens als aanwijzingen worden de Indonesiërs naar Boven-Digoel gezonden.

Wij, de Kamerfractie, zullen arbeiden om dit oord zoo spoedig mogelijk opgeheven te krijgen. (*Bijval.*)

Vervolgens kregen wij de regeering van gouverneur-generaal De Graaff. Als spr. critiek op diens beleid uit, laat hij den persoon buiten beschouwing. Deze G.G. aanvaardde zijn taak met een rede, waarin hij sprak over geschokt vertrouwen. Dit veroorzaakte veel beweging. Er zat iets in, dat duidde op een poging tot toenadering tot de Indonesische volksbeweging. Onder het beleid van dezen G.G. werden echter de meest reactionnaire maatregelen getroffen. Als dit geschiedt onder verscheidene invloeden dan is hij toch verantwoordelijk. Als de maatregelen niet in overeenstemming zijn met zijn wensch, dan moet hij aftreden. (*Applaus.*)

Wij in de Kamer, richten ons bij het oefenen van onze critiek, tot den minister.

DE ROODE: Die mag ook wel aftreden. (*Vroolijkheid.*)

CRAMER wil nog iets zeggen over de P.N.I., die in dezen tijd in het middelpunt der belangstelling staat. Er gaan thans berichten door de pers, dat het bedankjes stroomt voor de P.N.I. Wie de Indonesische beweging kent, hecht daar weinig waarde aan.

De P.N.I. stelt haar deuren open voor ieder, die geen blanke is. Zij tracht voornamelijk de eenheid der volksbeweging te bevorderen en dit gelukt haar. Vandaar natuurlijk het optreden der regeering.

Spr. is een principieel tegenstander van geweld, maar als ik uitingen hoor als die van den heer Colijn vrees ik het ergste.

De P.N.I. stelt zich nadrukkelijk op het standpunt van een vrij, onafhankelijk Indonesië. Van de P.N.I. verklaarde de regeering een half jaar geleden, dat over het algemeen het optreden dier vereeniging niet bepaald ongunstig was. De regeering zeide, dat de vrijheid der Indonesische beweging risico's medebrengt, die echter gedragen moeten worden. Thans, na het optreden der regeering, verklaart de regeeringsgemachtigde, de heer Kiewiet de Jonge, dat de regeering geen risico's mag aangaan.

Geen goed woord.

Het is niet onmogelijk, dat invloeden van buiten den G. G. tot zijn optreden hebben gebracht. Maar dan heb ik heelemaal geen goed woord voor dezen G. G.

Ik wensch, aldus spr., samenwerking met de Indonesiërs. Maar dan moet ook het wantrouwen, dat men tegen ons heeft, zelfs al is dit wantrouwen begrijpelijk, verdwijnen. Reeds Troelstra zeide: „Critiek is goed, maar onder wantrouwen kan ik niet werken.” Daarom moet de lust tot samenwerking van beide kanten komen. Wij zijn bereid de Indonesische beweging te steunen.

De regeering zal ook na de jongste gebeurtenis weder „ingrijpen” als een vereeniging bijzonder trekt. Het klinkt misschien hard, maar ik hecht geen waarde aan woorden dezer regeering. De maat is vol: er moeten nu daden komen. De volksbeweging is als een bandjir. Zij beklemmt, en elke dam, die tegen haar wordt opgeworpen, maakt het angstiger en gevaarlijker. Laten wij daarom trachten de Indonesische volksbeweging zich in voller vrijheid te doen ontplooien en samen met haar strijden voor wat ons verbindt, de vrijheid van de rassen en de klassen. *(Luid applaus.)*

Telegram van A. B. K.

De VOORZITTER leest hierna het volgende telegram van A. B. Kleerekoper voor:

„Hartelijk dank voor goede wenschen van dit eerste partijcongres, dat ik noodgedwongen verzuimen moet; ontvang van mijn kant de verzekering van diepen rouw over het heengaan van een der besten onder ons wiens plaats nooit zal worden aangevuld. Moge het Congres den weg effenen tot zelfbevrijding door zelfopvoeding van Indonesië. U allen mijn hartelijken groet.”

Hierna wordt gepauzeerd.

DE AVONDZITTING.

Precies op tijd heropent de VOORZITTER het Congres.

Verklaring van de Indische Club.

WESTERVELD legt namens de Indische Club een verklaring af, betreffende een opgelost geschil tusschen de Club en het P.B. De Indische Club wilde advies over het ontwerp-program uitbrengen. Een commissie bereidde dit advies voor. Het P.B. hechtte aan dit advies geen waarde, omdat het buiten de besturen omgegaan was. Naderhand bleek het geval op een misverstand te berusten en verklaarde het P.B. de adviezen der Club op prijs te siellen.

Rede van Schmidt.

P. J. SCHMIDT acht dit Congres een gebeurtenis, eenig in het politieke leven van Nederland. De groepen, zoogenaamd links van onze Partij staande, schreeuwen wel veel, maar bezitten geen behoorlijk koloniaal program.

Spr. is het met Stokvis eens, dat er te simplistische voorstellingen omtrent het koloniale vraagstuk heerschen, al zal de waardeering van het woord „simplistisch” niet altijd gelijk zijn.

Het belangrijkste, dat spr. gemist heeft, is een duidelijke uiteenzetting van de beteekenis van het vraagstuk voor de belangen der arbeidersklasse in ons land. Er wordt wel van gerept, maar dit deel van het vraagstuk is zoo domineerend, dat het op den voorgrond had moeten staan. De argumenten te dien aanzien acht spr. niet krachtig genoeg.

Van de bepaling van het standpunt omtrent deze kwestie hangt alles af. Spr. is het met Stokvis' beschouwingen hieromtrent niet eens.

Spr. heeft nooit cijfers gevonden, die het voordeel der arbeidersklasse bij de koloniale uitbuiting weergeven.

De door Stokvis laatstgenoemde loonbron moet spr. aanvechten. Vooral aan de daarvan bevonden schattingen hecht spr. niet.

Hoe het zij, het aantal Nederlanders, dat leidende betrekkingen bekleedt, mag den doorslag niet geven. Daarvan kan men het lot van een milioenenfolk niet afhankelijk stellen.

Het is echter niet noodig, dat dergelijke menschen bij onafhankelijkheid van Indonesië zouden moeten verdwijnen, daar het land economisch die technische krachten te goed kan gebruiken. Zoolang ze noodig zijn en er geld is om hen te bezoldigen kan hun positie alleen in dat verband werkelijk beteekenis hebben.

Verder betreft de loonbron het afzetgebied van goederen. Deze handelspositie daalt thans reeds. Dit economisch proces wordt niet door onze staatkundige overheersching bepaald.

De 400 millioen gulden winst uit Indonesië kunnen op tweeërlei wijze opgevat worden. Ten eerste als loonbron, zooals Stokvis het noemde, die werkgelegenheid geeft; ten tweede, wat het werkelijk is, als winstbron, die de positie der kapitalistische

klasse direct versterkt. Met geen enkel cijfer is het economisch voordeel aan te toonen dat de arbeidersklasse direct uit deze winstbron trekt. Ware dit zoo, dan zou de bourgeoisie dit cijfer wel uitbuiten.

STEMMEN: Dat *doet* ze toch!

SCHMIDT: Ja, met vage verklaringen, maar concrete cijfers ontbreken absoluut! Alleen de voordeelen van de bourgeoisie zijn in cijfers gebracht. Het Indische kapitaal wordt aan de Nederlandsche industrie onttrokken, die daardoor niet die stuwung geniet, die zij zou kunnen hebben. Dit spreekt in Engeland heel sterk, waar men bereid is, de oude textiel-industrie ten gronde te laten gaan, als er in de Indische textiel-industrie meer winst te maken is.

Verschuiving wereldhandel.

De verschuiving van den wereldhandel naar de Aziatische landen heeft in een snel tempo voortgang en de volgende aan „The Economist” ontleende cijfers geven daarvan een duidelijk beeld.

Van 1913 tot 1924 is de handel van de Atlantische groep met 18 en die der Pacificgroep met 92 pCt. gestegen. Het kapitalisme is bezig in een razend tempo landen en volken in zijn productie-proces te betrekken en daarmee zijn tanende macht in de oud-kapitalistische landen aan te vullen met wat er uit de Aziatische gebieden te halen is. De machtspositie van het kapitalisme wordt op die manier in snel tempo en in hooge mate versterkt.

In het vierde kwartaal van 1926, toen de crisis heerschte in Engeland, werden de winsten van 440 industriele maatschappijen vergeleken met het voorafgaande jaar met 3.8 pCt. verhoogd. Dit was uitsluitend te danken aan olie-, rubber-, suiker-, koffie- en thee-ondernemingen. Anders ware er een daling van 3.7 pCt. geweest. Het conflict in de mijn-industrie was toen aan den gang, wat het Engelsche kapitalisme verzwakte. Desniet-tegenstaande kon het een maandenlange uitsluiting geheel winnen. De arbeidersklasse zou krachtens haar positie in staat tot de overwinning moeten zijn geweest. Dit is te danken aan de koloniale reservebronnen. Er waren mijneigenaren bereid om hun mijn naar den duivel te laten gaan, omdat zij aan hun koloniale beleggingen genoeg konden verdienen.

Dit proces betreft niet alleen de landen met koloniën. Deze vormen geen afzonderlijke deelen op de wereldmarkt. Als wij in Indië verdrongen worden door vreemden, maakt dit geen verschil op de wereldmarkt. Het kapitalisme heeft zich top-organisaties geschapen, die boven trusts en kartels staan: de credietmarkt. Die is het, die in laatste instantie de arbeidsvoorwaarden bepaalt. De kracht van dit kapitalisme schuilt in de hoeveelheid kapitaal om de industrie mee te regelen. En deze wordt in toenemende mate door het koloniale kapitaal bepaald.

Geen economisch belang.

De positie der arbeidersklasse is nauw aan de wereldmarkt gebonden. Het is dus voor haar van groote beteekenis, dat koloniale volken worden uitgebuit op vreeselijke wijze. De kon-

sekwentie hiervan is dat, als in een geweldig snel tempo miljoenen gekleurde arbeiders bij de wereldmarkt-productie betrokken worden, de levensvoorwaarden der westersche arbeiders gedrukt worden. Laat men dus niet spreken van dat economisch belang der arbeiders bij het koloniale vraagstuk. Dat bestaat in realiteit niet.

Het koloniale gebied is het laatste perspectief voor de kapitalistische klasse.

Het gaat hier over de meerderheid der aardebevolking, over een gebied dat ontzaglijke rijkdommen aan grondstoffen bevat.

Ons uitgangspunt moet zijn, dat hoe eerder de koloniale verhouding verdwijnt des te beter dit voor de economische positie der arbeiders zal zijn.

Stokvis zegt, dat de nationalist en socialisten een verschillend doel hebben, maar dat het kapitalisme zich overgeeft, als het toestemt in de onafhankelijkheid. Hoofdzak is voor spreker: hoe kunnen wij het kapitalisme in de koloniën treffen; *niet*: wat kunnen wij voor de Indonesiërs doen. Wij moeten onder alle omstandigheden de anti-kapitalistische krachten steunen, die het moderne kapitalisme in het hart treffen (*Applaus*).

In een amendement op stelling II is dit eenigermate tot uitdrukking gebracht. Met allen nadruk komt spr. hierbij op tegen toon en inhoud van het hoofdartikel van „Het Volk” van Donderdag. (*Bijval*). Wij willen dezelfde gelijkwaardige behandeling hebben, die alle andere partijgenooten genieten.

STEMMEN: Die hebben jullie. (*Beweging*).

SCHMIDT: Het komt niet te pas om te zeggen, dat wij oppositie voeren *om* de oppositie. (*Applaus en protesten*).

Laat men die dingen schrijven op een oogenblik, dat wij kunnen antwoorden. De linkervleugel toont een warme belangstelling voor het koloniale vraagstuk. Daarom komt het spreken over „klakkeloos overnemen” niet te pas.

Rijpheid.

Stokvis beweerde, dat hij niet graag over de „rijpheid” der Indonesiërs sprak.

Vleming's brochure „Zonder tropen geen Europa”, waarin dit wel gebeurt, wordt echter beschouwd als een partij-uitlating.

STEMMEN: Geen sprake van!

SCHMIDT zal dit punt verder laten rusten. Spr. houdt vol, dat er voorwaarden aan de onafhankelijkheid worden gesteld.

Wat stelling X betreft, staat spr. op het standpunt, dat erkenning van het recht op onafhankelijkheid op zichzelf niet voldoende is. Alles komt neer op het „wanneer”.

„Het Volk” citeert Anema's uitspraak over de „meerderjarigheidsverklaring”. Dit gaat verder dan de erkenning van het recht op onafhankelijkheid.

De „Maasbode” erkent ook „in beginsel” dit recht. Zij neemt onze hoofdverklaring zonder eenige restrictie over.

Wil men verwarring voorkomen, laat men dan iets aan

stelling X toevoegen. Al ware het alleen maar om bij de propaganda sterker te staan.

EEN STEM: Dan neemt de „Maasbode” dat ook over.

SCHMIDT: Dat kun je denken. Met *mijn* toelichting zeker niet. (*Gelach.*)

Wij weten wel, dat de „onmiddellijke” onafhankelijkheid morgen nog niet tot stand zal komen als wij haar vandaag eischen.

Wat mag in een beginselprogram?

Het is echter niet alleen een kwestie van perspectief. Mogen wij in een beginselprogram niets zetten, wat sommigen niet direct verwezenlijkbaar achten?

Waar hadden wij dan met onze andere eischen heen gemeeten? Op ons verkiezingsprogram komen ook dergelijke eischen voor.

STEMMEN: Daar staat niet bij onmiddellijk!

SCHMIDT: Dat hoeft niet, omdat het eischen zijn. Deze eischen zijn een beginseluitspraak en geven perspectief aan onze propaganda. Aan de hand van de ontwikkeling der koloniale beweging kan men zich toch voorstellen, dat ieder oogenblik iets ingrijpend veranderen kan. Op dit oogenblik staat de Engelsche Labour-Partij voor de vraag, die wij hier bespreken.

Het voorstel der oppositie kan veel beter een catastrofe voorkomen dan het voorstel van het P.B. Stokvis heeft zelf tot tweemaal toe in „Het Volk” geschreven, dat hij het recht op onmiddellijke nationale erkenning onderschrijft.

Laat men dan dit woord „onmiddellijk” overnemen, al was alleen maar om den vrede in eigen huis te houden. (*Applaus en Gelach.*)

Dit laatste was meer bedoeld als aardigheid. (*Vroolijkheid.*)

Want in de consequenties die met dit woord „onmiddellijk” verbonden zijn, komt het verschil in standpunt uit.

De Partij acht het duurzaam bestaan der onafhankelijkheid slechts mogelijk, als het inheemsche bestuur uit het volk komt en door het volk erkend wordt. Dit brengt mee, dat wij onzen steun aan een beweging in het volk moeten onzeggen, als wij de duurzaamheid er geen gevolg van achten.

Cramer acht revolutionnaire bewegingen hoogst waarschijnlijk. Dat brengt ons bij dit punt in een eigenaardige positie.

Excellentie Schmidt.

Als spr. nu eens met de hem door Middendorp toegedachte eervolle rol van minister-president genoegen neemt (*gelach*), dan zou hij moeten nagaan, of de revolutionnair ontstane regeering uit het volk is voortgekomen.

Hoe moet dat gebeuren? Per commissie? Revolutionnaire regeeringen komen en verdwijnen snel en zijn niet gesteld op onderzoeken uit het moederland.

EEN STEM: Treed dan maar af! (*Groote vroolijkheid.*)

SCHMIDT: De belangrijkste consequentie betreft het internationale ruilverkeer.

STOKVIS: Je aanval was gericht op een punt, dat niet meer bestaat in de gewijzigde stelling.

SCHMIDT: Maar in de toelichting wel!

STOKVIS: Die toelichting betrof een stelling, die toen nog niet van het P.B. was.

SCHMIDT: Ik kan niet aannemen, dat men inmiddels van standpunt veranderd is. Het ruilverkeer blijft aan het inheemsche bestuur verbonden.

Internationaal ruilverkeer.

Het internationale ruilverkeer is thans toch niets anders dan burgerlijke economie! Daarvoor hebben wij nooit in dezen zin verantwoordelijkheid aanvaard. Wij hebben daar ook geen rechtstreekschen invloed op, geen enkele medezeggenschap, geen contrôle. Iederen dag hebben wij ons te onderwerpen aan de belangrijkste beslissingen, die in dit ruilverkeer worden genomen. Wij kunnen het dus niet verantwoorden, om dat ruilverkeer te verbinden aan het koloniale vraagstuk.

Wat bedoelt men toch met deze bepaling! Het kapitalisme zal er wel voor zorgen, dat zoo'n productiegebied in het internationale ruilverkeer wordt opgenomen.

Spr. kan zich heel goed de positie indenken, van een onafhankelijk land, dat zich heeft vrij gevochten en dat *wel* invloed op dit ruilverkeer heeft door b.v. zekere concessies af te dwingen.

Is zoo'n groote, primitieve volksmassa eenmaal in beweging, dan is zij heusch wel in staat om ingrijpende maatregelen ten opzichte van het internationale ruilverkeer te nemen. Men verbindt het dus niet aan het inheemsche bestuur. De consequentie van de stelling X, door de oppositie voorgesteld, is dat de koloniale verhouding nog bestaat, als wij aan de regeering komen. Dan zijn wij gedwongen om de onafhankelijkheid in te voeren. Op voet van gelijkheid zullen wij dan met de Indonesiërs over deze zaak kunen spreken.

Geen andere weg.

Een tweede consequentie is de opstandsclausule! Wij zijn *ook* tegenstanders van geweld en staan den normalen weg voor. Wanneer het evenwel niet anders kan, dan is geweld noodzakelijk. Cramer is dit met ons eens. Iets anders staat er in de veel gewraakte clausule niet.

De realiteit is, dat men wel den wettigen weg kan aanbevelen, maar de middelen daartoe worden den Indonesiërs onthouden. Het wordt hun zelfs verhinderd den wettigen weg te bereiken. De ergst denkbare dictatuur heerscht in Indonesië. Op vergaderingen mogen zelfs geen woorden als „vrijheid”, „uitbuiting” e.d. gebruikt worden, terwijl Middendorp in den Volksraad niet eens het woord „overheerscher” mocht citeeren.

Het volk staat aan den rand van pauperisme en ellende. Is het dan niet zeker, dat er revolutionnaire bewegingen *moeten* komen? Laat men nu eens precies aangeven, welke andere weg

dien onderdrukten volken overblijft! Er is geen sprake van, dat de Partij een verboden vereeniging zou worden, als wij dit openlijk erkennen. Dit heeft niets te maken met de positie van de S.D.A.P.

Doet men dit niet, laat men dan niet met groot gebaar bewaren, dat wij den nationalen strijd steunen. Dit mist dan alle waarde. (*Applaus.*)

Het is geen revolutionnair gebral, als men de realiteit erkent. Hebben wij onze positie niet aan revolutionnaire bewegingen als in 1775, 1848, 1870 en 1918 te danken? Spr. komt er tegen op, dat men zijn optreden aldus kwalificeert! (*Bijval.*)

Spr. erkent de wetmatigheid in het economische leven, al gaat dit soms met schokken, doch ontkent, dat de politieke dictatuur daar rechtstreeks mee moet worden verbonden.

Men kan toch niet beweren, dat Jan Pieterszoon Coen op evolutionnaire wijze het Nederlandsche bewind heeft ingesteld. Dit bewind kan eindigen op dezelfde wijze, als waarop het begonnen is.

Het zwakste argument is, dat men veronderstelt, dat door het plotselinge verbreken der koloniale verhouding een wereldoorlog zou ontstaan. Een dergelijke catastrophie is er op het oogenblik. De koloniale gebieden zijn voor het kapitalisme van zoo'n levensvormende beteekenis, dat men ze ten koste van alles zal handhaven. Deze verhouding moet dus weggenomen worden, ook ter wijs van den wereldvrede.

Nederland heeft bovendien politiek en militair niet de minste beteekenis. Op de verbreking van het wereldevenwicht hebben wij hoegenaamd geen invloed.

Wie zijn het, die een wereldoorlog zouden maken? De arbeiders! Als men die vrees dus heeft, slaat men zichzelf in het gezicht en aanvaardt men het als vanzelfsprekend, dat wij den oorlog niet kunnen voorkomen. Spr. weigert dit te aanvaarden.

Er komen catastrophen.

Spr. is van de komst van catastrophes overtuigd. Het gaat er dus om, hoe wij de arbeidersklasse het best tegen deze in de koloniale verhouding opgesloten catastrophen kunnen beschermen.

Het door het P.B. ingediende voorstel geeft geen waarborg, dat van den linkervleugel wel. In geen enkel van spr.'s artikelen zal men de leuze: „Los van Holland!” aantreffen. Het gaat hier om staatkundige onafhankelijkheid en deze hoeft niet gepaard te gaan met een ernstige economische catastrophie, als wij de nauwst mogelijke verbinding hebben met de voornaamste elementen der nationalistische volksbeweging; als de Indonesiërs de arbeidersklasse als het beste element der blanke bevolking erkennen. Maar dan moeten wij ook een duidelijk en ongereserveerd antwoord geven op de vraag om onafhankelijkheid. Daarom heeft de linkervleugel zijn afwijkend standpunt ingenomen.

De gematigde nationalistten zijn voor ons in dit verband niet van richtinggevende beteekenis. De z.g. extremisten zijn wat dit betreft van meer belang.

VLEMING: Salim!

SCHMIDT: De Volksraadsleden vertegenwoordigen de massa niet.

VLEMING: Wel waar!

SCHMIDT: Als wij de massa willen hebben, dan moeten wij ons richten tot de P.S.I. en de P.N.I., tot de twee partijen, die aan den linkschen nationalistischen vleugel staan.

Niet met de communisten.

Spr. acht het absoluut noodzakelijk, dat de nationalistische beweging zich niet verbindt met de communisten, doch met de moderne arbeidersbeweging.

Wij hebben na te gaan, waar wij ons verband met de massa hebben te zoeken en dat is bij de links-nationalisten.

Hoe komen wij tot de socialistische beïnvloeding? Daarvoor is allereerst het vertrouwen der nationalistischen noodig.

Sociaal-democratische organisaties kunnen door ons niet gesticht worden, doch moeten uit het volk zelf voortkomen.

Het vertrouwen kan ontstaan als wij ons socialistisch ideaal hooghouden, opdat het de Indonesiërs inspireere. De erkenning van hun zelfbeschikkingsrecht moet dan een eerste eisch zijn. Het moet hun duidelijk zijn, dat de sociaal-democratie hen onder alle omstandigheden zal steunen.

Dan worden zij onze medestanders in den strijd tegen het kapitalisme. Eerder niet! (*Applaus.*)

De discussie.

Hierna wordt aangevangen met de discussie.

VAN DER ZEE (Den Haag III) wenscht uit het Congres zelf een volle waardeering te laten opklinken voor het voorgestelde ontwerp-program. Spr. zal de Partij gelukwenschen als dit ontwerp tot program wordt.

Spr. betreurt, dat ten gevolge van het conflict met de Indische Club, aan de partij-afdeelingen belangrijk vergelijkings-materiaal is onthouden, maar zal er, nu de vrede is hersteld, niet verder over spreken.

Spreeker heeft in het program iets gemist. Dat is het punt, waarin wij ons uitspreken over het mandaten-stelsel. Ook de Socialistische Arbeiders Internationale heeft hieraan aandacht geschonken in de Brusselsche resolutie.

Stelling X acht spr. duidelijk en goed. Haar aanhef, waarin onvoorwaardelijk het recht op vrijheid der Indonesische volken fier wordt erkend, is als een heldere bel, een wapperende vlag. Die aanhef is onze oorlogsverklaring aan het koloniale kapitalisme.

Spr. heeft bewondering voor de rede van Schmidt, maar kan het niet met hem eens zijn. De links-socialisten houden niet voldoende rekening met de realiteit en toonen zich derhalve anti-Marxistisch. Nu heeft Schmidt wel aangehaald, dat de katholieken bereid zouden zijn ons standpunt over te nemen. Maar zouden zij ook de rest willen overnemen en bereid zijn alles te doen wat de onafhankelijkheid van Indonesië bevordert?

Schmidt vond, dat niet voldoende was aangegeven wat de houding zou zijn van een socialistische regeering ten opzichte der Indonesische volksbeweging bij catastrophen. Maar wij maken een program voor een normale ontwikkeling. Dezelfde spreker wilde ook, dat wij bij voorbaat de middelen zouden goedkeuren, die de nationalistien wenschen te gebruiken. Dat is anti-socialistisch, want daardoor geeft de sociaal-democratie de leiding over aan een andere groep in de bevolking.

Spr. wenscht nog een woord te wijden aan de verhouding tusschen de sociaal-democratie en de Indonesische volksbeweging. Met vreugde heeft spr. gehoord, dat de P.P.P.K.I. en de P.N.I. een beroep hebben gedaan op ons Congres. Daaruit blijkt, dat zij ons weten te vinden als het noodig is en spr. heeft dan ook de beste verwachtingen voor de toekomst.

J. J. DE ROODE vraagt namens alle Amsterdamsche afdelingen te willen bevorderen, dat „Het Volk” een even systematische Indië-rubriek krijgt als andere bladen. Spr. wenscht nu te spreken namens acht van de elf Amsterdamsche afdelingen, die het niet eens zijn met de opvatting van Schmidt.

Met de aanneming van dit beginselprogram, aldus spr., doen wij iets anders dan met andere programs. Thans richten wij ons ook tot een ander volk dan het eigene: tot het Indonesische. Dat legt een speciale verplichting op. Wij spreken tot een volk, dat letterlijk opvat wat wij neerschrijven.

Duidelijkheid gewenscht.

Wij moeten daarom volkomen duidelijk zijn, omdat wij een misdaad begaan als wij ons te buiten gaan aan te schoone voorspiegelingen.

De verklaring van „onmiddellijke onafhankelijkheid” geeft de eigenlijke beteekenis aan het amendement van Amsterdam VI. Wij kunnen wel zeggen, dat moet men opvatten als Schmidt het ons hedenavond heeft gezegd. De Indonesiërs zullen het echter letterlijk opvatten en wij hebben tot taak te zorgen, dat wij niet een partij worden als de bourgeoisie: een partij van de geschonden beloften. Wanneer gezegd wordt, dat wij beloven met alle ten dienste staande middelen de Indonesiërs te helpen, hebben wij dat ook te doen.

De formuleering van het punt, waarin gesproken wordt over de „rijpheid” der Indonesische beweging, alvorens wij het recht op onafhankelijkheid erkennen, was niet goed. De program-commissie heeft de formuleering zooal niet geheel goed, dan toch beter gemaakt.

Er is gevraagd, hoe zij zullen staan tegenover catastrophen. Dat is onmogelijk. Men kan geen program maken, waarin wordt uitgestippeld, wat gedaan zal worden tijdens een revolutie. Het eenige wat dan van beteekenis is, is of wij op elkaar kunnen vertrouwen.

Ook Schmidt heeft toegegeven, dat onder wantrouwen niet is te werken. Ik geloof niet Schmidt te beleedigen, wanneer ik hem een engeren geestverwant noem van Maxton, den vroegeren voorzitter der Liga tegen Imperialistische onderdrukking. In

Britsch-Indië zijn groote moeilijkheden gerezen. De volksbeweging daar eischt onmiddellijke onafhankelijkheid.

Waar blijft Maxton nu? Ik heb niets van hem gelezen.

GEROEP: In de „New Leader” van vorige week.

DE ROODE: Ik ben overtuigd, dat men mij niets kan laten lezen, waarin Maxton naast de Britsch-Indische beweging gaat staan. In deze positie zouden ook wij komen, als wij het door Schmidt verdedigde standpunt aannamen. Dan zouden wij op het beslissende moment ook moeten zwijgen. Het vertrouwen der Indonesische beweging kunnen wij alleen winnen, als wij ruiterslijk zeggen, hoe wij er over denken, wanneer wij ons karakter bewaren.

Albarda spreekt.

ALBARDA, met luid applaus begroet, wil over een paar van Schmidt's hoofdpunten iets zeggen. Vooreerst over de vraag of de Nederlandsche arbeidersklasse belang heeft bij het bezit en behoud der koloniën. Het antwoord op die vraag is niet doorslaggevend voor onze houding in zake de koloniale kwestie. De vraag zelf, die Schmidt ontkennend beantwoordt, is niettemin van groot belang. Schmidt heeft in den aanvang van zijn rede in den breede betoogd, dat de arbeiders geen voordeelen genieten ten gevolge van het bezit van koloniën. Dat heele betoog is wel weer in een enkel zinnetje te niet gedaan, maar dit woog niet op tegen Schmidt's heele rede. Tartend en uitdagend vroeg hij cijfers, waarin dit voordeel kon worden uitgedrukt, alsof daarvan het bestaan van dit voordeel afhangt.

Spr. durft verklaren, dat hij voor de beoordeeling van die vraag geen cijfers noodig heeft. Het voordeel is evident. Men hoeft maar te denken aan de relaties van de textielindustrie met Indië, dat voor haar een groot afzetgebied is. Verder is daar de machine-nijverheid, die belangrijke opdrachten voor de suikerindustrie uitvoert. Voorts Werkspoor dat voor Indië werkt, de scheepswerven en de havensteden, die vaste stoomvaartlijnen en losse vaarten op Indië hebben. Ook de belangen van de haven-, magazijn- en transportarbeiders zijn dus met het bezit van Indië nauw verbonden. Men vrage eens aan Drees, of de arbeidersklasse van Den Haag iets met Indië te maken heeft. Dit geldt ook voor vele andere deelen des lands, de omstreken van Arnhem, het Gooi, de streek van Bloemendaal. De Indische reavenuen brengen koopkracht en bedrijvigheid. Verdwenen deze plotseling, dan zou er een economische crisis ontstaan. Het is hiermee anders gesteld dan zooals Fimmen het voorstelde in zijn misplaatste rede te Amsterdam. (*Applaus.*) Hij zei, dat wij dan maar geen koffie en thee moesten drinken! (*Gelach.*)

De zaak omgedraaid.

Schmidt draait de zaak om en stelt de ontwikkeling der Aziatische industrie voor als een ramp voor de Nederlandsche arbeidersklasse. Hieraan zijn zeker nadeelen verbonden, doch meent Schmidt, dat dit proces zou kunnen en mogen worden gekeerd?

Neen! Schmidt heeft hier vergeten dialectisch te denken. Dit proces maakt ook voor het socialisme de wereldontwikkeling mogelijk.

Spr. herhaalt, dat deze vraag niet den doorslag mag geven. Wie echter het nadeel verbergt, loopt gevaar, dat de arbeiders door de bourgeoisie onthutst zullen worden. Wij streven naar Indië's onafhankelijkheid, omdat wij dit groote beginsel hooger stellen dan ons materieele belang! (*Luid applaus.*)

Wij hebben den arbeiders te leeren, dat zij bereid moeten zijn daarvoor offers te brengen. Tijdens de behandeling van het Verdrag met België voelden de Rotterdamsche arbeiders zich al bedreigd. Hoeveel sterker zou dit het geval zijn, als het belang bij Indië op het spel stond. Wij moeten leeren niet zelfzuchtig, maar offervaardig te zijn.

Het tweede punt betreft, of onze erkenning van het recht op onafhankelijkheid waardeloos is. Schmidt is van dit oordeel en haalt „De Maasbode” aan, die geschreven heeft dat burgerlijke partijen ook bereid zouden zijn het recht op onafhankelijkheid te erkennen. Dit blad schrijft wel eens meer iets om de sociaal-democratie te hoonen. De koloniale redacteur van „De Maasbode” is de heer Feber, die verijdeld heeft, dat de Indische bevolking de haar toekomende plaats in den Volksraad kreeg. En dezen heer stelt Schmidt voor als iemand, die de Indische onafhankelijkheid even sterk voorstaat als wij! (*Instemming, protest van Schmidt.*)

Kijk de burgerlijke programs eens na! Nergens staat, dat de burgerlijke partijen onafhankelijkheid voor Indonesië nastreven. Zij willen hoogstens een soort dominion-verhouding, wat lang niet gelijk staat met nationale onafhankelijkheid.

Maar al was het waar, dat burgerlijke politici zich reeds op ons standpunt hadden geplaatst, zouden wij dan daarom dat standpunt niet mogen innemen? Engelsche staatslieden, Disraeli, Goldwin, ministers als Taylor, Lewis, Granville, Clarendon, hebben tusschen 1840 en 1870 betoogd, dat het bezit van koloniën nadeelig is voor het moederland. Heeft dat Schmidt belet hedenavond hetzelfde te betoogen?

De kwestie der „onmiddellijkheid” besprekende, merkt spr. op, dat Schmidt erkent, dat de bevrijding vandaag of morgen nog niet tot stand zal komen. Maar dan is dat woord „onmiddellijk” verlakkerij!

Er staan wel eischen op ons program, die niet onmiddellijk zullen worden verwezenlijkt, zooals de ontwapening. Maar wij zijn vast overtuigd, dat ontwapening onmiddellijk practisch mogelijk is, wat met de koloniale bevrijding *niet* het geval is. Dat is het groote verschil.

Geen voorwaarden.

Wij stellen aan het Indische volk geen voorwaarden, wij willen het niet examineeren. Wij spreken alleen de objectieve waarheid uit, dat voor het behouden der onafhankelijkheid aan zekere voorwaarden moet zijn voldaan. Anders zou ons streven niet op het heil dier bevolking zijn gericht. Menschen, die verder gaan dan Schmidt, zelfs communisten, erkennen dat het

Indische volk nog niet gereed is voor duurzame onafhankelijkheid. De „Tribune” schreef op 20 Januari 1928, dat Lenin deze moeilijkheden heeft opgelost, door als middel aan te geven, dat Indië zich dan maar bij de Sovjet-Unie moet aansluiten. Alsof dit onafhankelijkheid ware . . . ! Men denke aan de G.P.Oe. en aan Georgië. Indië los van Holland beteekent dan Indië vast aan Rusland.

De voorwaarden van de deelneming aan het ruilverkeer worden door de werkelijkheid gesteld. Dit verkeer is niet alleen „kapitalistische beurspeculatie”, zooals Schmidt gezegd heeft, maar het is ook een element in de voedselvoorziening. Dat heeft de oorlog wel geleerd.

MENDELS: Schmidt heeft zelfs gezegd, dat hij als minister-president handelsverdragen wil sluiten met het vrije Indië! (*Vroolijkheid.*)

ALBARDA: De belangen der volkeren zijn ten nauwste betrokken bij het ruilverkeer. Komt er nu een onafhankelijkheid in een verhouding van vijandschap, die de economische betrekking verbreekt, dan stort het Indische economische leven ineen. Zouden Japan en de Vereenigde Staten dan hun Indische belangen kalm afschrijven? Of zouden zij ingrijpen? Dan moeten de arbeiders den oorlog maar voorkomen, zegt Schmidt. Maar de Amerikaansche en Japansche arbeiders zijn zoo ver nog niet. Indië zou bezet worden. Het nieuwe gezag over Indië zou veel erger zijn dan het Nederlandsche.

In vriendschap scheiden.

Indië en Nederland moeten, zonder verbreking der economische betrekkingen, in vriendschap van elkaar scheiden. Wij hebben dit niet in onze hand, daar de angst-politiek van regeering en reactie tot catastrophen kan leiden. Wij echter hebben ons te richten op een proces, dat enkel heil brengt.

Wij hebben den plicht van voorlichting en den Indonesiër de objectieve waarheden onder het oog te brengen. De volksbeweging verkeert in de romantische phase, zooals wij zelf dit ook gedaan hebben. Aan het romantische geloof zijn wij gekomen. Wij zien in, dat ons werk een werk is van opvoeding en opbouw, met volharding, organisatie en geduld. Ons idealisme en wij zijn er niet zwakker van geworden. Wij hebben als meer ervaren den plicht om Indonesië te leeren, dat zijn bevrijding geen kwestie is van een enkelen dag.

De waarheid en niets dan de waarheid.

Sommige nationalistten hooren dit niet graag en propagandistische kracht heeft het thans bij hen niet. Maar datzelfde gold voor ons optreden tegen de anarchisten. Dertig jaren geleden stonden wij in Nederland nog tegenover een invloedrijk anarchisme, met zijn illusies van spoedigen omkeer en zijn anti-parlementaire taktiek, met zijn populaire revolutionaire frases. Wij hebben toen niet geschroomd de onpopulaire waarheid uit te spreken. Nu is het anarchisme machteloos en wij zijn groot en sterk geworden. Zoo hebben wij ook de Indonesische volks-

bewegingen van haar dwalingen en illusies te genezen, en haar niet naar den mond te praten. Wij hebben de waarheid en niets dan de waarheid te zeggen, want alleen de waarheid zal Indië bevrijden. (*Donderend applaus.*)

Ziehier mijn geloofsbelijdenis. Wij moeten Indië zeggen, dat wat het wil, gebonden is aan objectieve voorwaarden, die wij niet stellen, maar die de werkelijkheid onverbiddelijk stelt.

Wij willen den Indonesiërs al onzen steun geven. Op ons kunnen zij rekenen! Maar zij moeten ons toestaan hun de waarheid te zeggen, die de ervaring ons geleerd heeft.

Met dezelfde onpopulaire waarheidsliefde staat spr. tegenover de gedachte van den opstand.

In Indië gaan de verwachtingen rond, dat een opstandje wel baat zal brengen. Maar wat hebben de opstanden tot gevolg gehad?

Het kamp van Digoel en de reactionnaire koers!

De onvermijdelijkheid van het geweld is gansch iets anders dan het nastreven van het geweld. Als men ons het geweld opdringt, zijn wij geen vluchtende lafaards. Maar het is ons middel niet.

Wij moeten den nationalistten de legale middelen leeren waardeeren en gebruiken en de regeering er van doordringen, dat zij de wegen daartoe vrij heeft te maken. Non-coöperatie en geweldpleging zijn voor het Indische volk middelen, die het doel schaden. Zij zijn anarchistische dwalingen.

In verkeerde denkbeelden hebben wij dit volk niet te stijven.

Dit is de ware vriendschap voor de Indonesische volksbeweging en het is gehuichelde vriendschap om het Indonesische volk naar den mond te praten en de waarheid te verbergen? Slechts de waarheid zal het volk van Indonesië bevrijden! (*Langdurig applaus.*)

De VOORZITTER schorst dan het Congres tot Zondagmorgen halftien.

Tweede dag.

OGHTENDZITTING.

Na heropening deelt de VOORZITTER mede, dat nog veertien sprekers staan ingeschreven en de grootste zelfbeperking noodig is.

Brief van de I. S. D. P.

De VOORZITTER leest hierna het onderstaande slot voor van een brief van de Indische Sociaal-Democratische Partij.

„Er is evenwel een ander element in deze kwestie, dat ik nog even wil aanroeren, te meer, omdat het nauw samenhangt met een twistpunt in de S.D.A.P., dat, naar wij hier vermoeden, eigenlijk de kern der debatten op het a.s. Koloniale Congres zal raken. Bij hetgeen hier volgt, spreek ik dan ook mede namens het Hoofdbestuur der I.S.D.P., dat mij opdroeg, los van de door U gestelde vragen, aan het

P.B. in dezen geest te schrijven. Het komt mij voor, dat ik dit spoedshalve het best in dezen aan U gericht brief kan doen. U kunt hiervan in of buiten het P.B. (ook eventueel op het Congres) voor zoover U zulks gewenscht mocht blijken, natuurlijk gebruik maken.

De moeilijkheid van het vraagstuk der staatsregeling van een onafhankelijk Indonesië, waarover ik hierboven sprak, hangt nauw samen met de waarde, die aan de leus: onmiddellijk-los-van-Holland, moet worden toegekend. Deze leus heeft allengs in *Holland* een opvallende karakterverandering ondergaan en is zelfs in de Partij zeer ten onrechte de debatten over Indië gaan beheerschen. Zooals uit het pas ontvangen nummer van het oppositieblad bleek, wordt de kern van haar critiek een aanval op stelling X van het ontwerp beginselprogram.

Aanvankelijk beteekende de leuze: los van Holland (in het Maleisch: lepas dari Nederland) niet veel meer dan een vage omschrijving van het einddoel der nationale beweging. Zoo herinner ik mij de leuze gehoord te hebben in de actie, die in de jaren 1921/1922 werd gevoerd voor „autonomie” van Indië, waaraan destijds naast Inlandsche vereenigingen, theosofen, vrijzinnigen e.d., deelnamen. Een enkele maal had de leus de bijbeteekenis, dat men als einddoel geen „dominion” status, geen verbond met Nederland in een „empire” wilde, maar onafhankelijkheid. Den laatsten tijd kreeg deze leus, speciaal in *Holland* van de zijde der communisten (ik meen, dat ze al eenige jaren geleden door Wijnkoop werd aangeheven) der Liga-menschen, der P.I. en ten slotte bij de „oppositie” de beteekenis van een actueele, min of meer revolutionnair eisch van anti-imperialistische „Gegenwartspolitik”. De woorden: „onmiddellijk” of „dadelijk” werden er aan toegevoegd. De leus werd hierdoor duidelijk gericht tegen de S.D.A.P. en haar koloniaal program. En hieraan is natuurlijk de verwachting van de toenemende macht der S.D.A.P. niet vreemd, in het bijzonder de kans, dat zij binnen niet te langen tijd, of bij eventueel optredende kabinetscrisis aan de regeering zou komen.

Maar juist om deze laatste omstandigheid is, naar onze overtuiging, zuiverheid geboden en het innemen van een duidelijk afgebakend standpunt, dat met onze beginselen evenzeer als met onze groote verantwoordelijkheid ten volle rekening houdt, een eerste vereischte.

De I.S.D.P. onderschrijft ten volle den gedachtengang, die in het program en in het bijzonder in stelling X is neergelegd. Al acht zij de redactie van 2b dier stelling, vooral het wat te rekkelijk begrip „verantwoordelijkheden” niet geheel geslaagd, zij beschouwt toch deze stelling, in den thans gegeven vorm, als een der principieele kernpunten van het geheel. Het formuleeren van de beide voorwaarden, waaronder de partij de onafhankelijkheid eerst duurzaam mogelijk acht, is heilzaam en noodzakelijk, omdat het de verantwoordelijkheid der Partij voor het heden en de naaste

toekomst haar vollen inhoud geeft. Zonder deze en nog veel meer door in te gaan op de even demagogische als utopische voorstellen der oppositie in zake stelling X zou de S.D.A.P. en tegenover de Nederlandsche arbeiders en tegenover de Inheemsche beweging op ernstige wijze tekortschieten. Beide groepen, wier belangen hier op het spel staan, zouden door haar in een avontuur worden medegesleept.

De eenheid van politieke richting, die alle daden van een massa-partij behoort te omvatten, verzet er zich tegen, dat voor alle Nederlandsche, binnenlandsche aangelegenheden een op beginsel en ervaring opgebouwde, beleidvolle tactiek wordt gevolgd en dat deze voor de koloniale kwestie zou worden verlaten ten gunste van een op goedkoop succes en vlotte bevrediging van „revolutionnair sentiment” gerichte schijnmanoeuvre.

Wij behoeven waarlijk het P.B. of het Congres der S.D.A.P. in dit vraagstuk niet van argumenten te voorzien. Voldoende krachten staan klaar om het Congres in deze voor te lichten. Maar op een enkel punt in de beweringen der „oppositie” willen we niet nalaten de aandacht te vestigen, omdat het gevaarlijk en onwaar is. De redactie van haar orgaan was het veel waard de illusie te wekken, alsof zij met haar leuze de geheele inlandsche beweging achter zich heeft. Ze put daaruit tevens een argument om de S.D.A.P. te waarschuwen niet tegen „de” volksbeweging hier te lande in te gaan. De voorstelling van zaken is echter voos en onwaar.

Het duidelijkst komt dit wel uit in het artikel van Hadji Salim over de P.I. en de nationalistische beweging in het nummer van 19 October j.l. in de „De Socialist”, op blz. 3, kolom 2 onderaan, schrijft hij over de leuze „los van Holland” en constateert, dat die door alle rijen heen leeft. Accoord. Hij vervolgt echter:

„Onmiddellijk is de *wensch* van allen. Slechts over de *mogelijkheid* verschillen de meeningen.”

Hierop beroept nu de redactie zich in een volgend nummer om tegenover de stellingen van het P.B. te komen verklaren, dat Salim's artikel daarom zoo verhelderend werkte, omdat hij uitsprak, dat de geheele Inlandsche beweging met met de oppositieleuze instemde. Niets is minder waar. Wat Salim in de geciteerde zinsnede „slechts” noemde, n.l. het meningsverschil over de „mogelijkheid”, beheerscht de geheele kwestie. *Indien* de onafhankelijkheid, thans, dadelijk mogelijk was, ja dan was zij ook wenschelijk. Maar dat zij niet mogelijk is, maakt haar juist onwenschelijk!

De ongeoorloofde gevolgtrekking der oppositie is nu echter, alsof alle Indonesische nationalisten zouden meenen, dat die mogelijkheid alleen afhankelijk is van den onwil van Holland om de onafhankelijkheid te geven, dus dat zij aanstands geschapen zou worden, indien de S.D.A.P. aan de macht kwam en haar zou wenschen te verleenen. De voorwaarden van de onafhankelijkheid van Indië liggen niet in de Nederlandsche stembus. Zij schuilen in Indië zelf en in

stelling X werden ze geformuleerd! En — aldus luidt onze overtuiging — de meerderheid der Inlandsche leiders ziet dit zeer goed in, al drijft de politieke situatie en vooral de pers en publieke opinie hier te lande hen er toe zulk niet openlijk te getuigen. Tot nu toe heeft geen enkele partij, die bij de P.P.P.K.I. is aangesloten, de leus „Indië-onmiddellijk-los-van-Holland” aangeheven op de wijze, zooals deze leus in Holland wordt gehanteerd, met uitzondering alleen van de redactie van het P.N.I.-orgaan „Persatoean Indonesia”, die zeer onlangs voor het eerst in een polemiek met het Indische Volk over de houding van de P.I. tegen Stokvis verklaarde de leuze te onderschrijven en zich in deze bij Hatta c.s. aan te sluiten.

Het ingesloten manifest der P.P.P.K.I. spreekt echter uitdrukkelijk uit, dat het doel is: „de politieke macht te veroveren om daardoor de staatkundige regelingen te erlangen, die onze nationale vrijheid mogelijk maken”. Een formulering, die geheel niet met stelling X in strijd is.

Bedoelde leuze is o.i. dan ook — zoo ze iets meer moet beteekenen dan een op massa-effect berekende leere fraze — een staaltje van die onberedeneerde gevoelspolitiek, zooals ze oordtijds door de anarchisten, thans door heele en halve communisten *buiten* Rusland worden gelanceerd. De Nederlandsche arbeiders zijn in hun eigen vraagstukken deze heillooze methoden al lang te boven gekomen, we twifelen niet, of zij zullen ook in het hun minder vertrouwde koloniale vraagstuk den juiste weg weten te volgen. In de geladen atmosfeer der koloniale verhoudingen worden dergelijke leuzen onverhoeds in de bloedigste werkelijkheid omgezet tot schade van de nationale bewegingen, die nog den moeilijken weg van gestadige, stevige machtsvorming moeten gaan.

Voortgegaan wordt hierna met de discussies.

WESTERVELD (Indische Club) deelt mede, dat de Indische Club in groote lijnen het beginsel-program volledig kan goedkeuren. Dat houdt in, aldus spr., dat wij ons vierkant stellen tegenover de opvatting van Schmidt c.s. Wij meenen, dat het onmiddellijk doorsnijden van den band met Indonesië zeer in het nadeel zou zijn van de Indonesische bevolking. In het belang van de Indonesiërs zelf is het noodzakelijk, dat Indonesië slechts geleidelijk onafhankelijk wordt. Gebeurt dit plotseeling, dan zullen de honderdduizenden Indonesiërs, die thans kunnen bestaan door havenwerken e.d., aan de grootste ellende worden prijsgegeven. Spr. beveelt aan de stellingen, zooals zij thans zijn, aan te nemen.

VLEMING heeft het debat van Schmidt met de bestuursstafel over zijn eerste brochure „Zonder tropen geen Europa” niet kunnen volgen, maar merkt in dit verband op, dat alle principes inzake koloniale politiek door hem daar besproken, hier op het Congres ten volle zijn aanvaard en door Stokvis en door Albarda en door Westerveld. Dit verheugt hem. Daar het niet noodig is

telkens in herhaling te treden, zal hij hierover niets meer zeggen, te meer niet nu hij deze verder heeft uitgewerkt in zijn lezing, gehouden te Brussel in 1928 voor de Internationale (zie „Lezingen”, uitgave Vogt en Breunis te Zwolle). Hij bestrijdt de uitlating van Schmidt, als zouden er geen cijfers zijn, waaruit blijkt hoe groot het voordeel is, dat de Nederlandsche arbeidersklasse heeft bij Indonesië. Enkele jaren geleden heeft de Indische ondernemersraad gepubliceerd, dat 20 pCt. van de in Nederland geïnde inkomstenbelasting voortvloeit uit Indische baten. Het verliezen der groote staking in Engeland had nu een andere oorzaak dan Schmidt aangaf. Het toevallige feit, dat 1926 een hausse jaar was voor hen die betrokken waren bij koloniale rubbercultuurondernemingen, is de oorzaak van de rendementstijging der *gezamenlijke* ondernemingen. In baisse-perioden voor de industrie of voor mijnbouw worden nu eenmaal niet vaak stakingen gewonnen!

Komend tot het deel over het Internationale ruilverkeer zegt spr., dat Schmidt in de programcommissie een uitvoerige rede hield, hierop neerkomend, dat Schmidt het in principe met ons eens was inzake de uitspraak, gedaan in stelling III en X. Hij meende echter, dat deze niet thuis behoorde in het koloniaal program, maar in ons algemeen beginselprogram. Ik heb toen tegen Schmidt gezegd, aldus spr.: zeg datzelfde nu ook op het Congres, dan komt er klaarheid, maar Schmidt is dit vergeten.

SCHMIDT: Je hebt er niets van begrepen!

VLEMING: Dat moet Schmidt niet zeggen. Hij zegt dit wel meer als iemand hem met materiaal bestrijdt!

Het is niet juist, vervolgt spr., dat verscheidene Indonesische leiders in den Volksraad geen invloed hebben en verknocht zouden zijn aan de regeering. Ik protesteer er tegen dat Schmidt tal van bonafide leiders van nationalistische verenigingen, die in strijdwijze meer met onze soc.-dem. inzichten strooken dan de leiders van de Perhimpoean Indonesia, hier heeft gedesavoueerd. Hun optreden verdient een andere waardeering dan Schmidt hier uitte.

Een oud-koloniaal spreekt.

GIES (Zutphen) protesteert tegen de mededeeling in „Het Volk”, dat afdelingen „klakkeloos” de amendementen der linksche groep hebben overgenomen. Dat is een beleediging voor spr.’s afdeling, die deze kwestie met groote aandacht heeft behandeld en van verschillende kanten heeft laten belichten.

Als oud-koloniaal weet spr. hoe de inlander wordt behandeld. Spr. heeft de overtuiging, dat de Indonesiër alleen met geweld zichzelf kan vrijvechten.

Wij hebben ze het geweld geleerd. Wanneer de Indonesiërs naar de wapenen grijpen, mogen wij hun dat recht niet ontzeggen. Spr. kent het geweld, en is er tegen, maar spr. geeft den Indonesiër het recht dit geweld te gebruiken.

Het spijt spr., dat Albarda gewezen heeft op het belang der Nederlandsche arbeidersklasse. „Dan kan men ook wel zeggen: Wij hebben de koloniale reserve. (*Applaus.*)

JEF LAST (Rotterdam) zegt, dat Stokvis de koloniale kwestie voornamelijk als een ethisch probleem ziet. Wanneer spr. het ook zoo zag, dan zou hij de verdediging van onze stellingen aan de religieuze partijgenooten overlaten. Daarom is het verheugend, dat Schmidt de zaak heeft behandeld als een klassenstrijd-vraagstuk. Albarda heeft gewezen op het belang, dat de arbeidersklasse heeft bij Indië. Maar het is toch een feit, dat in 20 jaar de winsten uit Indië gestegen zijn van 100 tot 800 miljoen gulden. Dat is een versterking van het kapitalisme.

Hebben de Kopenhaagsche arbeiders het zooveel slechter dan de Haagsche? Aan Albarda vraagt spr. of hij wellicht bij Marx heeft gevonden, dat de consumptie eener onproductieve klasse ooit welvaart kan scheppen voor de arbeidersklasse.

ALBARD A: Ja, de diamantindustrie bijvoorbeeld.

JEF LAST: Er is gezegd, dat het slaken van de banden met Indonesië noodlottig zou zijn. Dat kan worden voorkomen, wanneer wij zorgen, dat bij een vrijmaking van Indonesië een andere band bestaat. Dat is de band van vertrouwen met de Nederlandsche sociaal-democratie.

Geen vraag, maar een insinuatie.

Spr. wil nog opmerken, dat onder de nadeelen voor de Nederlandsche arbeidersklasse er een vergeten is, dat, hoewel het voor spr. niet geldt, voor velen die hier aanwezig zijn van belang is. Het ware de plicht geweest van Albarda als leider der Kamerfractie de consequentie van onze stellingen hier aan te geven. Aannee zou een wijziging beteekenen van de tot nog toe gevoerde politiek der Partij. Of meent Albarda dat bij aannee der opstandsclausule een coalitie met eenige burgerlijke partij mogelijk zou blijven? (*Hoongelach.*)

ALBARD A: Dat is geen vraag, dat is een verdachtmaking.

JEF LAST: Indien het een verdachtmaking is, dan is het er een aan de burgerlijke partijen, die nooit bereid zullen zijn met ons daadwerkelijk voor de bevrijding van Indonesië te strijden. Spr. besluit met een aanbeveling der amendementen der linksche groep. (*Applaus.*)

RIJFKOGEL (Zwolle) zegt, dat het verwijt van het „klakkeloos overnemen” ten deele niet geldt voor Zwolle. De belangstelling voor het Congres is niet tot stand gekomen door de oppositie.

De VOORZITTER: Schmidt heeft toegegeven, dat de amendementen van den linkervleugel komen.

RIJFKOGEL: Zwolle heeft een volkomen eigen amendement ingediend op stelling III.

Geen voorwaarden!

Wij behandelen bij het stellen van de voorwaarde „bereid zijn om deel te nemen aan het internationale ruilverkeer” een zuiver academische kwestie. Wij moeten de realiteit zien. Indonesië's vrijmaking is een kwestie van machtsstrijd. Laat Stokvis zich losmaken van zijn toelichting, dat een volk, dat niet bereid is

tot deelneming aan het ruilverkeer, het recht op onafhankelijkheid derft.

Er zou anders een situatie kunnen komen, waarin de sociaal-democratie aan de Indonesiërs de vrijheid moet weigeren.

Spr. beroept zich op Wibaut, die van een „funeste uitwerking” sprak bij losscheuring van Indonesië. Boven deze uitwerking moeten wij uitgroeien. Waarom dan wel de voorwaarden van de deelneming aan het ruilverkeer? Wij aanvaarden zelfs wel een despotisch regiem! Zou *dit* dan aan het ruilverkeer deelnemen? De gestelde voorwaarde is schadelijk voor onze verhouding tot de vrijheidsbeweging en plaatst ons program op losse schroeven.

HUETING (Apeldoorn) sluit zich bij het protest van Zutfen aan.

Spr. acht het onjuist, dat wij het Indonesische miljoenenvolk zouden moeten leeren, hoe het heeft te strijden. Wel hebben wij ervaring in den strijd tegen het kapitalisme, echter niet in den strijd tegen een buitenlandschen overheerscher. Of putten wij die wijsheid soms uit den 80-jarigen oorlog? (*Gelach.*) Wij geven in ons program alleen middelen voor een normale evolutionaire ontwikkeling. Doch deze is door de fascistische terreur in Indië niet mogelijk. Dit bewind dwingt tot opstand. En wat zullen wij in dit geval doen?

BAKKER (Hengelo) vraagt inlichtingen omtrent de clausule „bereid tot deelneming aan het ruilverkeer”. Stokvis acht de staatkundige onafhankelijkheid onverbrekelijk met de economische, Albarda echter niet. Met den laatste is spr. het eens. De derde alinea van stelling IX vindt spr. voorbarig en zelfs gevaarlijk, omdat het kapitalisme alleen vraagt hoe het winst kan maken.

De laatste alinea van de gewijzigde stelling X is eveneens bezwaarlijk.

Wie kaatst . . .

ANKERSMIT (Hoofdreductie „Het Volk”) zou het onvriendelijk vinden als hij niet antwoordde op de hem gemaakte aanmerkingen. Hier zijn wij heel vriendelijk, maar buiten het Congres zijn de linkervleugelaars dit wel eens minder! Het gewraakte artikel verscheen na de rede die Fimmen tegen onze Partij hield. Als de linkervleugel onze Partij bestookt, mag de hoofdreductie dan niet eens wat minder vriendelijke woorden gebruiken? (*Applaus.*) De linkervleugel houdt veel van kaatsen, maar moet dan ook den bal kunnen verwachten. Men bestrijdt ons op een manier, waarvan de honden niet zouden eten! (*Rumoer en bijval.*)

SCHMIDT: Dat is een leugen!

JEF LAST: Geef één citaat! Een koninkrijk voor een citaat!

ANKERSMIT: Laat Last zijn mond houden, anders citeer ik zijn dichtbundel, waarin alle gemeenheden van de „Tribune” in dichtmaat staan! (*Instemming.*)

Er zijn vijf afdeelingen geweest, die een onbelangrijk amen-

dement op stelling II steunden, dat eerst in „De Socialist” aan-gegeven werd. Eerst houdt men koloniale weekends, dan ver-schijnt er een artikel in „De Socialist”, waarin precies de in te dienen amendementen geformuleerd worden en zelfs ten aanzien van de onbelangrijkste amendementen loopen sommige afdeelin-gen daar dan slaafs achter aan. (*Rumoer.*)

Spr. schreef van „revolutionnair gebral”. Stelt men dit voor als een verloochening van ons revolutionnair streven, dan is dit misselijke demagogie. Men voert geen revolutie met progama's en amendementen. De opstandige geest moet uit onze daden blijken! De linkervleugel handelt volgens de oude, anarchistische Van Erkel-taktiek. Laat men de in „Het Volk” gemaakte opmerkingen ter harte nemen en zich herinneren, waartegen de S.D.A.P. is opgericht.

Spr. heeft de Partij willen waarschuwen. Laat de linkervleugel zijn standpunt eens duchtig herzien! (*Applaus.*)

Cramer antwoordt.

CRAMER wil slechts op een enkel punt wijzen. Het was spr. liever geweest, als men niet had gesproken over de belangen der Nederlandsche arbeidersklasse bij het behoud van Indonesië. Het is nu echter gebeurd, al is het geweest met de toevoeging, dat dit belang niet doorslaggevend mag zijn. Schmidt *onderschat* dat belang, terwijl het van kapitalistische zijde wel eens wordt *overschat*. Ook Stokvis en Albarda zijn van meening dat de Nederlandsche arbeidersklasse voordeel heeft bij de onafhanke-lijkheid van Indonesië. Zij richten zich tegen een catastrophaal losscheuren. Dat zou inderdaad groot nadeel brengen.

Tegen Boven-Digoel.

Spr. vreest, dat men hem gisteren heeft misverstaan. De tac-tiek der regeering dwingt vaak tot geweldpleging. De soc.-dem. hebben steeds de opstandelingen in bescherming genomen en tegen de regeering geprotesteerd, toen Lou de Visser nog geen woord had gesproken. Ook tegen Boven-Digoel hebben wij ons steeds verzet en het is ons een eerezaak te strijden voor de ophef-fing. Eerder zullen wij niet rusten!

MENDELS: Wij hebben de bloedschuld op de regeering geladen! (*Geroep: Juist!*)

Repliek van Schmidt.

SCHMIDT zal op Ankersmit's opmerkingen nu niet ingaan. Op het a.s. congres hoopt spr. aan te toonen, dat zijn verwijten, wat „De Socialist” betreft, van a tot z onjuist zijn. Ook zal spr. dan iets zeggen over de wijze, waarop de linkervleugel door onze pers behandeld wordt. Het gewraakte hoofdartikel ging niet tegen Fimmen, doch tegen eenige afdeelingen. Dit artikel had men vijf weken eerder moeten publiceeren, dan hadden wij er op kunnen antwoorden. Opzettelijk is de stemming van dit congres tegen den linkervleugel beïnvloed! (*Applaus en ontken-ningen.*)

Wat de zaak zelf betreft, constateert spr., dat zijn concrete cij-

fers omtrent den groei van de machtspositie van het kapitalisme door de koloniën niet zijn aangetast. Spr. voegt hier nog aan toe, dat de export naar Indonesië gedurende de laatste zeven jaar met de helft was verminderd. Maar nooit was de werkloosheid ten onzent na den oorlog lager dan in het jaar 1929. Het argument in zake de textiel-industrie is wel zeer zwak. De textiel-werkgevers drongen aan op loonsverlaging van de ongeschoolde spoorarbeiders, omdat dezen evenveel verdienen als de geschoolde textielarbeiders. Deze industrie heeft juist in de Aziatische gebieden de meeste kans om de Europeesche textiel-industrie te vernietigen. Dit is een direct economisch nadeel voor de arbeiders. Men leze het desbetreffende rapport van de Engelsche vak-vereenigingsleiders.

Thans het woord „onmiddellijk”. De Indische Club verweet spr. begriplooheid omtrent de historie der laatste drie eeuwen. Westerveld is echter niet op de hoogte van de elementaire Marxistische zienswijze. Spr. aanvaardt de wetmatigheid, doch de politieke instellingen zijn „ideologische incidenten”, die elke 24 uur veranderend kunnen worden. Westerveld kent de geschiedenis der laatste tien jaar niet. In Rusland, Duitschland, Oostenrijk zijn de keizerrijken vernietigd door geweld. In Italië, Spanje, Hongarije en de Balkan-landen ontstonden fascistische staten. Bij het een noch het ander is het kapitalisme in zijn wezen aangetast.

Stokvis heeft tot tweemaal toe het „onmiddellijk”-standpunt ingenomen. Zij, die applaudisseerden bij den brief van de I.S.D.P. mogen dit bedenken!

Als de P.N.I. het proletariaat niet heeft, dan bestaat zij zeker uit intellectueelen. Maar haar vergaderingen loopen stampvol. Indonesië is dan zoo overladen met intellectueelen, dat het onmiddellijk onafhankelijk kan worden. (*Gelach en applaus.*) De belangrijkste nationalist willen de onmiddellijke vrijheid. Spr. citeert de „Persatoean Indonesia.” Ook de P.P.P.K.I. onderschrijft, blijkens Salim's artikel in „De Socialist” de opvattingen van den linkervleugel. De moderate (gematigde) inheemschen kunnen zich niet openlijk uitspreken. Zij zouden anders geen dag langer lid van den Volksraad mogen blijven. De links-nationalisten spreken uit, wat de anderen denken! (*Applaus.*)

Spr. heeft in de zitting van de Congres-Commissie gezegd, dat hij principieele verantwoordelijkheid voor het ruilverkeer aanvaardt, doch alleen in de een socialistische maatschappij.

MENDELS: Je hebt ook gezegd, dat je geen principieel bezwaar hebt!

SCHMIDT: Wat Albarda zei over de resultaten van den opstand is een hoogst gevaarlijk standpunt. Wij hebben op het standpunt gestaan, dat niet de opstand, doch het regiem-Fock verantwoordelijk is voor Boven-Digoel.

MENDELS: Dat hebben wij altijd gezegd! Dat wist je wel!

SCHMIDT blijft de pertinente vraag stellen, welken weg de Indonesiërs in de gegeven omstandigheden hebben te bewande-

len, als men het geweld zoo verwerpt. Het Partijbestuur zond indertijd een telegram, waarin de opstand werd afgekeurd. Het wist toen niet, of de Partij deze meening deelde.

Uit opstand en lijdelijk verzet zijn voor den groei van de nationale beweging goede resultaten voortgekomen. Nooit was die beweging sterker en actiever dan thans.

Niet spr., doch Albarda verkeert in de romantische periode. Spr. heeft het niet gehad over de onmiddellijke invoering van het socialisme en is zich de moeilijkheden volkomen bewust. In den strijd tegen het kapitalisme komen bepaalde étappes voor. Een van de slagen die het kapitalisme toe te brengen zijn, ligt in de nationalistische beweging.

In dit opzicht heeft spr. inderdaad groote haast. (*Applaus.*)

Stokvis pareert.

STOKVIS spreekt zijn waardeering uit voor de partijgenooten, die zich over dit program hebben geuit. Dit bewijst, dat het probleem in het hart van de Partij begint te leven. Een verheugend resultaat. (*Applaus.*)

Spr. moet thans, voor een vermoeid Congres, kort zijn.

Tot Jef Last zegt hij: „Moet men religieus-socialist zijn, om den ethischen factor van het socialisme, van den klassenstrijd, in zich te voelen leven!” (*Instemming.*) Hij haalde een uiting van spr. aan, toen deze nog hoofdredacteur van „De Locomotief” was. Spr. is gelukkig in vele opzichten veranderd sinds zijn „Locomotief”-tijd, doch staat nog op het standpunt, dat klassenstrijd in onzen zin thans nog niet mogelijk is in Indonesië.

Rijfkogel had de schriftelijke toelichting nog beter moeten lezen. Dan had hij kunnen begrijpen, dat de tusschenvoeging in III „tot deelname hieraan (aan de economische wereldvoorziening) bereid” beteekent, dat geen enkel volk absoluut vrij kan en mag zijn, als die bereidheid niet bestaat. Dit is een algemeene voorwaarde, aan elk land te stellen, en geen bijzondere aan Indonesië. In dit program mocht dit element niet verwaarloosd worden.

Of wij zouden moeten berusten in een despotisch régime in een vrij Indonesië? vroeg Rijfkogel. Ja. Een vrij land is vrij in de keuze van den eigen staatsvorm. Wij moeten immers ook berusten in een fascistisch Italië en in een despotisch geregeerd Rusland. Het is, ondanks alle democratische voorkeur, niet allereerst onze zaak, hoe een vrij land geregeerd zal worden. Wij hebben in dit opzicht een ruime opvatting te huldigen. Een volk kan staatkundig vrij zijn, als het maar voldoende bestuurskracht heeft, desnoods aangevuld met goed betaalde technische hulp, eventueel van de vroegere overheerschers.

Er bestaat bij Bakker een misverstand in zake het verband tusschen staatkundige en economische overheersching. In het Nederlandsche koloniale geval staat het vast, dat economische en politieke macht sedert het ontstaan van het moderne kapitalisme als het ware elkaars voorwaarden zijn. Dat heeft de Indonesische volken ontwricht, en geen der opposanten ontkende de noodzakelijkheid van een wedergeboorte.

Spr. heeft alleen willen aantonen, dat *onmiddellijke* verbreking van den kolonialen band een wereldcatastrophe zou kunnen brengen zonder een houdbare onafhankelijkheid van Indonesië. Wij kunnen zoo'n catastrophe misschien niet voorkomen, doch mogen haar juist daarom niet uitlokken.

En nu een antwoord aan Schmidt, wiens rede oratorisch de moeite waard was, maar die geen duidelijke houding ten opzichte van het koloniale vraagstuk aangaf.

Tegenstrijdigheden.

Eerst betoogde hij, dat de arbeidersklasse bij de koloniale heerschappij geen enkel voordeel had; later, dat een onmiddellijke loslating een nadeel zou beteekenen voor de Nederlandsche arbeiders.

Vroeger werd in „De Socialist” gezegd, dat een koloniaal beginselprogramma allereerst een zaak van de Indonesiërs was en dat er daarom met hen overleg had moeten worden gepleegd. Thans hooren we, dat het program in de eerste plaats een belang voor de arbeidersklasse is.

Eerst mocht er geen socialistische partij komen in het nationale front; thans ziet hij in de nationale extremisten de beste bemiddeling voor socialistische beïnvloeding. Spr. komt er intusschen tegen op, dat de andere dan extremistische groepen door Schmidt zoo laatdunkend werden bejegend.

De voorwaarde van deelneming aan het internationale ruilverkeer heette eerst vanzelfsprekend; vandaag zegt Schmidt, dat het kapitalistische internationale ruilverkeer ons eigenlijk niets aangaat; dat het eigenlijk lak is, speculatie. Spr. ziet in dat ruilverkeer echter bovenal een *technisch* apparaat, dat onmisbaar is en ook onder socialistisch bestuur zooveel mogelijk ongeschonden moet worden overgenomen.

Ondanks veel cijfers, miste spr. in Schmidt's rede eenheid, logisch verband. Spr. heeft althans zekere lijn aangegeven, al kan niemand nog anders doen dan een licht laten vallen op den rand van een nog duister woud. De verdwijning van de koloniale figuur, had spr. betoogd, zou een versterking van het socialisme kunnen brengen, maar ook een door het vrije Oosten versterkt kapitalisme. Hierdoor zou dan ook de uitgebuide oostersche arbeider, eenmaal nationaal vrij, pas goed toegankelijk worden voor het socialisme en zou er voor het eerst een machtig wereldproletariaat kunnen worden gevormd.

Spr. cijfers zijn goed. Waar het voor hem zoo goed als zeker is, dat een *onmiddellijke* losmaking de kans op een wereldoorlog zou verhoogen en daarbij geen waarlijk vrij Indonesië zou brengen — men denke ook eens aan de politiek-geografische ligging van het land — was het volkomen geoorloofd en noodig, dat onder die omstandigheden ook eens werd gewezen op de belangen van de Nederlandsche arbeidersklasse bij een *onmiddellijke* verbreking van de koloniale verhouding. Deze uitdrukkelijke vooropstelling van een incidenteele verbreking heeft Schmidt geheel verwaarloosd. Dat onze arbeidersklasse in het algemeen nadeel zou hebben bij de nationale bevrijding van Indonesië heeft spr. niet gezegd. Integendeel, hij heeft gewezen op een

nu reeds waarneembare werking van een economische de-kolonisatie, en de loonbron uit koloniale baten oneervol, broos en voor den socialistischen strijd verzwakkend genoemd.

De weinige socialistische schrijvers over het koloniale vraagstuk vatten de zaak wel wat gemakkelijk op, als zij — zooals ook hier geschiedde — wijzen op niet-koloniale landen als Zwitserland en Denemarken, waar de loonen niet lager, soms zelfs hooger zijn dan bij ons. Best mogelijk, zegt spr., maar de economische structuur van een land met oud koloniaal bezit is nu eenmaal met dat bezit verweven; en die andere landen leven binnen een structuur uit een andere economische geschiedenis gegroeid. Dat was hun geluk.

De geweldpolitiek werd heden door Schmidt feitelijk verdedigd; maar de catastrofe-politiek is niet meer sociaal-democratisch. Niet *wij* schrijven den Indonesiërs hun strijdwijze voor, doch Schmidt doet dit. Nimmer zullen wij deze politiek *princiep*el mogen verdedigen.

Jef Last zei smalend, dat een andere politiek geen „voorloopige wijziging” in het bewind bracht. Inderdaad, de opstand van 1926 bracht wèl „voorloopige wijziging”. Zij bracht rampen.

Spr. en wijlen Sannes hebben destijds het recht op *onmiddellijke* onafhankelijkheid erkend, zooals spr. ook het recht van het Westersche proletariaat op onmiddellijke bevrijding uit het kapitalisme erkent. Maar ligt dat onmiddellijke binnen de mogelijkheden? Is het zoo overzienbaar, dat wij het in een beginsel-program kunnen opnemen? Spr. ontkent het.

Spr. protesteert er tegen, dat Schmidt anderen, dan wie zich linksche socialistena noemen, disqualificeert. Hij had zich in dit verband zeker niet op den I.L.P.-er Brailsford mogen beroepen, want deze staat, zooals spr. uit de „New Leader” citeert, niet aan de zijde der Britsch-Indische extremisten, die onafhankelijkheid — niet eens onmiddellijk — wenschen, maar oriënteert zich op de meer gematigden. Brailsford wil op z'n radicaalst voorbereiding van de onafhankelijkheid. Precies als wij. Wij doen hier niet anders dan de onafhankelijkheid voorbereiden en wijzen met bezieling en nuchterheid den weg aan.

De I.L.P. (Onafhankelijke Arbeiderspartij), waarvoor ook spr. veel voelt, en die volgens Schmidt zooveel verder is, wil voor Indië zelfbestuur en zelfbeschikking en aan Indië de beslissing laten, of het in het Britsche Imperium wil worden opgenomen. Wij gaan verder.

De strijdwijze van den linkervleugel.

Spr. heeft bezwaar tegen Schmidt's strijdwijze. Onze Partij is de eerste in de Internationale, die de moeilijkheden van een principieele belijdenis in zake het koloniale vraagstuk aanvaardt.

Hadden wij dan niet wat meer waardeering mogen hooren van den linkervleugel. (*Rumoer en luide vijval.*)

SCHMIDT: Die hebben wij uitgesproken! (*Onkenning.*)

STOKVIS: Niet meer dan tactisch noodzakelijk was. Achterdocht heeft men gewekt jegens onze bedoelingen. Waar is uw poging om zelf een beter stuk werk te leveren? Spr. zegt dat

allerminst uit behoefte aan persoonlijke waardeering, want dit program is mede het werk van onzen p.g. Van Gelderen en natuurlijk ook van de andere commissieleden. Men kan wel gemakkelijk wantrouwen jegens ons wekken en ons dan in een rechtschen hoek drukken, die even lastig aanwijsbaar is als een linksche.

Hoe komt het nu toch, dat zooveel revolutionnaire sentimenten ontketend zijn bij deze besprekingen? Dat komt, omdat er zich in onze Partij — en dat is gelukkig — een soort ertsreserve van revolutionnair sentiment heeft gevormd, waarmee men geen weg weet, nu onze eigen problemen zoo reëel zijn opgebouwd. Daarom heeft men een koloniale afzetmarkt gevonden! (*Gelach.*)

Laat men dan echter eerst eens aan de kwaliteit van den afzet denken en aan het wezen en de mogelijkheden van de afzetmarkt! (*Luide toejuichingen — applaus — geestdriftige „Internationale”.*)

MIDDAGZITTING.

Om kwart voor twee laat de voorzitter den hamer vallen en geeft het woord aan CRAMER voor het uitbrengen van het rapport der Congrescommissie.

Het rapport der Congres-commissie.

De motie-Rijswijk, om de stemming te verdagen tot het Paaschcongres, wordt ontraden.

Hetzelfde is het geval met de motie-Den Haag I, omdat men bij aanneming in de taak van de I.S.D.P. treedt.

Over stelling I bestond geen verschil van meening.

Stelling II heeft de commissie in den geest van enkele amendementen gewijzigd. Het amendement van Amsterdam IV achtte de commissie eensdeels onjuist, anderdeels niet zonder bedenking.

Stelling III werd eenigszins gewijzigd. Drie leden, van wie Schmidt de woordvoerder was, achten de wijziging niet geheel voldoende.

Over stelling IV werden uitvoerige discussies gevoerd. Acht leden wenschten den Volkenbond in te schakelen. Negen leden verklaarden zich daar tegen. Zoodat deze stelling ongewijzigd blijft.

Het amendement-Zwolle op stelling V werd slechts door één lid in de commissie gesteund. Spr. raadt aan, het in te trekken.

Op stelling VI is een amendement ingediend, dat voornamelijk de redactie betreft. Daaraan is ten deele tegemoet te komen. Aan den wensch van Rotterdam VII is voldaan. Het amendement-Amsterdam IV, betrekking hebbende op de nummering der stellingen vond bij de commissie geen instemming.

Het amendement op stelling VIII werd algemeen overbodig geacht.

In stelling IX is voor het woord macht, „de” ingevoegd. Wat de amendementen van Amsterdam V en VI en Apeldoorn aangaat was de commissie met op twee na algemeene stemmen

van meening, dat deze amendementen niet moeten worden aanvaard.

Het tweede amendement Den Haag III ontraadt de commissie.

In stelling X werd het woord „onvoorwaardelijk” ingevoegd. Voorts werd een andere redactie gemaakt, waardoor deze stelling nog beter weergeeft wat wij willen en misverstand wordt voorkomen. De commissie raadt intrekking der amendementen aan. In alinea 2 is ingevoegd „de verwezenlijking van dit recht door”. Op drie na (vertegenwoordigers linker groep) was de Congres-Commissie het met de nieuwe redactie eens.

Het amendement Den Haag III op stelling XI werd overgenomen. De overige ontraadt de commissie.

In stelling XII werd de door Amsterdam IX gewenschte toevoeging aangebracht. De verschillende andere amendementen moet de commissie ontraden.

Aan de voorstellen 4, 5, 6, 7, 8 en 15, betrekking hebbende op de S.A.I., in verband met dit vraagstuk, is de commissie tegemoet gekomen. Gevraagd zal worden een permanente werkcommissie in te stellen voor koloniale vraagstukken. Aan die commissie zal, naast documentatie-werk, kunnen worden opgedragen de voorbereiding van een nieuwe koloniale resolutie en van een internationale koloniale conferentie.

In verband met de voorstellen 9, 10, 11, 12 en 13 heeft de commissie besloten tot aanvulling der program-commissie met een paar leden om een strijdprogram te ontwerpen, waarbij men in beginsel bereid is overleg te plegen met de Indonesiërs en de I.S.D.P.

Het voorstel Amsterdam V wees de commissie af. De koloniale propaganda-centrale vindt men in de I.S.D.P.

Het voorstel-Amsterdam XI om in „Het Volk” een systematische Indië-rubriek te verzorgen, vond groote instemming bij de commissie. Pg. Ankersmit zal daar belangrijke mededeelingen over doen.

De VOORZITTER stelt voor een paar punten uit de agenda te nemen, welke door Cramer zijn besproken.

De punten 4, 5, 6, 7, 8 en 15 worden ingetrokken, daar aan den inhoud daarvan voldaan is.

De punten, betrekking hebbende op de uitwerking van een strijdprogram, worden eveneens aangenomen (9, 10, 11, 12 en 13). Het werkprogram zelf komt later aan de orde.

De VOORZITTER adviseert punt 14 terug te nemen en de uitvoering over te laten aan het P.B., dat regelmatig contact heeft met de I.S.D.P. Ook het N.V.V. is diligent.

De DOOD: Gaat er dan een lid van de S.D.A.P. met de delegatie van het N.V.V. mee naar Indië?

De VOORZITTER: Als De Dood voor het geld zorgt!

Punt 14 wordt ingetrokken.

De Indische rubriek van „Het Volk”.

ANKERSMIT heeft tegen het denkbeeld van een afdeeling (punt 16) en van de Congrescommissie, om een geregelde Indische Kroniek op te nemen en ook tegen een kolonialen redacteur niet alleen geen bezwaar, maar stemt daarmee volkomen in. Laat men alleen een zeker tempo in acht nemen, wat de uitvoering betreft. Aan koloniale vraagstukken wordt in „Het Volk” reeds veel meer aandacht besteed. Men zal opgemerkt hebben, dat sinds een aantal weken reeds een uitvoerig mailoverzicht geregeld opgenomen wordt. Voorts is Stokvis reeds vast koloniaal medewerker aan de krant. De hoofdredactie houdt zich het recht voor om zich eveneens te uiten.

Wij zijn intusschen aan grenzen gebonden, wat betreft den omvang van ons blad. De huidige technische outillage maakt geen verdere uitbreiding mogelijk. Het wachten is op het nieuwe gebouw en de nieuwe machines. Dan zullen wij onze volle aandacht aan dit vraagstuk wijden.

Punt 16 wordt ingetrokken.

De VOORZITTER deelt mede, dat de gedelegeerde van Haarlem II zijn amendementen en voorstellen heeft ingetrokken. (*Applaus.*)

Kunnen de andere afdeelingen die onprincipieele amendementen hebben ingediend, dit voorbeeld niet volgen? Laat ons de aandacht alleen op de groote punten richten.

APELDOORN deelt mede, dat zij haar amendementen reeds eerder schriftelijk ingetrokken heeft.

RIJSWIJK trekt na eenige toelichting eveneens zijn motie in.

Hetzelfde geschiedt met de motie-DEN HAAG I in zake een speciale actie in Indonesië.

De Stellingen.

Aan de orde is het program.

Stelling I wordt aangenomen.

Aan de orde is de gewijzigde stelling II.

DE ROODE bespreekt de amendementen van Amsterdam IV.

Deze amendementen zijn na een zwaren slag tot stand gekomen, om aan het program nog eenigszins een „linksch” karakter te geven. Alleen Schmidt kon het linksche karakter niet ontdekken. Waar de beide amendementen van spr.'s afdeeling „voor tweeërlei uitlegging vatbaar” en „onbegrijpelijk” worden geoordeeld, kan men van spr. niet verlangen, dat hij de amendementen verdedigt.

Spr. trekt na een vermakelijk speechje de amendementen in.

SCHMIDT (A'dam VI) trekt namens de andere afdeelingen een amendement in, omdat de inhoud daarvan is overgenomen door de program-commissie.

Stelling II wordt aangenomen.

Stelling III wordt in zijn gewijzigden vorm met slechts 12 stemmen tegen aangenomen.

VAN DER ZEE (Den Haag II en III) stelt voor om aan stelling IV toe te voegen de alinea:

„De uitoefening van dit vreemde gezag worde onderworpen aan het toezicht van den Volkenbond, waarin dan de overheerschte volken moeten zijn opgenomen.”

In de Brusselsche resolutie der S.A.I. is deze gedachte overgenomen. Wordt dit amendement aangenomen, dat kunnen wij spreken van een eigen sociaal-democratisch koloniaal apostolicum.

Het voorstel wordt door het congres aangenomen.

Stelling IV wordt aangenomen.

Stelling V wordt eveneens aangenomen, nadat Zwolle zijn amendement heeft ingetrokken.

Stelling VI, gewijzigd in den zin der amendementen Den Haag III en Rotterdam VII, wordt aangenomen.

Stellingen VII, VIII en IX worden aangenomen.

De VOORZITTER zegt dat stelling X is gewijzigd, om aan de bezwaren tegemoet te komen.

SCHMIDT (Amsterdam VI) waardeert dit: De stelling is belangrijk verbeterd, doch spr's principieele bezwaar blijft bestaan.

Spr. wijzigt zijn stelling, die nu moet worden gelezen:

a. „De soc.-dem. erkent onvoorwaardelijk het recht op onmiddellijke nationale onafhankelijkheid.

b. Zij erkent tevens, dat het tot stand komen der nationale onafhankelijkheid bovenal afhankelijk is van de machtsvorming en strijdvaardigheid der inheemsche volksbeweging en zij zal zich daarom met kracht verzetten tegen alle maatregelen en bepalingen, welke die machtsvorming verhinderen of tegenwerken.

c. De onder a bedoelde erkenning sluit in zich:

1. dat de soc.-dem. den nationalen strijd met inbegrip van lijdelijk verzet en opstand — *indien de overheerschte volken door politieke en sociale rechteloosheid tot aanwending van deze middelen worden genoodzaakt* — met alle haar ten dienste staande middelen zal steunen;

2. dat de soc.-dem., wanneer zij de regeering heeft aanvaard, onmiddellijk en op voet van gelijkheid overleg pleegt met de inheemsche volksbewegingen over de wijze waarop de koloniale verhouding zal worden gelijkwideerd en een onafhankelijk bestuur zal worden ingesteld.

d. Zoolang de nationale onafhankelijkheid niet is tot stand gekomen, zal de koloniale arbeid der soc.-dem. zich voortdurend en in de eerste plaats richten op het opheffen van het vreemde gezag. Elke hervorming behoort de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk, aansluiting te zoeken bij de eigen

inheemsche instellingen, in overleg met de vertegenwoordigers der inheemsche volksbeweging.

ROTTERDAM IV trekt zijn amendement in.

ZWOLLE handhaaft zijn amendement.

AMSTERDAM X gaat met de gewijzigde stelling X accoord. Spr. hoopt, dat linksche en rechtsche partijgenooten elkaar in het vervolg beter zullen begrijpen.

AMSTERDAM V kan zich in grootē trekken bij Schmidt aansluiten, doch heeft overwegende bezwaren tegen de opstands-clausule.

Ook na de aangebrachte wijziging handhaaft spr. de bezwaren. Het amendement van spr.'s afdeeling blijft dus bestaan.

AMSTERDAM VI (Cardozo) moet tegen Schmidt's betoog als afgevaardigde van dezelfde afdeeling ingaan. Deze afdeeling had bezwaar tegen het lijdelijk verzet en den opstand.

SCHMIDT zegt, dat Amsterdam VI het amendement volkomen normaal heeft behandeld.

De VOORZITTER merkt op, dat de door Schmidt genoemde middelen „lijdelijk verzet en opstand” tegen de sociaal-democratie ingaan. Wij wenschen deze middelen niet in ons program.

Dit zou de weg zijn naar het avontuur.

Spr. ontraadt de stelling X van Schmidt. *Stelling X, zooals zij door de congrescommissie is voorgesteld, wordt met 24 stemmen tegen aangenomen.*

Alle amendementen zijn daarmee vervallen.

Stelling XI wordt in haar nieuwe redactie aangenomen.

Hetzelfde gebeurt met stelling XII.

Het geheele program wordt zonder stemming aangenomen. (*Applaus.*)

De 12 stellingen luiden als volgt:

Stelling I.

De ontginning en exploitatie van vreemde afzet- en productiegebieden en de uitbuiting van de daar inheemsche volken, mede door middel van staatkundige overheersching, is thans een der vormen van het kapitalisme, verweven met zijn oorsprong, wezen en geschiedenis.

Stelling II.

Erkennende, dat de ontginning, verwerking en doelmatige verdeeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld een belang vormen der menschheid, verwerpt de sociaal-democratie niettemin de staatkundige overheersching, als middel tot behartiging van dit belang.

Haar streven naar een internationale gemeenschap van vrije volken bedoelt tevens de opheffing der koloniale verhouding, zonder welke opheffing zulk een gemeenschap niet bestaandbaar is.

Stelling III.

Het middel om de verdeeling van de voor de wereld onontbeerlijke grondstoffen te bevorderen is de internationale overeenkomst, die de strekking heeft de tegenstelling op te heffen tusschen het belang van een doelmatige voorziening in de economische behoeften der menschheid en het recht van elk volk, tot deelneming hieraan bereid, om over eigen lot te beschikken.

Stelling IV.

Zoolang het vreemd gezag nog niet is opgeheven, worde dit uitgeoefend onder toepassing van een staatkunde, welke met de daad op nationale onafhankelijkheid is gericht.

De uitoefening van dit vreemde gezag worde onderworpen aan het toezicht van den Volkenbond, waarin dan de overheerschte volken moeten zijn opgenomen.

Stelling V.

De practijk der kapitalistische koloniale politiek staat tot de opvatting der sociaal-democratie in natuurlijke tegenstelling.

Evenals in de eigen nationale sfeer is de drijfveer van het kapitalisme in het overheerschte land uitsluitend winstbejag, gebruikt het ook daar den staat als zijn machtsmiddel.

Het is daarom van nature gericht op duurzame handhaving van koloniale heerschappij.

Stelling VI.

Het kapitalisme werkt in de kolonie verderfelijker dan in eigen land, omdat:

a. de massa der overheerschten, zoolang nog geheel of gedeeltelijk gebonden aan een technisch-primitieve productiewijze, economisch noch maatschappelijk weerbaar staat tegenover de modern-kapitalistische uitbuiting;

b. die massa zich gemeenlijk niet bewust is van de internationale ruilwaarde der bodemrijkdommen van haar land en van die harer arbeidskracht;

c. in landen met mild klimaat, vruchtbaren bodem en primitieve productie-verhoudingen, de geringe en als regel gemakkelijk te bevredigen levensbehoeften der inheemschen, remmend werken op het streven naar hooger levensstandaard en de uitbuiting vergemakkelijken;

d. de vreemde kapitalist de exploitatie der kolonie richt op den uitvoer der kapitaalwinsten, voor zoover niet benoodigd voor de handhaving of uitzetting der winstbronnen en hiermede een normale toeneming van volksinkomen en volksvermogen tegengaat (drainage);

e. een machtige koloniale bureaucratie, uiterst ontvankelijk voor kapitaalsinvloeden, de ontwikkeling van een democratisch bestuur weerstreeft en de goede uitwerking van sociale en staatkundige hervormingen tracht te verijdelen;

f. koloniale overheersching, de nationale en rassentegenstellingen verscherpt, waardoor een normale klassenvorming binnen de inheemsche gemeenschap wordt belemmerd en de strijdbaarheid van de economisch onderdrukten geschaad;

g. koloniale overheersching vaak ten gevolge heeft, dat ook door het opdringen van een vreemde cultuur, groote cultuurwaarden der inheemschen onnoodig worden geschonden.

h. het is veelal in het belang der kapitalistische overheerschers het tot ontwikkeling komen eener nationale nijverheid op particulieren of coöperatieven grondslag te belemmeren.

Stelling VII.

Deze neerdrukkende invloeden vinden hun grens in tegen-tendenzen, welke het kapitalisme, ook in zijn kolonialen vorm, te voorschijn roept.

De toenemende vestiging van westersche verkeersmiddelen en bedrijfsorganisatie binnen de overheerschte gemeenschap met westersch bestuur, vergrooten de behoefte van den overheerscher aan modern geschoolde inheemsche arbeids- en bestuurskrachten en versnellen dus de aanpassing bij westersche productie- en machtsverhoudingen.

De onvermijdelijke inschakeling van het koloniale gebied in het wereldverkeer zal deze ontwikkeling, mede door geestelijke vernieuwing en versterking der volkskracht, bespoedigen.

Met deze tegenkrachten schept het koloniale kapitalisme tevens kiemen voor den eigen ondergang.

Stelling VIII.

Het kapitalisme drijft tot een internationalen wedijver in het verkrijgen van steeds uitgebreider koloniaal bezit, wegens de jacht naar winst voor nationale kapitalen, die ten koste van de levensbelangen der arbeidersklasse zijn opgestapeld.

Dit imperialisme bevordert een opvoering van militaire lasten, staat de verwezenlijking der ontwapening in den weg en bedreigt de menschheid met nieuwe oorlogsrampen.

Stelling IX.

De sociaal-democratie, eenmaal tot de macht gekomen, waarborgt een snel afsterven van de koloniale verhouding, voor zover deze dan nog niet is opgeheven.

Invoering van een socialistische productiewijze zal vooral in een tropisch-koloniaal land, waar de economische en sociale verhoudingen sterk verschillen van die in oudere industrie-landen, hare grenzen vinden in de eigen economische structuur.

Echter zal reeds overbrenging in handen der gemeenschap van het op westerschen grondslag gevestigd uitheemsche en inheemsche bedrijfsleven aan de overheerschten de middelen ver-

schaffen, welke het snelst leiden tot verwerving van de economische en maatschappelijke kracht, waarvan het gemis de voortduring van het vreemde gezag mogelijk maakt.

Stelling X.

1. De sociaal-democratie erkent onvoorwaardelijk het recht op nationale onafhankelijkheid.

2. Haar koloniale arbeid zal zich dus in de eerste plaats richten op de verwezenlijking van dit recht door het overbodig maken van het vreemde gezag. Alle hervormingen behooren de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk aan te sluiten bij de eigen inzettingen der inheemschen. Die koloniale arbeid moet dus de mogelijkheid scheppen tot vestiging van een inheemsch bestuur, dat in staat zal zijn het land zelfstandig aan het internationale ruilverkeer te doen deelnemen.

Stelling XI.

De strijd van de overheerschten om nationale onafhankelijkheid, die bovenal met de eigen krachten moet worden gevoerd, geldt niet alleen bevrijding van nationaal en economisch onderdrukte volken, dus de vervulling van een ideaal der sociaal-democratie, maar hij is tevens ten nauwste verwant aan den strijd der sociaal-democratie tegen kapitalisme en imperialisme.

De sociaal-democratie moet dien nationalen strijd met alle kracht en met naar hare inzichten bruikbare middelen steunen en met behoud van haar recht tot zelfstandige beoordeeling van de toegepaste strijdwijze. Op dien grondslag heeft zij onvermoeid te streven naar samenwerking met nationale volksbewegingen.

De sociaal-democratie moet binnen het raam van dien strijd de totstandkoming van een sociaal-democratische beweging op inheemschen grondslag krachtig helpen ontwikkelen. Intusschen moet zij ook zelve zich richten op verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklasse.

Stelling XII.

Bij de toepassing van hare leerstellingen en strijdmiddelen heeft de sociaal-democratie rekening te houden met de economische, maatschappelijke en godsdienstige geaardheid der inheemschen en met de omstandigheid, dat dezen de koloniale verhouding in de eerste plaats als een nationaal en rassenconflict ondergaan.

De sluiting.

De VOORZITTER antwoordt op den aandrang om openbare vergaderingen te houden, dat het initiatief hiertoe moet uitgaan van de afdeelingen. Alleen als er kans van slagen is, zal het P.B. de noodige medewerking verleen.

De voorzitter sluit dan het congres.

Wij hebben ons bezig gehouden met een der allerbelangrijk-

ste kwesties. Tot dusver is de koloniale kwestie door geen enkele socialistische partij in Europa en door geen enkele Nederlandse partij aldus behandeld.

Dat wij het koloniale program op deze hooge en voorname wijze hebben behandeld en dat getracht is om tot overeenstemming te komen op ieder gebied, zonder dat er storing in den goeden geest kwam, danken wij allereerst aan de voortreffelijke redevoeringen van Stokvis en Cramés. (*Applaus.*)

Dit danken wij ook aan de omstandigheid, dat wij zijn ingegroeid in het rustig beschouwen der zaken, de vastheid onzer tactiek, de sociaal-democratische methode en den gemeenschappelijken kijk. Ondanks de gevoerde campagne kwamen wij tot een groote eenheid.

Wij danken deze dagen ten slotte aan de werkzaamheid van onze Utrechtsche vrienden. (*Applaus.*) Er is volop reden tot tevredenheid. Sterker dan ooit tevoren hebben wij bijgedragen tot de versterking van den nationalen strijd der Indonesiërs en aan de versterking der sociaal-democratie.

Allen, die bijdroegen tot dit schoone resultaat, onzen dank.

Dat wij elkaar spoedig krachtig en eensgezind mogen terugzien. (*Luid applaus.*)

Het Congres zingt staande de Internationale en gaat dan in de beste stemming uiteen.

CONGRESBESLUITEN.

Op het 11 en 12 Januari 1930 te Utrecht gehouden Koloniaal Congres werden de volgende besluiten genomen:

Koloniaal Beginselprogram.

Stelling I.

De ontginning en exploitatie van vreemde afzet- en productiegebieden en de uitbuiting van de daar inheemsche volken, mede door middel van staatkundige overheersching, is thans een der vormen van het kapitalisme, verweven met zijn oorsprong, wezen en geschiedenis.

Stelling II.

Erkennende, dat de ontginning, verwerking en doelmatige verdeeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld een belang vormen der menschheid, verwerpt de sociaal-democratie niettemin de staatkundige overheersching, als middel tot behartiging van dit belang.

Haar streven naar een internationale gemeenschap van vrije volken bedoelt tevens de opheffing der koloniale verhouding, zonder welke opheffing zulk een gemeenschap niet bestaanbaar is.

Stelling III.

Het middel om de verdeeling van de voor de wereld onontbeerlijke grondstoffen te bevorderen is de internationale overeenkomst, die de strekking heeft de tegenstelling op te heffen tusschen het belang van een doelmatige voorziening in de economische behoeften der menschheid en het recht van elk volk, tot deelneming hieraan bereid, om over eigen lot te beschikken.

Stelling IV.

Zoolang het vreemd gezag nog niet is opgeheven, worde dit uitgeoefend onder toepassing van een staatkunde, welke met de daad op nationale onafhankelijkheid is gericht.

De uitoefening van dit vreemde gezag worde onderworpen aan het toezicht van den Volkenbond, waarin dan de overheerschte volken moeten zijn opgenomen.

Stelling V.

De practijk der kapitalistische koloniale politiek staat tot de opvatting der sociaal-democratie in natuurlijke tegenstelling.

Evenals in de eigen nationale sfeer is de drijfveer van het kapitalisme in het overheerschte land uitsluitend winstbejag, gebruikt het ook daar den staat als zijn machtsmiddel.

Het is daarom van nature gericht op duurzame handhaving van koloniale heerschappij.

Stelling VI.

Het kapitalisme werkt in de kolonie verderfelijker dan in eigen land, omdat:

a. de massa der overheerschten, zoolang nog geheel of gedeeltelijk gebonden aan een technisch-primitieve productiewijze, economisch noch maatschappelijk weerbaar staat tegenover de modern-kapitalistische uitbuiting;

b. die massa zich gemeenlijk niet bewust is van de internationale ruilwaarde der bodemrijkdommen van haar land en van die harer arbeidskracht;

c. in landen met mild klimaat vruchtbaren bodem en primitieve productie-verhoudingen, de geringe en als regel gemakkelijk te bevredigen levensbehoeften der inheemschen, remmend werken op het streven naar hooger levensstandaard en de uitbuiting vergemakkelijken;

d. de vreemde kapitalist de exploitatie der kolonie richt op den uitvoer der kapitaalwinsten, voor zoover niet benoodigd voor de handhaving of uitzetting der winstbronnen en hiermede een normale toeneming van volksinkomen en volksvermogen tegengaat (drainage);

e. een machtige koloniale bureaucratie, uiterst ontvankelijk voor kapitaalsinvloeden, de ontwikkelning van een democratisch bestuur weerstreeft en de goede uitwerking van sociale en staatkundige hervormingen tracht te verijdelen;

f. koloniale overheersching de nationale en rassentegenstellingen verscherpt waardoor een normale klassenvorming binnen de inheemsche gemeenschap wordt belemmerd en de strijdbaarheid van de economisch onderdrukten geschaad;

g. koloniale overheersching vaak ten gevolge heeft, dat ook door het opdringen van een vreemde cultuur, groote cultuurwaarden der inheemschen onnoodig worden geschonden.

h. het is veelal in het belang der kapitalistische overheerschers het tot ontwikkeling komen eener nationale nijverheid op particulieren of coöperatieven grondslag te belemmeren.

Stelling VII.

Deze neerdrukkende invloeden vinden hun grens in tegen-tendenzen, welke het kapitalisme, ook in zijn kolonialen vorm, te voorschijn roept.

De toenemende vestiging van westersche verkeersmiddelen en bedrijfsorganisatie binnen de overheerschte gemeenschap met westersch bestuur vergrooten de behoefte van den overheerscher aan modern geschoolde inheemsche arbeids- en bestuurskrachten en versnellen dus de aanpassing bij westersche productie- en machtsverhoudingen.

De onvermijdelijke inschakeling van het koloniale gebied in het wereldverkeer zal deze ontwikkeling mede door geestelijke vernieuwing en versterking der volkskracht, bespoedigen.

Met deze tegenkrachten schept het koloniale kapitalisme tevens kiemen voor den eigen ondergang.

Stelling VIII.

Het kapitalisme drijft tot een internationalen wedijver in het verkrijgen van steeds uitgebreider koloniaal bezit, wegens de jacht naar winst voor nationale kapitalen, die ten koste van de levensbelangen der arbeidersklasse zijn opgestapeld.

Dit imperialisme bevordert een opvoering van militaire lasten,

staat de verwezenlijking der ontwapening in den weg en bedreigt de menscheid met nieuwe oorlogsrampen.

Stelling IX.

De sociaal-democratie, eenmaal tot de macht gekomen, waarborgt een snel afsterven van de koloniale verhouding, voor zover deze dan nog niet is opgeheven.

Invoering van een socialistische productiewijze zal vooral in een tropisch-koloniaal land, waar de economische en sociale verhoudingen sterk verschillen van die in oudere industrie-landen, hare grenzen vinden in de eigen economische structuur.

Echter zal reeds overbrenging in handen der gemeenschap van het op westerschen grondslag gevestigd uitheemsche en inheemsche bedrijfsleven aan de overheerschten de middelen verschaffen, welke het snelst leiden tot verwerving van de economische en maatschappelijke kracht, waarvan het gemis de voortduring van het vreemde gezag mogelijk maakt.

Stelling X.

1. De sociaal-democratie erkent onvoorwaardelijk het recht op nationale onafhankelijkheid.

2. Haar koloniale arbeid zal zich dus in de eerste plaats richten op de verwezenlijking van dit recht door het overbodig maken van het vreemde gezag. Alle hervormingen behooren de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk aan te sluiten bij de eigen inzettingen der inheemschen. Die koloniale arbeid moet dus de mogelijkheid scheppen tot vestiging van een inheemsch bestuur, dat in staat zal zijn het land zelfstandig aan het internationale ruilverkeer te doen deelnemen.

Stelling XI.

De strijd van de overheerschten om nationale onafhankelijkheid, die bovenal met de eigen krachten moet worden gevoerd, geldt niet alleen bevrijding van nationaal en economisch onderdrukte volken, dus de vervulling van een ideaal der sociaal-democratie, maar hij is tevens ten nauwste verwant aan den strijd der sociaal-democratie tegen kapitalisme en imperialisme.

De sociaal-democratie moet dien nationalen strijd met alle kracht en met naar hare inzichten bruikbare middelen steunen en met behoud van haar recht tot zelfstandige beoordeeling van de toegepaste strijdwijze. Op dien grondslag heeft zij onvermoeid te streven naar samenwerking met nationale volksbewegingen.

De sociaal-democratie moet binnen het raam van dien strijd de totstandkoming van een sociaal-democratische beweging op inheemschen grondslag krachtig helpen ontwikkelen. Intusschen moet zij ook zelve zich richten op verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklasse.

Stelling XII.

Bij de toepassing van hare leerstellingen en strijdmiddelen heeft de sociaal-democratie rekening te houden met de economische, maatschappelijke en godsdienstige geaardheid der inheemschen en met de omstandigheid, dat dezen de koloniale verhouding in de eerste plaats als een nationaal en rassenconflict ondergaan.

Resolutie.

Het Congres heeft met diepe verontwaardiging kennis genomen van de opnieuw gepleegde inbreuk op de staatkundige vrijheid van de Indonesische volksbeweging en op de persoonlijke vrijheid van honderden harer leiders en leden;

stelt vast, dat in de regeeringsverklaring van 10 Januari, in den Volksraad afgelegd, de ongehoorde aanranding van de politieke rechten en vrijheden van Indonesië is verdedigd op grond van ingekomen ambtsberichten, welke enkel op beweerde vermoedens, die tot dusverre door niets zijn gestaafd, berusten;

keurt den inhoud van den brief van het Partijbestuur aan den ministerraad goed en deelt in het bijzonder de daarin neergelegde overtuiging, dat een bewind, hetwelk zou meenen, zich slechts te kunnen handhaven door op elk gerucht het politieke leven der massa te verlammen, een gevaar wordt voor zich zelf en voor de samenleving, welke het moet beschermen;

acht een ruim opgevatte toepassing van het recht van vereeniging en vergadering noodzakelijk als eerste voorwaarde voor den strijd voor nationale onafhankelijkheid;

veroordeelt het jongste optreden van de Indische regeering, wijl het de verbittering vermeerderd en de kans op nieuwe wanhoopsdaden en dus op nieuwe volksrampen ernstig verhoogt;

protesteert ten scherpste tegen de bladen die, zoowel in Indonesië als hier te lande, de overheid hebben aangezet tot het bezigen van geweld jegens Indonesische organisaties;

constateert, dat de Indonesische volksleiders bij hun gerechtvaardigde critiek op het regeeringsbeleid in het algemeen meer zelfbeheersching toonen dan vele Europeesche persorganen, aan welke ook in een krenkende bejegening van de Indonesiërs onbepaalde vrijheid wordt gelaten;

begroet het initiatief van de sociaal-democratische fractie in Volksraad en Staten-Generaal, die van de regeering volledige opheldering in deze gebeurtenissen verlangen;

eischt van de regeering onmiddellijke vrijlating van allen, die om politieke redenen in voorloopige hechtenis zijn gesteld en amnestie voor alle politieke gevangenen en verbannen;

herhaalt zijn in het Congres van Februari 1929 te Nijmegen gegeven verzekering, dat de Partij het als een harer voornaamste plichten beschouwt de Indonesische volksbeweging op doelmatige wijze te steunen in haar strijd voor onafhankelijkheid;

eischt van de regeering, dat zij voor dezen strijd de wettige banen opent en verwacht, dat deze nieuwe en harde ervaring de volksbeweging zal stalen en haar offervaardigheid zal verhooogen, om te volharden in den strijd voor de vrijheid.

De S.A.I. en het Koloniale Vraagstuk.

Besloten werd bij de S.A.I. aan te dringen op het instellen van een permanente werkcommissie voor koloniale vraagstukken.

Aan die commissie zou opgedragen kunnen worden, naast documentatiewerk, de voorbereiding van een nieuwe koloniale resolutie en van een internationale koloniale conferentie.

INGEKOMEN VOORSTELLEN EN AMENDEMENTEN VOOR HET KOLONIAAL CONGRES.

MOTIE.

1. *Rijswijk.*

Het Congres besluit de stemmingen over de stellingen en amendementen, te verdagen tot het Paasch-congres en wel in verband met het advies van het P.B., n.l.:

de afdeelingen zullen verstandig doen met hun afgevaardigden naar dit congres geen bindend mandaat mee te geven. De meesten onzer staan t.o.v. de te behandelen materie vreemd, vandaar, dat het goed zal wezen eerst de toelichting op het Congres der deskundigen te hooren, voordat een standpunt wordt bepaald.

MOTIE.

2. *Den Haag I.*

De afdeeling Den Haag I, bijeengeroepen op 10 December 1929, ter behandeling van het ontwerp Koloniaal Beginselprogram;

nam daarvan met instemming kennis voor zooveel daarmee is bedoeld aan het Nederlandsche proletariaat voor te stellen welke houding het zal aannemen tegenover het koloniale kapitalisme en de daarmee noodzakelijk verbonden beginselen van regeering en bestuur van Indonesië;

ziet echter niet in, de mogelijkheid van de in het voorgestelde program uitgewerkte beginselen in Indonesië te doen gelden, zelfs niet wanneer de sociaal-democratie in Nederland tot een ons staatkundig en economisch leven beheerschende macht is gekomen, wanneer in Indonesië zelf niet een machtige democratie daartoe medewerkt;

betwijfelt of het voorgestelde program voor de Indonesiërs duidelijk en bezielend is en hun sympathie kan wekken, wijl zonder hun medewerking over vraagstukken, die eerst en vooral hun aangaan, principieel wordt beslist;

verklaart noodzakelijk: een krachtige en doelbewuste actie in Indonesië, om te geraken tot de mogelijkheid, dat Indonesiërs zich zelf uitspreken over hun socialistische en democratische inzichten hoe en aan hun opgedrongen staatkundige, en aan daaruit voortvloeiende kapitalistische overheersching te ontkomen, daarmee en daarna met de hun ten dienste staande middelen als internationaal ten volle gelijk-berechtigde gemeenschap het socialisme te verwezenlijken.

Namens de S.D.A.P. in Nederland worde in den geest van deze motie een oproep tot medewerking onder de Indonesische bevolking verspreid.

3. *Het Partijbestuur.*

STELLING I.

De ontginning en exploitatie van vreemde afzet- en productiegebieden en de uitbuiting van de daar inheemse volken, mede door middel van staatkundige overheersching, is thans een der vormen van het kapitalisme, verweven met zijn oorsprong, wezen en geschiedenis.

STELLING II.

Erkennende, dat de ontginning, verwerking en doelmatige verdeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld een belang vormen der menschheid, verwerpt de sociaal-democratie niettemin de staatkundige overheersching, als middel tot behartiging van dit belang.

Haar streven naar een internationale gemeenschap van vrije volken bedoelt tevens de opheffing der koloniale verhouding.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam IV.

Stelling II leze men als volgt: „Erkennende, dat de ontginning, verwerking en doelmatige verdeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld een belang vormen der menschheid, verwerpt de sociaal-democratie daar deze doelmatige verdeling enz. door het koloniale imperialisme in het gedrang komt, de staatkundige overheersching als middel tot behartiging van dit belang.”

A m e n d e m e n t.

Amsterdam V, Amsterdam VI, Apeldoorn, Rijswijk, Wormerveer.

Stelling II, tweede alinea, leze men als volgt: „De opheffing van de koloniale verhouding beschouwt zij als een voorwaarde tot een internationale gemeenschap van vrije volken.”

STELLING III.

Verdeling van de voor de wereld onontbeerlijke grondstoffen krachtens internationale overeenkomst heeft de strekking de tegenstelling op te heffen tusschen het belang van een doelmatige voorziening in de economische behoeften der menschheid en het recht van elk volk, tot deelneming hieraan bereid, om over eigen lot te beschikken.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam V.

In stelling III vervallen de woorden „tot deelneming hieraan bereid”.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam VI.

Stelling III vervalt.

A m e n d e m e n t.

Haarlem II, Zwolle.

In stelling III vervalt de passage: „tot deelneming hieraan bereid”.

STELLING IV.

Zoolang het vreemd gezag nog niet is opgeheven, worde dit uitgeoefend onder toepassing van een staatkunde, welke met de daad op nationale onafhankelijkheid is gericht.

A m e n d e m e n t.

Den Haag II.

Stelling IV leze men als volgt: „Het uitoefenen van vreemd gezag, voor zoolang nog niet op te heffen, of te keeren, geschiede uitsluitend in opdracht van een Volkenbond, waarin ook de overheerschte volken zijn opgenomen en onder dwingend voorschrift van een staatkunde, welke met de daad op hunne nationale onafhankelijkheid is gericht.”

A m e n d e m e n t.

Den Haag III.

Stelling IV worde gelezen als volgt: „Het uitoefenen van vreemd gezag, voor zoolang nog niet op te heffen, of te keeren, geschiede namens een volkeren gemeenschap, waarin ook de overheerschte volken zijn opgenomen en onder dwingend voorschrift van een staatkunde, welke met de daad op hunne nationale onafhankelijkheid is gericht.”

A m e n d e m e n t.

Haarlem II, Amsterdam V, Amsterdam VI en Apeldoorn.

Stelling IV vervalt. (Eerste alinea van stelling X zegt hetzelfde.)

STELLING V.

De practijk der kapitalistische koloniale politiek staat tot de opvatting der sociaaldemocratie in natuurlijke tegenstelling.

Evenals in de eigen nationale sfeer is de drijfveer van het kapitalisme in het overheerschte land uitsluitend winstbejag, gebruikt het ook daar den staat als zijn machtsmiddel.

Het is daarom van nature gericht op duurzame handhaving van koloniale heerschappij.

A m e n d e m e n t.

Zwolle.

Aan stelling V van het Partijbestuur voege men toe achter „heerschappij”: „met dien verstande, dat de toenemende macht der sociaal-democratie in het moederland, waardoor tevens een remmende invloed wordt uitgeoefend op de ongebreidelde uitbuiting der kolonie, bij het koloniaal kapitaal het streven doet opkomen naar een losser maken der banden tusschen kolonie en moederland. Deze kapitalistische vorm van zelfbestuur beteekent slechts een sterker overheersching van het blanke ras en heeft met werkelijk zelfbestuur niets dan den naam gemeen.”

STELLING VI.

Het kapitalisme werkt in de kolonie verderfelijker dan in eigen land, omdat:

a. de massa der overheerschten, zoolang nog geheel of gedeeltelijk gebonden aan een technisch-primitieve productiewijze, economisch noch maatschappelijk weerbaar staat tegenover de modern-kapitalistische uitbuiting;

b. die massa zich gemeenlijk niet bewust is van de internationale ruilwaarde der bodemrijkdommen van haar land en van die harer arbeidskracht;

c. in landen met mild klimaat, vruchtbaren bodem en primitieve productie-verhoudingen, de geringe en als regel gemakkelijk te bevredigen levensbehoeften der inheemschen, remmend werken op het streven naar hooger levensstandaard en de uitbuiting vergemakkelijken;

d. de vreemde kapitalist de exploitatie der kolonie richt op den uitvoer der kapitaalwinsten, voor zoover niet benoodigd voor de handhaving of uitzetting der winstbronnen en hiermede een normale toeneming van volksinkomen en volksvermogen tegengaat (drainage);

e. een machtige koloniale bureaucratie, uiterst ontvanke-lijk voor kapitaalsinvloeden, de ontwikkeling van een democratisch bestuur weerstreeft en de goede uitwerking van sociale en staatkundige hervormingen tracht te verijdelen;

f. koloniale overheersching, de nationale en rassentegenstellingen verscherpt, waardoor een normale klassenvorming binnen de inheemsche gemeenschap wordt belemmerd en de strijdbaarheid van de economisch onderdrukten geschaad;

g. koloniale overheersching vaak ten gevolge heeft, dat cultuurwaarden der inheemschen onnoodig worden geschonden.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam IV.

Stelling VI, alinea f, wordt een aparte stelling VIa, of men verandere de nummering der volgende stellingen en make van stelling VI, alinea f, stelling VII, van VII stelling VIII, etc.

A m e n d e m e n t.

Den Haag III.

Stelling VI, sub g. worde gelezen als volgt: g. „koloniale overheersching tot gevolg heeft het opdringen aan de inheemsche bevolking van een vreemde cultuur, waardoor een vrije ontwikkeling van haar eigen cultuur wordt belemmerd.”

A m e n d e m e n t.

Rotterdam VII.

Aan stelling VI wordt toegevoegd:

h. Het in het belang is der kapitalistische overheerschers het tot ontwikkeling komen eener nationale nijverheid op particulieren of coöperatieven grondslag te belemmeren.

STELLING VII.

Deze neerdrukkende invloeden vinden hun grens in tegentendenzen, welke het kapitalisme, ook in zijn kolonialen vorm, te voorschijn roept.

De toenemende vestiging van westersche verkeersmidde-len en bedrijfsorganisatie binnen de overheerschte gemeenschap met westersch bestuur, vergrooten de behoefte van den overheerscher aan modern geschoolde inheemsche arbeids- en bestuurskrachten en versnellen dus de aanpassing bij westersche productie- en machtsverhoudingen.

De onvermijdelijke inschakeling van het koloniale gebied in het wereldverkeer zal deze ontwikkeling, mede door geestelijke vernieuwing en versterking der volkskracht, bespoedigen.

Met deze tegenkrachten schept het koloniale kapitalisme tevens kiemen voor den eigen ondergang.

STELLING VIII.

Het kapitalisme drijft tot een internationalen wedijver in het verkrijgen van steeds uitgebreider koloniaal bezit, wegens de jacht naar winst voor nationale kapitalen, die ten koste van de levensbelangen der arbeidersklasse zijn opgestapeld.

Dit imperialisme bevordert een opvoering van militaire lasten, staat de verwezenlijking der ontwapening in den weg en bedreigt de menschheid met nieuwe oorlogsrampen.

A m e n d e m e n t.

Den Haag II, Den Haag III.

In het tweede lid van stelling VIII na de woorden „in den weg” lassche men in „bevordert de handhaving der geheime diplomatie”.

STELLING IX.

De sociaal-democratie, eenmaal tot macht gekomen, waarborgt een snel afsterven van de koloniale verhouding, voor zoover deze dan nog niet is opgeheven.

Invoering van een socialistische productie-wijze zal vooral in een tropisch-koloniaal land, waar de economische en sociale verhoudingen sterk verschillen van die in oudere industrie-landen, hare grenzen vinden in de eigen economische structuur.

Echter zal reeds overbrenging in handen der gemeenschap van het op westerschen grondslag gevestigd uitheemsche en inheemsche bedrijfsleven aan de overheerschten de middelen verschaffen, welke het snelst leiden tot verwerving van de economische en maatschappelijke kracht, waarvan het gemis de voortduring van het vreemde gezag mogelijk maakt.

A m e n d e m e n t.

Haarlem II.

De stellingen IX, X en XI te nummeren als stellingen XI, IX en X.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam V, Amsterdam VI en Apeldoorn.

Stelling IX vervalt.

A m e n d e m e n t.

Den Haag III.

In het eerste lid van stelling IX worde het woord „macht” vervangen door de woorden: „de macht”.

A m e n d e m e n t.

Den Haag III.

Het tweede lid van stelling IX worde gelezen als volgt:

„Doorvoering van een socialistische productiewijze in een overheerschte samenleving zal telkens haar grenzen vinden in de mogelijkheden van haar economische structuur”.

STELLING X.

1. De koloniale arbeid der sociaal-democratie zal zich in de eerste plaats richten op het overbodig maken van het vreemde gezag. Alle hervormingen behooren de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk, aan te sluiten bij de eigen inzettingen der inheemschen.

2. Zij erkent het recht op nationale onafhankelijkheid, maar constateert, dat het duurzaam bestaan van deze eerst mogelijk is, als:

a. een inheemsch bestuur te vormen is, dat uit het volk

zelf is opgekomen, althans in het algemeen door het volk wordt erkend, zonder dat echter een bepaalde vorm van staatsinrichting of staatsbestuur als voorwaarde wordt gesteld;

b. dit bestuur bij machte en bereid is, om de verantwoordelijkheden, die de inschakeling van het land in het internationale ruilverkeer meebrengt, te dragen.

A m e n d e m e n t.

Zwolle, Zutphen, Amsterdam VI, Amsterdam X.

Stelling X van het Partijbestuur leest men als volgt:

a. „De soc. dem. erkent onvoorwaardelijk het recht op onmiddellijke nationale onafhankelijkheid.

b. Zij erkent tevens, dat het tot stand komen der nationale onafhankelijkheid bovenal afhankelijk is van de machtsvorming en strijdvaardigheid der inheemsche volksbeweging en zij zal zich daarom met kracht verzetten tegen alle maatregelen en bepalingen, welke die machtsvorming verhinderen of tegenwerken.

c. De onder a bedoelde erkenning sluit in zich:

1. dat de soc.-dem. den nationalen strijd, met inbegrip van lijdelijk verzet en opstand — die bij politieke en sociale rechteloosheid den eenigen weg vormen, welke den overheerschten volken ter bevrijding overblijft — met alle haar ten dienste staande midelen zal steunen;

2. dat de soc.-dem., wanneer zij de regeering heeft aanvaard, onmiddellijk en op voet van gelijkheid overleg pleegt met de inheemsche volksbewegingen over de wijze waarop de koloniale verhouding zal worden geliquideerd en een onafhankelijk bestuur zal worden ingesteld.

d. Zoolang de nationale onafhankelijkheid niet is tot stand gekomen, zal de koloniale arbeid der soc.-dem. zich voortdurende en in de eerste plaats richten op het opheffen van het vreemde gezag. Elke hervorming behoort de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk, aansluiting te zoeken bij de eigen inheemsche instellingen, in overleg met de vertegenwoordigers der inheemsche volksbeweging.”

A m e n d e m e n t.

Amersfoort en Rijswijk.

Amersfoort en Rijswijk stellen voor stelling X te lezen als het amendement Zwolle. Zij wenschen echter uit punt 1 weg te laten de woorden: „met inbegrip” etc. tot en met „overblijft”.

A m e n d e m e n t.

Rotterdam IV.

Rotterdam IV onderschrijft het amendement Zwolle op stelling X. In punt 1 wil zij tusschen de woorden „bij” en „politieke” invoegen „de huidige”.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam V.

Stelling X leze men :

1. „De Sociaal-Democratie erkent onvoorwaardelijk het recht op onmiddellijke nationale onafhankelijkheid.”

2. „Zij erkent tevens, dat het tot tot stand komen der nationale onafhankelijkheid bovenal afhankelijk is van de machtsvorming en strijdvaardigheid der inheemsche volksbeweging en zij zal zich daarom met kracht verzetten tegen alle maatregelen en bepalingen, welke die machtsvorming verhinderen of tegenwerken.”

3. „Zoolang de nationale onafhankelijkheid niet is tot stand gekomen, zal de koloniale arbeid der sociaal-democratie zich voortdurend en in de eerste plaats richten op het opheffen van het vreemde gezag. Elke hervorming behoort de koloniale verhouding te verzwakken en, waar mogelijk, aansluiting te zoeken bij de eigen inheemsche instellingen, in overleg met de vertegenwoordigers der inheemsche volksbeweging.”

A m e n d e m e n t.

Amsterdam XI.

Alinea twee van stelling X leest men :

„Mitsdien erkent de Sociaal-Democratie niet alleen het recht der Inheemsche bevolking op staatkundige onafhankelijkheid, doch heeft zij tevens de taak het tot stand komen van een onafhankelijk volksbestaan te bespoedigen en wel onder een inheemsch bestuur, dat, ongeacht in welken staatsvorm, uit het volk zelf is opgekomen, althans in het algemeen door het volk wordt erkend en dat het land aan het internationale verkeer kan doen deelnemen.”

A m e n d e m e n t.

Den Haag VI.

In plaats van stelling X van het P.B. kome de volgende stelling :

a. De sociaal-democratie erkent het recht op onmiddellijke nationale onafhankelijkheid, met inachtneming van het onder punt c 2 genoemde.

b. Zij erkent tevens, dat het totstandkomen der nationale onafhankelijkheid bovenal afhankelijk is van de machtsvorming en strijdvaardigheid en de daarmee in verband staande geestelijke en intellectuele ontwikkeling der inheemsche volksbeweging en zij zal zich daarom met kracht verzetten tegen alle maatregelen en bepalingen, welke die machtsvorming verhinderen of tegenwerken.

c. De onder a bedoelde erkenning sluit in zich :

1. dat de sociaal-democratie den nationalen strijd met alle kracht en met naar hare inzichten bruikbare middelen

moet steunen en met behoud van haar recht tot zelfstandige beoordeeling van de toegepaste strijdwijze.

2. Dat de sociaal-democratie, wanneer zij de regeering heeft aanvaard, onmiddellijk en op voet van gelijkheid overleg pleegt met de inheemsche volksbewegingen over de wijze, waarop de koloniale verhouding zal worden geliquideerd en een onafhankelijk bestuur zal worden ingesteld.

d. Zoolang de nationale onafhankelijkheid niet is tot stand gekomen, zal de koloniale arbeid der sociaal-democratie zich voortdurend en in de eerste plaats richten op de opheffing van het vreemde gezag. Elke hervorming behoort de koloniale verhouding te verzwakken, en waar mogelijk, aansluiting te zoeken bij de eigen inheemsche instellingen in overleg met de vertegenwoordigers der inheemsche volksbeweging.

A m e n d e m e n t.

Haarlem II.

Van stelling X vervalle wat staat achter: „Zij erkent het recht op nationale onafhankelijkheid.”

A m e n d e m e n t.

Wormerveer.

In stelling X lассhe men in de tweede alinea achter de beide eerste woorden „Zij erkent” in het woord „onvoorwaardelijk”.

A m e n d e m e n t.

Den Haag IV.

Sub 2 van stelling X wordt als volgt gelezen: „Deze koloniale arbeid moet dus de mogelijkheid scheppen tot vestiging van een inheemsch bestuur, dat in staat zal zijn het land zelfstandig aan het internationaal ruilverkeer te doen deelnemen.”

STELLING XI.

De strijd van de overheerschten om nationale onafhankelijkheid, die bovenal met de eigen krachten moet worden gevoerd, geldt niet alleen bevrijding van nationaal en economisch onderdrukte volken, maar hij is tevens ten nauwste verwant aan den strijd der sociaal-democratie tegen kapitalisme en imperialisme.

De sociaal-democratie moet dien nationalen strijd met alle kracht en met hare inzichten bruikbare middelen steunen en met behoud van haar recht tot zelfstandige beoordeeling van de toegepaste strijdwijze. Op dien grond-

slag heeft zij onvermoeid te streven naar samenwerking met nationale volksbewegingen.

De sociaal-democratie moet binnen het raam van dien strijd de totstandkoming van een sociaal-democratische beweging op inheemschen grondslag krachtig helpen ontwikkelen. Intusschen moet zij ook zelve zich richten op verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklasse.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam V.

Stelling XI leze men als volgt:

„De strijd van de overheerschten om nationale onafhankelijkheid beoogt niet alleen de bevrijding van nationaal en economisch onderdrukte volken, dus de vervulling van een ideaal der sociaal-democratie, maar is tevens ten nauwste verwant aan haar eigen strijd tegen kapitalisme en imperialisme.

De sociaal-demokratie moet naast het verleenen van steun aan den nationalen strijd in niet mindere mate den strijd om het socialisme propageeren en zich dus richten op de verheffing en bewustmaking der inheemsche boeren en arbeidersklasse.”

A m e n d e m e n t.

Apeldoorn.

Stelling XI leze men:

„De strijd van de overheerschten om nationale onafhankelijkheid beoogt niet alleen de bevrijding van nationaal en economisch onderdrukte volken, dus de vervulling van een ideaal der sociaal-democratie, maar is tevens ten nauwste verwant aan haar eigen strijd tegen kapitalisme en imperialisme.

De sociaal-democratie moet dan ook op dien grondslag streven naar hechte samenwerking met de nationale volksbeweging.

Het bevorderen van een krachtige beweging voor de nationale onafhankelijkheid zal ook gericht moeten zijn op de verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklasse.”

A m e n d e m e n t.

Den Haag III.

In het eerste lid van stelling XI, worde achter het woord „volken” gelezen: „dus de vervulling van een ideaal der sociaal-democratie.”

A m e n d e m e n t.

Zwolle.

Tusschen de eerste en tweede alinea van stelling XI van het P.B. wordt ingevoegd:

„Het verwerven der nationale onafhankelijkheid betekent, dat een normaal kapitalistische ontwikkeling zal aanvangen.

De nieuw gevormde staten zullen vreemd kapitaal en uitheemsche leidende krachten voor de ontwikkeling hunner industrie behoeven.

De arbeidersbeweging der inheemschen, bevrijd van den strijd voor nationale bevrijding, zal op normale wijze tot verdere ontwikkeling kunnen komen, temeer waar het gekleurde proletariaat in aantal zal toenemen door de voortgaande verkapitaliseering.

De sociaal-democratie steune den strijd” enz. (2de en 3e alinea volgen).

STELLING XII.

Bij de toepassing van hare leerstellingen en strijdmiddelen heeft de sociaal-democratie rekening te houden met de economische en maatschappelijke geaardheid der inheemschen en met de omstandigheid, dat dezen de koloniale verhouding in de eerste plaats als een nationaal en rassenconflict ondergaan.

A m e n d e m e n t.

Amsterdam IX.

In stelling XII wordt in plaats van „economische en maatschappelijke” gelezen „economische, maatschappelijke en godsdienstige”.

4. *Rotterdam VII.*

De afdeeling Rotterdam VII der S.D.A.P. verzoekt het P.B. ten spoedigste stappen te doen bij de S.A.I. opdat deze een internationaal congres belegge, waarvoor de voorstellen van tevoren in de nationale partijen kunnen worden besproken.

5. *Amsterdam VI en Rijswijk.*

Het Congres, enz.

overwegende, dat de op het Brusselsche congres der S.A.I. aangenomen resolutie geen voldoende grondslag vormt voor een Internationaal Program van koloniale politiek;

verzoekt het P.B. bij de S.A.I. een voorstel in te dienen tot spoedige bijeenroeping van een internationaal congres voor koloniale politiek, waarvoor de voorstellen van tevoren in de nationale partijen dienen te worden besproken.

6. *Apeldoorn.*

Het Congres drage het P.B. op pogingen in het werk te stellen zoo spoedig mogelijk te komen tot een internatio-

naal congres der S.A.I., waarvoor de voorstellen van te voren in de nationale partijen worden besproken.

7. *Haarlem II.*

Het Congres, van oordeel, dat de behandeling van het koloniale vraagstuk op het Brusselsche congres der S.A.I. niet heeft plaats gehad op een wijze, die in overeenstemming is met de beteekenis, die dit vraagstuk voor den Internationalen strijd heeft, draagt het P.B. op, er bij de leiding van de S.A.I. op aan te dringen, zoo spoedig mogelijk een buitengewoon congres van de S.A.I. bijeen te roepen, hetwelk uitsluitend gewijd zal zijn aan de bespreking van de koloniale kwestie en van de wijze waarop de samenwerking met de nationalistische volksbewegingen in de koloniale gebieden moet worden verkregen.

8. *Amsterdam VII.*

Het Congres, enz.

overwegende, dat de op het Brusselsche congres der S.A.I. aangenomen resolutie geen voldoende grondslag vormt voor een internationaal program van koloniale politiek;

verzoekt het P.B. bij de S.A.I. een voorstel in te dienen tot spoedige bijeenroeping van een internationaal congres voor koloniale politiek, waarvoor de voorstellen van te voren in de nationale partijen dienen te worden besproken.

9. *Den Haag III.*

Het Congres besluit, dat aan de bestaande koloniale program-commissie zal worden opgedragen om zoo spoedig mogelijk een koloniaal werkprogram te ontwerpen, aansluitende bij het koloniaal beginselprogram.

10. *Amersfoort.*

Het partijbestuur benoemt een commissie voor het ontwerpen van een gedetailleerd werkprogram, steunende op de ten congresse aangenomen resoluties.

11. *Rijswijk.*

Het Congres besluit een commissie te benoemen, welke tot opdracht krijgt het ontwerpen van een gedetailleerd program van actie, hetwelk de Partij zal kunnen dienen als richtsnoer voor alle punten en vraagstukken, die binnen het raam van de ontwikkeling van Indonesië en den strijd der nationalistische volksbeweging vallen, met inbegrip van het militaire vraagstuk ten opzichte van Indonesië.

Deze commissie zal binnen twee jaar rapport dienen uit te brengen, welk rapport op het eerstvolgend Partijcongres dient behandeld te worden.

De commissie zal bij haar werk zich verzekeren van ad-

viezen, ook van de vertegenwoordigers der Indonesische volksbeweging, over alle onderwerpen, hun land en hun volk betreffende.

12. *Amsterdam VI, Apeldoorn.*

Het Congres, enz.

van meening, dat naast een koloniaal beginselprogramma een werkprogramma noodig is voor alle punten en vraagstukken, die binnen het raam van de ontwikkeling van Indonesië en den strijd der nationalistische volksbeweging vallen;

besluit, een commissie te benoemen voor het ontwerpen van een gedetailleerd werkprogramma in overleg met de vertegenwoordigers der Indonesische volksbeweging, welke commissie binnen een jaar na haar instelling aan het congres rapport zal uitbrengen.

A m e n d e m e n t.

Haarlem II.

Voorstel XII wordt gelezen: „Het Congres draagt het P.B. op het ontwerp-koloniaal-werkprogramma vast te stellen, na overleg met de vertegenwoordigers der Indonesische volksbewegingen en het uiterlijk 1931 aan het dan te houden congres voor te stellen.

13. *Amsterdam VII.*

Het Congres, enz.

van meening, dat naast een koloniaal beginselprogramma een werkprogramma noodig is voor alle punten en vraagstukken, die binnen het raam van de ontwikkeling van Indonesië in den strijd der nationalistische volksbeweging vallen;

besluit een commissie te benoemen voor het ontwerpen van een gedetailleerd werkprogramma na overleg met de vertegenwoordigers der Indonesische volksbeweging, welke commissie binnen een jaar na haar instelling aan het congres rapport zal uitbrengen.

14. *Amsterdam V.*

Daar de stellingen van het Partijbestuur, waaromtrent het koloniaal congres een besluit heeft te nemen, geen positieve maatregelen voorzien voor de naaste toekomst,

en daar de invloed voor de S.D.A.P. op de zoogenaamd inlandsche bevolking van Ned.-Indië uiterst gering en derhalve meerdere activiteit dringend noodig is,

geeft het congres aan het Partijbestuur opdracht zich onverwijld te verstaan met het bestuur van het N.V.V., ten einde binnen den kortst mogelijken tijd te geraken tot de oprichting van een socialistische propaganda-centrale in Indonesië, welke propaganda-centrale tot taak zal moeten

hebben de Indische bevolking te onderwijzen in de socialistische leerstellingen, de Indonesische arbeiders zoo snel mogelijk te organiseeren in een moderne vakbeweging en daarnaast geregeld en intensief de ontwikkeling van den economischen en politieken toestand in Indonesië te bestudeeren

en is het congres van oordeel, dat, afgezien van de Nederlandsche, theoretisch goed onderlegde propagandisten en organisatoren, die door de Nederlandsche Partij en Vakbeweging moeten worden uitgezonden, in deze propaganda-centrale zooveel mogelijk worden aangesteld bekwaame Indonesische socialistten, die, indien zij niet in voldoende aantal aanwezig zijn, ten spoedigste dienen te worden gekweekt.

15. *Den Haag III.*

Het Congres benoemt een commissie voor het ontwerpen van een nieuwe koloniale resolutie voor de S.A.I.

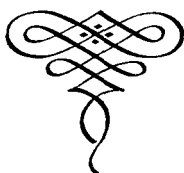
16. *Amsterdam XI.*

Het P.B. wordt uitgenoodigd de noodige stappen te doen, opdat ook in onze sociaal-democratische dagbladpers een geregelde systematische voorlichtingsrubriek komt in zake koloniale aangelegenheden.

TOELICHTING

tot het voorstel van het Partijbestuur
betreffende het

KOLONIAAL BEGINSEL PROGRAM

TOELICHTING.

HET OUDE STANDPUNT.

1. Het koloniale vraagstuk is sedert de laatste jaren voor de S.D.A.P. in een gewijzigd licht komen te staan. Tot voor betrekkelijk korten tijd konden onze partijgenooten, die zich bijzonder met het vraagstuk bezig hielden, in hoofdzaak volstaan met het voeren van practische politiek binnen het raam der koloniale verhouding. Naar gelang toestanden of gebeurtenissen er aanleiding toe gaven, zochten zij hun kracht in critiek op het koloniale beleid en het ontwerpen en verdedigen van practische hervormingen. Zoo was langen tijd het karakter van Van Kol's arbeid, en eerst na het jaar 1912 teekent zich daarin en in het werk van wie met en na hem zich aan de koloniale staatkunde wijdden, een andere richting af.

DE VERKLARING.

2. Een andere werkwijze kon ook bezwaarlijk worden gevolgd. Een vastere grondslag dan die, welke de z.g. „ethische koloniale staatkunde” bood, was er niet. Hiermee wordt bedoeld de politiek, welke na de liquidatie van het cultuurstelsel (de koloniale uitbuiting door den staat), zich op het koloniale geweten richtte. Van Kol, Van Deventer, Idenburg — ieder naar eigen politieke gesteldheid — waren eigenlijk door eenzelfde practisch streven bezielde: goedmaking, zooveel mogelijk, van hetgeen jegens de koloniaal-overheerschten in de periode van het cultuurstelsel was misdaan, en tevens tempering van de moderne uitbuiting door het vrije koloniale kapitaal.

VAN KOL EN DE KOLONIALE ETHIEK.

3. Van Kol ging dan het verst, werkte met het diepste inzicht, werd bewogen door een groot socialistisch sentiment, Van Deventer stelde met zijn „eereschuld” de nimmer verzilverde leuze voor het burgerlijke radicalisme, Idenburg vond, naar den geest van zijn partijgenooten, voor het christelijk kapitalisme de koloniale „zedelijke roeping” zonder veel kosten. Het scherpst kwam het beslissende verschil tusschen den sociaal-democraat en de beide burgerlijke predikers der koloniale ethiek uit in de houding ten opzichte van de Nederlandsche imperialistische expansie naar de Buitengewesten, welke samenviel met de „ethische politiek” en hierdoor tevens de onwaarachtigheid van de koloniale ethiek, als stelsel, in het licht stelde. Van Kol's werk vond een hoogtepunt in zijn voortreffelijken strijd *tegenover* Idenburg en Van Deventer tegen de gewelddadige algeheele onderwerping van die Buitengewesten. Van Kol's standpunt

is misschien het best zoo aan te geven, dat hij meer een praktische anti-kapitalistische dan een principieel socialistische koloniale politiek voerde. Dat kon toen moeilijk anders.

DE INVLOED VAN DE GEBOORTE DER VOLKSBEWEGING.

4. Het jaar 1912, dat van de opkomst eener massale volksbeweging (Indische Partij en Sarekat Islam) bracht een fundamenteele verandering in de verhoudingen. Tevoren vonden de Nederlandsche politieke partijen geen anderen koers voor hare koloniale gedraglijn dan de eigen inzichten, los van uitgesproken verlangens der overheerschten. Wel was er toen persoonlijk contact tusschen Nederlandsche politici en en ontwikkelde Indonesiërs, wel werden er klachten ontvangen — de bekende „briefjes” aan Van Kol — maar van een eigen staatkundig leven in Indonesië, waarop men zich van hieruit had kunnen en moeten oriënteren, was nog geen sprake. Zoo bleef het ook nog meerdere jaren na het ontstaan van de volksbeweging, omdat deze wel beroering bracht, maar nog niet bij machte was, politiek verstaanbaar stelling te nemen. De programma's welke zij ontwierp, waren meer uitgevonden, dan voortgekomen uit een scherp inzicht in de situatie en een duidelijk besef van wat de beweging voor heden en toekomst wilde en vermocht. Er was meer explosie dan bewustheid; meer beweging dan organisatie.

EINDE VAN DE „ETISCHE POLITIEK”.

5. Toch mag 1912 het einde heeten van de „etische koloniale politiek”, omdat met het ontstaan van de volksbeweging voor het eerst een verhouding van macht tot macht werd geschapen. Met de „ethiek” als *politiek systeem* was het gedaan.

De gedraglijn der koloniale regeeringen na 1912 werd bepaald door haar standpunt ten opzichte van de volksbeweging en de sedert gevolgde staatkundige hervormingen kwamen onder invloed van, of vrees voor die beweging tot stand. Er bestaat eenige analogie — geen gelijkheid — tusschen de koloniale situatie van toon en de politieke verhoudingen in Nederland na het kabinet-Pierson-Borgesius (1897—1901). Vóór het optreden van dit eerste kabinet onder de kieswet-Van Houten was welhaast heel de Nederlandsche bourgeoisie bevangen door een aandoening van „sociale rechtvaardigheid”, maar toen die bourgeoisie de gevolgen van de onder dit ministerie tot standgekomen reeks sociale wetten had ervaren, was die „ethiek” snel geweken en trad er een verscherpte machtsverhouding in.

INTREDE VAN EEN PRINCIPIEELE KOLONIALE POLITIEK.

6. De koloniale politiek kreeg een ander karakter; van sentimenteel werd zij principieel. Dat was sterk merkbaar bij de S.D.A.P. Nauwelijks waren de Indische Partij (Douwes Dekker-beweging) en de

„Sarekat Islam” ter wereld, of onze fractie oriënteerde hare koloniale politieke op de uitingen en idealen van deze beide organisaties. Maar ook in de ruimere partij-sfeer toonde men toen voor het eerst massale belangstelling in de koloniale gebeurtenissen. Toen in 1913 de drie bannelingen — Douwes Dekker, Soewardi Soerianingrat en Tjipto Mangoenkoesoemo — van de Indische Partij in Nederland kwamen en in de eerste plaats een beroep deden op de S.D.A.P., vonden zij bij onze arbeiders groote geestdrift en spontaan meegevoel.

NOG BEPERKT VAN KARAKTER.

7. Toch was deze overgang van de enkel practische koloniale politiek naar de tevens principieele ook voor onze partij nog slechts onvolkomen. Het vraagstuk werd nog voornamelijk gezien vanuit de Nederlandsche koloniale sfeer. Wel was het ontstaan van een Indonesische volksbeweging in wezen een lokaal symptoom van de opleving van de overheerschte volken van Azië na de eerste groote zege van het Oosten op het Westen (Russisch-Japansche oorlog), maar dat verschijnsel zelf was nog niet scherp belijnd. Het koloniale probleem stond ons daarom nog niet in zijn volle internationale beteekenis voor oogen. Wij zagen en verwerkten het nog in de eerste plaats als een Nederlandsch-koloniale aangelegenheid.

HET VRAAGSTUK OP INTERNATIONALE CONGRESSEN.

8. Wel had de sociaal-democratie reeds drie internationale congressen achter den rug (Parijs 1900, Amsterdam 1904, Stuttgart 1907), waar het koloniale vraagstuk was behandeld, maar met uitzondering van het Stuttgartsche congres was die behandeling — althans buiten de commissies — weinig belangwekkend en leidde niet tot een gave principieele uitspraak. De beraadslagingen te Stuttgart waren uitvoerig en belangrijk, verkregen blijvende waarde, bijzonder door de daarop gevolgde polemiek, waaruit Kautsky's „Sozialismus und Kolonialpolitik” is voortgekomen, een geschrift, dat nog steeds hooge actueele waarde bezit en onmisbaar is voor wie zich aan het koloniale vraagstuk wijden.

VAN KOL CONTRA KAUTSKY.

9. Van Kol en Kautsky vormden op het congres te Stuttgart de scherpe principieele tegenstelling. Onze partijgenoot betoogde de aannemelijkheid van eene koloniale politiek onder socialistisch regime en zag daarin ook zeker heil voor de overheerschten; Kautsky wees de koloniale overheersching af uit beginsel en krachtens ongeloof aan hare noodzakelijkheid voor wereldbeschaving en wereldeconomie. Hij won het pleit met de aanneming van eene resolutie van de minderheid der koloniale commissie. In dat minderheids-voorstel was weliswaar een principieele afwijzing van de koloniale overheersching opgenomen,

maar het richtte zich toch in hoofdzaak op eischen van practische koloniale politiek. Het beginsel werd wel uitgesproken, maar niet uitgewerkt.

WIJZIGING IN VAN KOL'S OPVATTINGEN.

10. Van Kol's opvattingen hebben zich in zijn laatste levensjaren gewijzigd. Stond hij op de internationale congressen van 1900, 1904 en 1907 principieel nog niet geheel afwijzend ten opzichte van de koloniale overheersching, zelfs tot onder socialistisch regime, in 1920 („De strijd der S.D.A.P. op koloniaal gebied”) en vooral in 1922 („De Vrijmaking van Nederlandsch-Indië”) vindt men hem in de rij der strijders voor Indonesië's onafhankelijkheid.

Verwonderlijk is deze tegenstelling niet. Wie hem het oppervlak-kigst kenden, zagen in Van Kol in de eerste plaats den man met het groote sentiment; maar daarnaast was hij in even sterken, zij het niet even merkbaren graad de scherpe realist. Zoolang hij geen mogelijkheid zag voor koloniale vrijmaking, vocht hij voor menscheijkheid zonder vrijheid, maar toen hij den groei van een eigen volkskracht der overheerschten waarnam, schreef hij: „De dag stijgt ter kimme!” en aanvaardde een nieuwe werkeijkheid. Dat hij deze steeds heeft gewenscht en met hare intrede steeds rekening gehouden, spreekt uit zijn merkewaardig praeadvies voor het Amsterdamsche congres van 1904 en de hieraan verbonden (niet in stemming gekomen) ontwerp-resolutie, waarin hij, als niemand vóór hem, de koloniale verhoudingen economisch ontleedt. Op grond van deze analyse verdedigt hij zijn oude standpunt, maar stelde toch reeds voor, dat de Internationale een „nationaal program” voor elk der overheerschte volken zou ontwerpen, dat eens de grondslag zou zijn voor de vestiging van hunne „democratische autonomie”.

HET VRAAGSTUK NA DEN WERELDOORLOG.

11. Het koloniale vraagstuk kreeg verhoogde beteekenis na het einde van den wereldoorlog. De opvlammende revolutionnaire geest beving toen ook de koloniale volken. Wilson's leuze van het zelf-beschikkingsrecht had niet in de laatste plaats de harten der koloniaal-onderdrukten bewogen en de korte wankeling van imperialistisch Europa wekte bij hen illusies van eindelijke bevrijdingsmogelijkheid. Het nationaal bewustzijn steeg en daarnaast een drang naar verzet. Groote verbittering prikkelde deze aandoeningen. Strijdende westerse rijken hadden koloniale legermachten onder schoone beloften naar de slagvelden geroepen zonder dat de vervulling volgde.

Uit al deze omstandigheden ontstond een grootere verwijdering tusschen de blanke en gekleurde rassen, een verscherping van de koloniale verhouding. Sowjet-Rusland exploiteerde de opstandig gezinden onder de volken van het Oosten, organiseerde alle aan het

Europeesche Westen vijandige krachten voor een poging om thans langs dezen weg een wereldrevolutie af te dwingen. Anderzijds exploiteeren de nationaal-onderdrukten Moskou als stootkracht tegen hun overheerschers, als een gevreesden vijand van hun vijand.

De gevolgen van het optreden van Sowjet-Rusland in Azië zijn nog niet te schatten, maar onmiskenbaar heeft die Moskou-politiek aanzienlijke spanning in het koloniale vraagstuk gebracht.

INVLOED VAN DEN GEWIJZIGDEN TOESTAND OP DE HOUDING DER PARTIJ.

12. Deze gewijzigde toestanden vonden natuurlijk ook hun weerslag in de houding van onze partij. Verkreeg haar politiek na het ontstaan van de Indonesische volksbeweging een principieelen kant, er rees behoefte aan een principieelen grondslag, toen de beweging zich onder den invloed van vernieuwde wereldverhoudingen ontwikkelde van een klagende en vragende massa tot de draagster van nationale idealen, tot een macht, welke hare eischen stelt. Wij werden voor nieuwe en groote vragen geplaatst. Hoe staan wij principieel ten opzichte van de nationale beweging; hoe zien en bevorderen wij het proces der nationale vrijmaking; in welke opzichten is het westersche proletariaat bij deze vrijmaking betrokken? Wij moesten ons intensiever dan vroeger met het koloniale vraagstuk bemoeien, óók omdat het koloniale vraagstuk zich thans met ons bemoeit.

DE KOLONIALE PROGRAMCOMMISSIE.

13. Reeds in 1919 toonde ons P.B. dit te beseffen, toen het op voorstel van Van Kol en J. E. Stokvis, een commissie benoemde, bestaande uit pgn. Albarda, Van Kol (voorzitter), Mendels, J. E. Stokvis (secretaris) en Vliegen, tot het ontwerpen van een koloniaal beginselprogram. De woelige eerste na-oorlogsjaren brachten voor enkele leden der commissie zooveel andere partij-werkzaamheden, ook op internationaal gebied, dat haar werk weinig voortgang vond; andere oorzaak van vertraging was het overleg met de Ind. Soc. Dem. Partij (voor een deel mondeling gevoerd, bij aanwezigheid van Indische partijgenooten hier te lande). Over het ontwerp der program-commissie werd, behoudens nog enkele punten, meest van ondergeschikt belang, overeenstemming met de I.S.D.P. verkregen.

ZELFBESTUUR EN ONAFHANKELIJKHEID IN HET VERKIEZINGSPROGRAM.

14. Intusschen heeft de Partij, in afwachting van de beschikking over een volledig stel beginselen, in het verkiezingsprogram-1922 reeds eenige principieele richtlijnen op koloniaal terrein getrokken door het stellen van den eisch: „Ontwikkeling tot zelfbestuur onder inheemsche

leiding ter voorbereiding der onafhankelijkheid." In 1925 naar het sirijdsprogram overgebracht, werd dit punt in 1929 opnieuw in het verkiezingsprogram opgenomen.

De eisch richt zich uitdrukkelijk op de onafhankelijkheid van Indonesië en trekt hiermee een scherpe scheidingslijn tusschen ons en alle burgerlijke partijen, want geen van deze gaat bij het stellen van een koloniaal einddoel verder dan de opneming van Indonesië als autonoom deel in het Nederlandsche rijksverband. De Groot-Nederlandsche gedachte.

Door een overgangstijdperk aan te nemen als voorbereiding tot de onafhankelijkheid, wordt anderszijds stelling genomen tegenover partijen en groepen, welke de onmiddellijke verbreking van den kolonialen band als een rationeelen eisch propageeren.

Gedurende dat overgangstijdperk zal „zelfbestuur" worden genoten, d.i. zelfstandigheid met Nederlandsch oppertoezicht, maar onder eigen leiding. Laatstgenoemde factor is van groote beteekenis. In de kolonie voert het koloniale grootkapitaal de exploitatie door middel van vertegenwoordigers en uitvoerders van het blanke ras, geflankeerd door een eveneens uitheemsche groot-bureaucratie. Belang, afkomst, gedachtenwereld van deze beide groepen stempelen haar van nature tot *koloniale* machten. Een zelfbestuur, nu in hoofdzaak onder de leiding van uitheemsch groot-kapitaal en uitheemsche groot-bureaucratie, zou dreigen met een koloniale heerschappij, onder een direct belanghebbende en onder de verruwende koloniale invloeden levende Europeesche gemeenschap. Dat ware allermint een vooruitgang. Daarom moet ontwikkeling naar zelfbestuur voor ons tevens beteekenen *ontwikkeling naar een Indonesische leiding*. Dat houdt niet alleen in *openstelling* ook van hoogste ambten voor Indonesiërs, maar het treffen van spoedmaatregelen, waardoor die ambten inderdaad door hen zullen worden *bezet*.

Dit punt van ons verkiezingsprogram biedt wel een principieele wegwijzing, maar daarnaast heeft onze partij behoefte aan een volledig beginselprogram, waarmee zij stelling neemt ten opzichte van het koloniale probleem in wijder zin, met beperking echter tot de tropisch-koloniale sfeer, waarbinnen het Nederlandsche overzeesche gebied valt.

VORM VAN HET ONTWERP.

15. Het thans door het P.B. aan de partij voorgelegde ontwerp is een poging om in die behoefte te voorzien en deze beknopte toelichting beoogt, door een uiteenzetting van de algemeene strekking, de bespreking te vergemakkelijken.

Het ontwerp is uit twaalf stellingen opgebouwd, welke streng in den vorm zijn gehouden. Dat werd noodig geacht om in het ingewikkelde vraagstuk helder en met zekerheid ons standpunt te kunnen

bepalen. De vorm werd hierdoor weinig aantrekkelijk of boeiend; maar wanneer eenmaal de partij zich zal hebben uitgesproken, zal een bij te voegen koloniaal manifest, op de algemeene strekking van het program gericht, zijn inhoud overzichtelijker kunnen weergeven.

Het ontwerp moet als het chassis worden beschouwd, de carrosserie volgt.

DE HOOFDLIJNEN.

16. In het ontwerp zijn vier geledingen te onderscheiden.

A. Omschrijving van het vraagstuk, het vaststellen van den kapitalistischen oorsprong. Principieele afwijzing van de koloniale overheersching en tegelijkertijd het aangeven van den weg, waarlangs de ontginning, verwerking en doelmatige verdeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld kunnen geschieden zonder schending van het zelfbeschikkingsrecht van volken, welke tot deelneming aan dezen arbeid bereid blijken. Als een der wegen naar de oplossing wordt genoemd in verdeling van de voor de wereld onontbeerlijke grondstoffen krachtens internationale overeenkomst. (I—IV).

B. Karakter-ontleding van het koloniale kapitalisme, opsomming van zijn neerdrukkende invloeden op de overheerschte gemeenschap; verwijzing naar de tegenkrachten, welke het kapitalisme ook in de koloniale sfeer tegen zichzelf oproept. Gevaren van het imperialisme (V—VIII).

C. De taak van de sociaal-democratie in het proces der nationale vrijmaking; hare inzichten omtrent de omstandigheden, waaronder de nationale vrijwording mogelijk zal zijn.

Ten aanzien van de *taak* wordt eerst het bijzondere geval onder de oogen gezien, dat de sociaal-democratie tot de macht komt vóór de koloniale verhouding zal zijn opgeheven. In haar optreden wordt een waarborg gezien voor een snel afsterven van die verhouding.

Intusschen rijst onder die omstandigheid de vraag, in hoeverre een socialistische productiewijze ook in het overheerschte land zal kunnen en mogen worden ingevoerd. Die invoering — is het antwoord — zal vooral in een tropisch-koloniaal land, waar de economische- en sociale verhoudingen sterk verschillen van die in oudere industrie-landen, haar grenzen vinden in de mogelijkheden, welke de economische structuur biedt. Wel wordt al dadelijk gewezen op de mogelijkheid van socialisering van de uit- en inheemsche bedrijven op westerschen grondslag gedreven, vooral omdat uit de winsten van die bedrijven de middelen kunnen worden geput om de bereiking van de nationale onafhankelijkheid te kunnen bespoedigen (IX.).

De *algemeene* taak van de sociaal-democratie op koloniaal gebied staat algebakend in het eerste en tweede lid van X. In samenvatting komt zij hierop neer: overbodigmaking van het vreemde gezag. Wij moeten hierbij de gedragslijn volgen, dat alle hervormingen de

koloniale verhouding behooren te verzwakken en tegelijkertijd het wezen van de inheemsche volken moeten eerbiedigen door, waar mogelijk, zich aan te sluiten bij hun eigen inzettingen. Dit wat onze *taak* bij de vrijmaking betreft. Nu de *mogelijkheid* van de vrijwording.

Het ontwerp ziet die mogelijkheid niet gebonden aan een bepaalden vorm van staatsbestuur of staatsinrichting, maar stelt wel twee andere criteria; eerstens een inheemsch bestuur, uit het volk opgekomen, althans in het algemeen door het volk erkend; tweedens de kracht om de verantwoordelijkheden te dragen, die de inschakeling des lands in het internationale ruilverkeer meebrengt (X. 3.).

D. Ons deel in den nationalen strijd; onze verhouding tot de volksbeweging. De sociaal-democratie moet een krachtige beweging voor de nationale onafhankelijkheid bevorderen, daarbij rekening houden met de opvatting, dat de nationale bevrijding bovenal de vrucht moet zijn van eigen strijd. Zij moet verder de totstandkoming van een sociaal-democratische beweging op inheemschen grondslag bevorderen en zelve haar arbeid in den nationalen strijd ook richten op verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklasse.

In het algemeen moet de sociaal-democratie bij het toepassen van hare leerstellingen en strijdmiddelen rekening houden met de economische en maatschappelijke geaardheid der inheemschen en met de omstandigheid, dat dezen de koloniale verhouding in de eerste plaats als een nationaal en rassen-conflict ondergaan.

OVER DE KERN VAN HET ONTWERP.

17. Na het trekken van de hoofdlijnen wordt thans overgegaan tot een beknopte behandeling van enkele punten uit het ontwerp, welke als de steunsels voor een sociaal-democratisch koloniaal beginsel-program mogen worden beschouwd. Een toelichting van het ontwerp moet hierin niet worden gezien; maar een weergave van zijn kern.

EXPLOITATIE- EN ARBEIDSKOLONIËN.

18. Het stellen van het koloniale vraagstuk en het algemeene principieele standpunt, dat de sociaal-democratie ten opzichte van het probleem aanneemt, is een dezer hoofdzaken (Stelling I—IV.).

Voorop zij gesteld, dat het program ten dienste van de Nederlandsche sociaal-democratie is ontworpen; het bestrijkt dus de tropisch-koloniale sfeer, de „exploitatie-kolonie” (Kautsky), in tegenstelling tot de „arbeidskolonie”, waar het klimaat een blijvende vestiging van den blanke toelaat, de overheersching dus voornamelijk over hetzelfde ras als dat, waartoe de overheerscher behoort, wordt toegepast. Het spreekt vanzelf, dat voor die arbeidskoloniën (vestigingskoloniën) het probleem een eenvoudiger karakter draagt; het wordt daar niet *beheerscht* door, en de vrijmaking is niet in de eerste plaats afhankelijk

van het rassenvraagstuk (Voor arbeidskoloniën als Canada en Australië geldt dat volkomen; in de Zuid-Afrikaansche heeft echter ook het rasprobleem koloniaal-politieke beteekenis).

OVERHEERSCHING EN KAPITALISME.

19. Uitgangspunt van het ontwerp is, dat de koloniale overheerschings (de ontginning en exploitatie van vreemde afzet- en productiegebieden en de uitbuiting van de daar inheemsche volken door middel van staatkundige overheerschings) thans een der vormen van het kapitalisme is en met den oorsprong, het wezen en de geschiedenis van dat kapitalisme verweven.

Door den kapitalistischen oorsprong van het koloniale vraagstuk voorop te stellen, wordt tevens te kennen gegeven, dat het door de sociaal-democratie niet op slag kan worden uit de wereld geholpen. Voor de opheffing van het kapitalisme in de sfeer van zijn geboorte, volgt de sociaal-democratie ontwikkelingswegen, welke volgens hare overtuiging en inzichten naar die opheffing leiden. Ook daar, waar nationale onderdrukking een levensvoorwaarde voor het moderne kapitalisme is, zal het niet uitsluitend voor idealen wijken.

Ook in den strijd voor het nationale ideaal der koloniale volken, gaat het om macht tegen macht, is zin voor de werkelijkheid een onontbeerlijk wapen en komt het er vooral op aan, de eigen macht goed te kennen en die van den tegenstander.

PROLETARISCHE EN NATIONALE STRIJD.

20. De vrijmaking van een economisch onderdrukt proletariaat en die van een bovendien nationaal onderdrukt volk, behoeven niet hand aan hand te gaan. Al moge de onderdrukker dezelfde zijn, het socialisme strijdt door middel van een bepaalde klasse voor een bepaalde productie-wijze, waarvan zij een heil voor de menschheid verwacht; met een nationalen strijd wordt, ongeacht de productiewijze, de bevrijding van volken uit een nationale overheerschings beoogd; die strijd wordt niet gevoerd door een klasse, maar door een volk in zijn geheel.

Er moet daarom rekening worden gehouden met de mogelijkheid, dat, al wordt de druk in beide gevallen door het kapitalisme opgelegd, de bevrijding van een natie eerder of later kan plaats hebben, dan die van een strijdend proletariaat. Het kapitalisme verliest wel zijn bestaansmogelijkheid door de zege van het proletariaat, niet door die van eene natie.

De economisch onderworpenen en hij, die tevens in nationaal opzicht de zwakkere is, keeren zich tegen denzelfden vijand; op koloniaal terrein komen zij dan samen en kunnen daar elkaar tot steun zijn. Maar zij hebben ieder een ander einddoel, dat laatstgenoemde met de

nationale overwinning van zijn volk bereikt acht. De economische en maatschappelijke druk wordt door den nationalist niet in de eerste plaats gevoeld, *omdat* deze economisch en maatschappelijk leed was, maar wegens de oplegging door een vreemd gezag. Is de natie eenmaal vrij, dan zal binnen het volk, en in internationaal verband, klasse tegen klasse strijden, en nu ter bereiking van een uitsluitend economisch en maatschappelijk einddoel.

Deze verhouding tusschen socialisme en nationalisme, maakt het koloniale vraagstuk voor onze partij niet eenvoudiger. De zaak komt bij de behandeling van ons standpunt ten opzichte van de nationale volksbeweging (Stellingen XI en XII) nader ter sprake.

AFWIJZING VAN STAATKUNDIGE OVERHEERSCHING.

21. De algemeene houding van de sociaal-democratie op koloniaal terrein behoort volgens het ontwerp (II) te zijn, dat zij weliswaar erkent, dat de ontginning, verwerking en doelmatige verdeling van de natuurlijke rijkdommen der wereld (dus ook die van de thans onderworpen landen) een eminent belang voor de menschheid vormen, **maar** dat zij de staatkundige overheersching als middel tot behartiging van dat belang afwijst.

KRACHT VAN HET NATIONALE INSTINCT.

22. Reeds de onweerhoudbare en nimmer rustende kracht, waarmee elk tot bewustzijn gekomen nationaal onvrij volk zich verzet, wijst op het groote en ondragelijke leed, dat in die onvrijheid wordt doorstaan, op het onrecht, dat met staatkundige overheersching wordt gepleegd.

De kracht van het nationale instinct heeft de sociaal-democratie in het westen ervaren bij het uitbreken van den wereldoorlog en zelfs nog een tijd lang daarna (de moeilijkheden bij het herstel onzer Internationale). Maar ook reeds vóór dien tijd deed zich de kracht van het nationalisme in eigen rijen gevoelen. In de oude Donau-monarchie waren de nationale geschillen in de Oostenrijksche sociaal-democratie bijna voortdurend een belemmering voor de socialistische eenheid en ook nog na de stichting van Czecho-Slowakije, was de nationale solidariteit langen tijd een band tusschen arbeiders en werkgevers; eerst onlangs kwamen in dat land de Czechische en Duitsche sociaal-democratische partijen weer dichterbij elkaar.

Het nationale besef, *indien gehinderd in de vrije uitleving*, gaat in kracht boven het economische en maatschappelijke bewustzijn uit. Hebben onze partijen dat onder bepaalde omstandigheden incidenteel ervaren, onder koloniale verhoudingen is deze toestand permanent, en dan tot schade voor de verbreiding van onze beginselen in die landen.

23. De koloniale figuur schept een tegenstelling tusschen twee groote belangen: eenerzijds een doelmatige voorziening in de economische behoeften der menschheid, anderzijds het zelfbeschikkingsrecht der volken. Het ontwerp (III) ziet in een verdeeling van de voor de wereld onontbeerlijke grondstoffen krachtens internationale overeenkomst een mogelijkheid om op den duur tot opheffing van die tegenstelling te komen, omdat de vrije strijd om die grondstoffen thans een der voornaamste oorzaken van imperialisme, dus van koloniale onderdrukking is.

Het denkbeeld werd reeds aanvaard door het I.V.V.-congres van 1920 en de taak van de voorbereiding voor een dergelijke overeenkomst wilde het congres aan het Internationaal Arbeidsbureau zien opgedragen (een internationaal bureau voor de verdeeling van grondstoffen). Op het groote Haagsche Vredescongres 1922 verdedigde p.g. Wibaut deze gedachte. Hij wilde productie en distributie der grondstoffen onder contrôle van den Volkenbond zien gesteld en achtte die oplossing mogelijk nog vóór het tegenwoordige productiestelsel door een socialistische productiewijze zou zijn vervangen.

ZELFBESCHIKKINGSRECHT NIET ABSOLUUT.

24. Getuigende voor het zelfbeschikkingsrecht der volken, geeft het ontwerp (met de woorden „tot deelneming hieraan bereid” in III) echter tevens te kennen, dat het bezit van dat recht nimmer onvoorwaardelijk kan zijn. Is een volk onder geen voorwaarde bereid, voor zijn deel de economische voorziening van de menschheid te dienen, dan derft het niet alleen recht op nationale vrijheid uit, maar ook hare feitelijke mogelijkheid. Door deze opvatting — in X uitgewerkt — onvermeld te laten, zou aan het program wel ruimer strekking worden gegeven, maar ten koste van de juistheid en op gevaar van misverstand te verwekken.

KOLONIALE OVERHEERSCHING ONDER HET SOCIALISME.

25. Alvorens het ontwerp den arbeid van de sociaal-democratie in dienst van de nationale onafhankelijkheid der overheerschten in het algemeen schetst, wordt (IX) rekening gehouden met de mogelijkheid, dat de koloniale figuur nog niet verdwenen zal zijn, als de sociaal-democratie reeds tot de macht zal zijn gekomen, een omstandigheid, welke in elk geval tot een spoedig afsterven van de koloniale verhouding moet leiden.

Zal de sociaal-democratie dan in het koloniale land haar macht vrijelijk mogen gebruiken voor de invoering van een socialistische productiewijze? Uitdrukkelijk wordt voorgeschreven (IX 2), dat met

die invoering ook daar niet verder mag worden gegaan dan de economische structuur toelaat. Dit voorschrift is vooral in een koloniaal program gewenscht, omdat een tropische kolonie, wegens hare economische en maatschappelijke geaardheid, nog verre zal staan van de in het moederland volgroeide socialistische mogelijkheden. Een te snel ingrijpen zou de juiste ontwikkeling van het land schaden.

Daarnaast worden echter enkele maatregelen in socialistische richting genoemd, welke tegelijk onze leer en de nationale vrijheid zullen dienen (IX 3). Die bedrijven — van uitheemschen en inheemschen oorsprong — welke op een modern-westerschen grondslag worden gevoerd, zouden al dadelijk gesocialiseerd kunnen worden. De winsten komen dan rechtstreeks aan de gemeenschap en kunnen de middelen verschaffen voor het kweeken van die volkskrachten, waarvan het gemis juist het voortduren van de koloniale heerschappij veroorzaakt.

DE WEG NAAR DE ONAFHANKELIJKHEID.

26. Het ontwerp heeft zich in II tegen de staatkundige overheerschings uitgesproken en traceert in X den weg, langs welken een houdbare nationale onafhankelijkheid het snelst zal kunnen worden verworven.

LANGS RECHTE LIJN.

27. Ons koloniaal beginselprogram behoort aan wensch en wil der partij om zich onverpoosd en langs de rechte lijn op dit doel te richten, geen twijfel te laten. Koloniale overheerschings mag niet langer duren dan voor een normale werking van het internationale ruilverkeer, — voor zoover van de medewerking van de kolonie afhankelijk — stipt onvermijdelijk is. Opzettelijk langere handhaving ware opzettelijke bestendiging van een onrecht, zedelijk niet te verantwoorden en ook overigens on sociaal-democratisch, wijl ingaande tegen den draad der ontwikkeling.

ZWAARDER DRUK VOOR OVERHEERSCHTE TROPENVOLKEN.

Reeds werd op het ondragelijke van nationale onvrijheid gewezen; maar heerschappij van westerlingen over tropische volken maakt den druk te zwaarder. De rassentegenstelling is dan zoo uiterst scherp en hierdoor de onmacht van den zwakkere even volkomen als de overmacht van den overheerscher. De inheemsche is weerloos; economisch, staatkundig, in militairen zin, naar lichaamskracht.

De in al die opzichten sterkere blanke gaat licht tot misbruik van kracht over, omdat hij het vreemde land zoo spoedig mogelijk materieel verrijkt weer verlaten wil en hiertoe de voortreffelijke en goedkope arbeidskracht van den tropenmenschen, zijn grond, zijn volgzzaamheid en goedheid, tot het uiterste exploiteert. Zielkundige factoren verhoogen dat leed. De gemiddelde Europeaan begrijpt den oosterling

niet; diens vormelijkheid en dienstvaardigheid verwerkt hij als slaafschheid en tevens tot een bewijs van de eigen meerderwaardigheid. Hoovaardij bevangt hem en deze ontaardt niet zelden tot een tropenkoller, die den zin voor recht verstompt, wreede instincten wekt; tot mishandeling, vernedering en ander machtsmisbruik drijft.

De overheerschte beschikt hiertegenover, als regel, niet over normale middelen tot verweer. Vreezen is zijn lot, vrees is ook een bestaansvoorwaarde van zijn eigen hoofden. Bestuur, rechtspraak, politie, Europeesche pers zijn door rassenwaan bevangen en door de drift om gezag en belang van het eigen ras te verzekeren in een vreemde, onbegrepen en daarom als vijandig beschouwde sfeer.

De zwakkere vindt in zeer vele gevallen geen recht, kan zich niet doen gelden. Die onmacht uit zich in het geweld van de wanhoop, als eindelijk de grens van de kracht tot dulden is overschreden; en het ongelukkige is, dat zeer vele Europeanen wegens hun gebrekkige kennis van karakter en gemoed van den onderworpene, zich er geen rekenschap van vermogen te geven, wanneer die grens wordt benaderd of bereikt.

DE MOREELE ZIJDE DER KOLONIALE VERHOUDING.

29. Koloniale overheersching is maatschappelijk onzedelijk; zij demoraliseert ook persoonlijk, zoowel den sterke als den weerlooze. De blanke verruwt door zijn overmacht en door de tropische invloeden, waaronder niet in de laatste de volgzaamheid van den tropenmensch moet worden gerekend. De oosterling ontaardt, omdat hij als zwakkere in vrees leeft, omdat hij de zekerheid heeft, niet begrepen te worden; waarheidszin, openhartigheid, gevoel van eigenwaarde — eigenschappen, die de Indonesiër toont jegens iederen vertrouwde — worden hierdoor aangetast.

Natuurlijk zijn er aan beide zijden gelukkig vele persoonlijke uitzonderingen op het hier gegeven beeld; het geeft den aard van de koloniale verhouding slechts in het algemeen weer, maar dan naar waarheid.

INVLOED VAN HET SOCIALISME.

Zou een socialistisch koloniaal beheer hierin niet een beslissenden ommekeer brengen? Het is te betwijfelen. Zeker zou — moet het zoo-
ver komen — een sociaal-democratisch koloniaal gezag economisch aannemelijk zijn en ook in ethischen zin zijn beste krachten geven; maar wat de tropische koloniale verhouding tot een onvoorwaardelijk kwaad maakt — ontaarding en onrecht — is niet primair de uitwerking van het kapitalisme, maar heeft overwegend zielkundige oorzaken, welke de sociaal-democratie niet kan wegnemen, waarvan zij hoogstens de gevolgen zou kunnen verzachten.

30. Westersche koloniale heerschappij heeft toch ook goede invloeden, zoo voert men tegen deze opvattingen aan. De economie van den westerling moge, onder kapitalistisch regime, op uitbuiting zijn gericht, — zelfs onder die omstandigheden geeft zij den tropen-mensch het voorbeeld, hoe, wat zijn materieele voorzieningen betreft, met den minsten arbeid het grootste voordeel te verkrijgen is.

Het westen brengt hem verder wereldkennis, opent hem bronnen van ver reikende wetenschap en beschaving, verrijking dus van geestes- en zieleleven, vernieuwing van eigen waarden.

Er leeft waarheid in die verzekeringen; maar naast groot nut brengt de inval van het Westen den oosterling, ook in anderen dan economischen zin, ernstige schade. Veel goeds en vreedzaams in de eigen samenleving gaat door de onvermijdelijk vrij plotselinge invoering van de zware economie van het westen met geweld verloren. Het teere, maar geliefde en bevredigende bestel van de agrarische dorpsgemeenschap wordt aangetast door geldhuishouding en industrialistische goederenvoorziening. Diep gewortelde oude arbeidsmethoden, sterke tradities, welke levensrust en levensgenot schonken en aan diepe zielsbehoeften beantwoordden, worden ruw verstoord. Wat in het westen een eeuwenlang proces van economische omzettingen is geweest binnen een gemeenschap, welke zelve oorsprong en maakster van die ontwikkeling was, heeft in de tropen het karakter van een overval (VI). Het Westen brengt er óók al zijn verruwing, zijn volksgebreken (alkohol) en verergert ongunstige verhoudingen in de oostersche gemeenschap (syphilis, machtsmisbruik, economische lichtzinnigheid). Tegenover veel schoons, dat de westerling in cultureelen zin vermag over te brengen, staat als sterk tegenwicht ontwrichting en vernietiging van fijn en veredelend eigen cultuurbezit.

Ongetwijfeld bestaan er in het tropische oosten nog zeden en gewoonten, welke vloeken tegen onze moreele inzichten (kinderhuwelijken, koppensnellen, weduwenverbranding). Maar in plaats van door een vreedzaam beschavingsproces hieraan een eind te maken, geschiedt dit òf door het opdringen van een vreemden godsdienst en vaker nog door een uit onzuivere overwegingen toegepast geweld, dat met zoo verschrikkelijke wreedheid gepaard gaat, dat er vermoedelijk meer menscheijkheid verloren gaat dan er kan worden gewonnen. In het algemeen mag worden gezegd, dat het westen zich, wat de toepassing van geweld betreft, jegens de zwakke volken van het oosten in zoo groote mate heeft vergrepen, — in verleden en heden — dat het een bespotting mag heeten, zich hiervoor op drang naar beschaving te beroepen.

32. Het goede, dat het westen aan andere volken heeft te bieden, behoeft hun niet door middel van staatkundige overheersching te worden gebracht. Juist de omstandigheid dat het geboden wordt onder voorwaarde van staatkundige onvrijheid, wekt bij den overheerschte tegenzin, sterke achterdocht en in zeer vele gevallen bezigt hij dat goede als een aan den vijand ontfutseld wapen, dat hij tegen dezen kan richten. Een vrij volk echter zal de westersche waarden, welke hem kunnen verrijken en versterken, gretig en onvoorwaardelijk aanvaarden. In die vrije verhouding zal ook de westerling algemeener inzien, welke goede dingen, andere en hoogere dan geldelijk gewin, zij uit het beschaafde oosten kunnen putten.

Koloniale overheersching belemmert de doorwerking van onze beste gaven en verhoogt de schade, welke de ondeugden van het westen aan de tropenvolken berokkenen.

HET LOT DER BEVRIJDE VOLKEN.

Maar zal de opheffing van de koloniale verhouding inderdaad in alle opzichten een vooruitgang voor de daarbij betrokken volken zijn? Hun eigen heerschers zijn als regel despoten, die in hoofdzaak de willekeur bezigen als maatstaf voor beleid, bij wie de zin voor recht en sociale rechtvaardigheid gebrekkig of niet aanwezig zijn, tenzij in een richting, welke voor sociaal-democraten nauwelijks aannemelijk kan zijn.

Indien wij onze houding ten opzichte van het koloniale probleem door dezen gedachtengang laten bepalen, zou dat kunnen leiden tot handhaving van de staatkundige overheersching voor welhaast onbeperkten duur.

Het is waarschijnlijk, dat in een gemeenschap van vrije volken het geestelijke ruilverkeer ten goede zal werken op een ontwikkeling naar modern bestuur ook in het oosten; de teekenen hiervan zijn er reeds. Maar al ware het anders, dan nog zouden wij hierom de overheersching niet mogen doen voortduren.

De koloniale figuur vindt haar oorsprong immers niet in het brengen van beschaving en in de verzorging van het welzijn der overheerschten. Zij is een schakel in de ontwikkeling van het kapitalisme, is alleen uit economische onvermijdelijkheid ontstaan (I). Onze taak is het, die onvermijdelijkheid weg te nemen. Natuurlijk moeten wij, zoolang ook wij mede-overheerschen, de koloniale volken dan met heel onze kracht versterken; maar is, mede hierdoor, de nationale onafhankelijkheid herwonnen, dan hebben de bevrijden verder voor hun eigen welzijn te zorgen.

Een andere opvatting zou ons als plicht opleggen, nog menig ander volk onder koloniale verhouding te brengen. Trouwens, indien welzijn

en beschaving het koloniale doel vormden — de onderwerping van minder rijke landen en minder beschaafde volken zou zegenrijker werk zijn geweest.

DE BEREIKING DER ONAFHANKELIJKHEID.

34. Wanneer en hoe zal, naar onze inzichten, de nationale vrijheid kunnen intreden? Het antwoord op deze vraag, raakt een koloniaal beginsel-program in de kern.

Twee overwegingen dienen voorop te staan: 1^e. er moet een lijn naar een juiste en snelle ontwikkeling tot onafhankelijkheid worden getrokken; 2^e. deze lijn moet worden gevolgd zonder ons te laten weerhouden door de overweging, dat opheffing van de koloniale verhouding materieel nadeel voor de Nederlandsche arbeiders zou kunnen opleveren.

Verwaarloozing van eerstgenoemde overweging zou rechtstreeks indruischen tegen onze theorie; terzijdestelling van de andere ware loslating van onze ideologie. Bij de behandeling van de Indische begroting in de Eerste en de Tweede Kamer hebben onderscheidenlijk pgn. Wibaut en Albarda dit standpunt dan ook aanvaard. Wibaut verklaarde (Hand. 1928/29 blz. 646): „de vraag of, wanneer Indië lossen werd van Nederland, of dat op het economisch bestaan van Nederland een funesten invloed zou hebben al dan niet, mag naar mijne meening geen koloniale politiek beheerschen . . . Zulke overwegingen mogen nooit, volledig erkend of stilzwijgend gevoeld, leidraad zijn voor eenige koloniale politiek”. En Albarda (Hand. 1928/29 blz. 1212): „De bevrijding moet zijn het werk van een tijdperk van overgang, waarin de inheemsche krachten moeten worden gevormd en de inheemsche organisaties tot ontwikkeling worden gebracht, die ten slotte de leiding van het staatkundige en economische leven van Indië zullen overnemen. Nu moet dat tijdperk, naar onze overtuiging, zoo kort mogelijk zijn . . . Onze politiek is gericht op een zoo spoedig mogelijke bevrijding van Indië.” En even tevoren (blz. 1211) verzekerde hij: „Wij moeten tot offers bereid zijn en wij zijn daartoe ook bereid ter wille van Indie.”

„INDONESIË LOS VAN HOLLAND-NÜ.”

35. Van twee kanten propageert men voor onze partij de *onmiddellijke* vrijheid van Indonesië. Het ware echter onjuist om in een beginsel-program iets „onmiddellijk” te eischen; het karakter van zoo’n program is, dat het een vast gebaanden weg naar de toekomst teekent. Hoogstens zou kunnen worden verklaard, dat, indien bepaalde omstandigheden zullen zijn ingetreden, het een of ander „onmiddellijk” zou moeten geschieden.

Afgezien echter van dit bezwaar, is de eisch als programpunt voor

ons onaannemelijk. Het schijnt voorzoover thans de mogelijkheden kunnen worden gepeild, zoo goed als zeker, dat een onmiddellijk vrijmaken van Indonesië — uitsluitend door één westersche mogendheid — niet zou leiden tot een houdbare nationale onafhankelijkheid. Het imperialisme is niet op te heffen met een enkel uit welwillendheid en menschelijkheid voortkomend initiatief. Zoo min als het kapitalisme. De koloniale gesteldheid van Indonesië is ook niet meer een uitsluitend Nederlandsche of Indonesische aangelegenheid, maar eene, welke in nauw verband met de wereldstaatkunde en de wereldeconomie is gekomen. Zoowel Nederland als Indonesië zijn, voor de vrije daad, afhankelijk van de wereldpolitiek, moeten er althans rekening mee houden.

Een zelfstandig loslaten thans, zou niet alleen Nederland een stuk nationale vrijheid kunnen kosten, zonder aan Indonesië de vrijheid te brengen, maar ware een verhooging van de kans op zoo niet het uitlokken van een wereldconflict. Het is nauwelijks denkbaar, dat een plotselinge, kunstmatige verschuiving in de wereld-economie — Indonesië is als het ware een jachtterrein voor grondstoffen, en de machtigste mogendheden zijn er voor minstens een miljard gulden bij betrokken — in vrede zou worden aanvaard. Nederland noch Indonesië zouden onder de bestaande verhoudingen de kracht hebben om te weerstaan en zich te handhaven.

Geen van de groepen, welke de leuze „vrijheid voor Indonesië-nù” aanheffen, kunnen waarlijk gelooven in de mogelijkheid, haar te zien verwezenlijkt. Met de aanvaarding van deze leuze zou onze partij zich wellicht de politieke sympathie van sommige groepen Indonesiërs kunnen verwerven, maar tevens zich in een gevaarlijk politiek kansspel begeven tot eigen teleurstelling en die der overheerschten. Tot voldoening slechts van haar felste tegenstanders.

Het spreekt vanzelf, dat in een gebied als dat om den Stillen Oceaan, waar de politieke spanning steeds grooter wordt, zich wereldgebeurtenissen van catastrofaal karakter kunnen voltrekken, met een onmiddellijke bevrijding van Indonesië als een der gevolgen. Het vaststellen van een program van catastrophen is thans echter niet aan de orde.

VOORGESTELDE OPLOSSING.

36. Onze partij kan bij de bepaling van hare koloniale beginselen weinig anders en weinig meer doen, dan: 1^e. een omschrijving te beproeven van de omstandigheden, waaronder de nationale onafhankelijkheid kan worden gevestigd en buiten welke zij niet bestaanbaar is (X 3); 2^e. den kortsten weg naar het intreden van die omstandigheden te traceeren (X 1).

37. De burgerlijke partijen beloven als uiterste een zelfstandig Indonesië als gelijkwaardig deel binnen het Nederlandsche rijksverband, zoodra de volken hiervoor „rijp“ zullen zijn. Uit woord en geschrift blijkt dan — op zeer enkele uitzonderingen na — dat hiermee bedoeld is een geschenk op voorwaarde, dat de overheerschte gemeenschap in staatkundig en economisch opzicht, hetzelfde peil zal hebben bereikt, als waarop thans de overheerscher staat.

GEEN VOORWAARDEN, MAAR HET VASTSTELLEN VAN HET
ONVERMIJDELIJKE.

38. Het ontwerp (X 2) trekt ook hier een scherpe scheidingslijn tusschen de S.D.A.P. en de burgerlijke partijen.

Het is de uitdrukkelijke bedoeling, dat onzerzijds de verkrijging van de nationale onafhankelijkheid niet gebonden behoort te zijn aan de vervulling van eenzijdig op te leggen voorwaarden. Wel wordt in groote trekken een toestand aangegeven, welke moet zijn ingetreden, zal — naar de overtuiging van de partij — nationale onafhankelijkheid ooit bestaanbaar blijken. De oorzaak van de koloniale overheersching is in de eerste plaats een tekort aan economische weerbaarheid; zal die oorzaak kunnen worden opgeheven, dan zal dus in de eerste plaats economische weerbaarheid moeten zijn verkregen. Dat het bezit van zekere staatkundige kracht daarnaast onontbeerlijk is, spreekt vanzelf.

IN ECONOMISCH OPZICHT.

39. Het ontwerp gaat (X 2) daarom uit van de overtuiging, dat nationale vrijheid slechts mogelijk is, indien een volk de „verantwoordelijkheden“ vermag te dragen, welke de invoeging van zijn land bij het internationaal ruilverkeer meebrengt.

De eerste indruk van deze omschrijving zou kunnen zijn, dat het intreden van dezen toestand nog wel zéér lang op zich zal laten wachten. Dat zou ook het geval zijn, indien het overheerschte volk, om zelfstandig aan het internationale ruilverkeer te kunnen deelnemen, al dadelijk alle hiertoe noodige persoonlijke krachten uit eigen kring zou moeten betrekken. Een dergelijke volkomen economische ontwikkeling behoeft echter niet te zijn bereikt om als volk toch de taak in het wereldverkeer zelfstandig te kunnen verrichten. Landen als Siam, China, Afghanistan, Perzië, zelfs Rusland en vele Zuid-Amerikaansche republieken, hebben die ontwikkeling immers nog niet ten volle bereikt en nemen toch staatkundig onafhankelijk aan het internationale ruilverkeer deel. Zij laten in ruime mate vreemd kapitaal toe, voorzoover de eigen kapitaalvorming nog achterbleef, en betrekken financieel en economisch onderlegde krachten uit den vreemde, die hun regeeringen van advies en steun dienen. Japan is een voorbeeld, hoe

langs dezen weg tenslotte de noodige enkel-nationale krachten kunnen worden gekweekt.

IN STAATKUNDIG OPZICHT.

40. Afwijzend moeten wij staan tegenover de opvatting van hen, die de verkrijging van nationale vrijheid willen zien gebonden aan aanvaarding van een bepaalden staatsvorm. Vast staat, dat de onafhankelijkheid onbestaanbaar, althans niet houdbaar zal zijn, zonder beschikking over zekere staatsvormende kracht. Bestuursvorm en bestuursapparaat moeten zoodanig zijn, dat de staat zich naar buiten en naar binnen kan handhaven, op zich zelf of in bondgenootschap. Maar in deze opzichten mag anderer voorkeur geen voorwaarde worden. Natuurlijk zouden sociaal-democraten het liefst zien, dat Indonesië een democratische staat, als het kon, een sociaal-democratisch gemeenebest werd, maar als nationale onafhankelijkheid mogelijk blijkt onder een autocratisch, zelfs despotisch regime — wij zouden dan toch moeten terugtreden. Dat zou met te minder bezwaar kunnen plaats hebben, omdat de invloed van de sociaal-democratie met de vestiging van een vrij Indonesië niet teloor zou gaan, integendeel, onder vrije verhoudingen zuiverder en sterker zou kunnen doorwerken.

41. Het Partijbestuur meende echter, dat zonder te spreken van een bepaalden staatsvorm, toch uit het program moest blijken, dat een inheemsch bestuur geheel buiten het volk om tot stand gekomen, feitelijk geen bestuur van het volk zou mogen heeten. Daarom wordt in het ontwerp richting gegeven in dezen zin, dat het „uit het volk (zij) opgekomen, althans in het algemeen door het volk (zij) erkend.”

Hiermee zijn de omstandigheden, waaronder de nationale onafhankelijkheid, volgens onze inzichten, bestaanbaar zal zijn, geteekend. Of de vrijheid gegeven of genomen zal worden, is niet te voorspellen. Machtsverhoudingen en de gezindheid der partijen in de beslissende dagen, zullen zich in sterke mate doen gelden. Het ontwerp laat dit punt daarom onaangeroerd.

DE TE VOLGEN POLITIEK.

42. De in het belang der vrijwording te volgen politiek staat in het ontwerp kort en scherp aangegeven: zich in de eerste plaats richten op het overbodig maken van het vreemde gezag onder het voorschrift, dat alle hervormingen de koloniale verhouding zullen moeten verzwakken en bij de eigen inzettingen der inheemschen aansluiting zoeken. Dat laatste ter wille van het behoud van wat er dierbaars en bruikbaar in de eigen bestuursinstellingen en volksgewoonten zal blijken.

Onder „hervormingen” in dit ontwerp van koloniale beginselen moeten natuurlijk worden verstaan die maatregelen, welke voor het

lot der bestuurden van grooten invloed zijn. Maatregelen van ondergeschikten aard, of welke binnen de neutrale zône liggen, kunnen bij dit beginselprogramma buiten beschouwing worden gelaten.

De in stelling (X 1) vervatte eisch, staat natuurlijk in onverbrekkelijk verband met de strekking van het geheele ontwerp. Onder hervormingen, welke de koloniale verhouding verzwakken, kunnen dus niet ook die begrepen worden, welke een destructief karakter dragen. Tusschen neerhalen en verzwakken moet hier scherp worden onderscheiden.

VERHOUDING TOT DE NATIONALE VOLKSBEWEGING.

VERSCHIL EN VERWANTSCHAP.

43. Onze verhouding tot de nationale volksbeweging, staat in XI en XII omschreven. De moeilijkheid om die verhouding zuiver te bepalen is, dat onze partij en het streven van de nationalisten op verschillend einddoel zijn gericht, en beider strijd niettemin verwantschap vertoont. Al eerder is er op gewezen, dat de nationalist niet in de eerste plaats tegen het kapitalisme strijden, maar tegen een vreemden staatkundigen overheerscher, die onder de bestaande toestanden het kapitalisme als apparaat voor nationale onderdrukking bezigt. Om echter het vreemde gezag doelmatig te kunnen bestrijden, zal de nationalist zich ook krachtig tegen het koloniale kapitalisme moeten richten. In deze omstandigheid ligt de verwantschap tusschen den nationaal-kolonialen en den socialistisch-kolonialen strijd besloten. Nationalist en socialist vinden elkaar tijdelijk op eenzelfde terrein tegenover een gemeenschappelijken tegenstander.

Die verwantschap bestaat ook buiten de koloniale sfeer, bestrijkt daar de sociaal-democratie in het algemeen. De overwinning van de koloniale volken zal een zware nederlaag voor het moderne imperialisme zijn en zij kan onder zekere voorwaarden een groote stap naar de vervulling van het socialisme zijn. Omgekeerd zal een eigen overwinning van het socialisme den kolonialen nationalist veel dichter tot zijn bevrijding brengen. Elke ernstige, natuurlijke verzwakking van het kapitalisme zal een bate voor het socialisme zijn en anderzijds onze zege een lichtpunt voor de koloniaal-overheerschten.

SAMENWERKING.

44. Een derde element in de verwantschap tusschen de beide bewegingen is, dat sociaal-democraten, burgers van een koloniale mogendheid, een zedelijken plicht jegens de nationaal-onderdrukten hebben te vervullen. Wij zijn ondanks ons zelve mede-overheerschers, dragen mede-verantwoordelijkheid voor het koloniale onrecht, moeten daarom strijden voor de nationale bevrijding. Samenwerking met de nationale volksbeweging is hiervoor een der aangewezen middelen.

Voor een juiste vervulling van onze taak is het onontbeerlijk, dat wij de wenschen, de inzichten, dat wij het gemoed van de overheerschten goed leeren kennen.

Een ander ras met kans op goeden uitslag te steunen, is nauwelijks mogelijk, zonder dat ras goed te leeren kennen, en om tot die kennis te geraken, is samenwerking met de volksbeweging de beste weg.

NIET ONVOORWAARDELIJK.

45. Die samenwerking zij echter niet onvoorwaardelijk. De verwantschap moge in sterke mate aanwezig zijn, ook het besef van onzen zedelijken plicht jegens de nationalistien — maar wij kunnen hun strijd niet steunen in vormen en met middelen, waarvan wij de aanvaarding tegenover ons zelve noch tegenover de nationalistien zouden kunnen verantwoorden. Het zou onjuist zijn, indien de sociaal-democratie bij haar deelneming aan den strijd om nationale bevrijding uitsluitend de beginselen en de strijdwijze wilde volgen, welke in haar eigen kring beproefd zijn gebleken, maar ook mag zij zich niet enkel richten naar hetgeen de nationale volksbeweging juist en doelmatig acht.

GESCHEIDEN SAMENGAAN.

46. In het ontwerp zijn deze overwegingen tot uiting gekomen in XI 2, waar het steunen, met alle kracht, van den nationalen strijd gebonden wordt aan de voorwaarde, dat die steun slechts zal mogen worden verleend „met naar haar inzicht (van de soc.-dem.) bruikbare middelen” en met „behoud van haar recht tot zelfstandige beoordeling van de toegepaste strijdwijze”.

De omstandigheid, dat socialisme en nationalisme naar verschillend einddoel streven en, op koloniaal terrein, toch op elkaar zijn aangewezen, maakt het verklaarbaar, dat wij in onze betrekkingen tot den nationalen strijd niet voor 100 pCt. westersch-sociaal-democratisch te werk kunnen en mogen gaan. Het karakter van dien nationalen strijd wijst ons dan den weg. Niet overwinning van *het* kapitalisme is zijn doel, noch de zege eener klasse. Wel leven er ook in de nationale beweging reeds economische tegenstellingen, wel teekenen zich ook reeds in de inheemsche samenleving klasseverschillen af (er is klassewrijving, nog geen klassenstrijd), maar de drang naar nationale vrijheid bezielt thans heel het volk, voorzoover tot bewustheid van zijn lot gekomen. De op allen rustende nationale klem belet, dat de economische tegenstellingen tot volle uiting komen, houdt de vatbaarheid voor socialistisch inzicht tegen. Bij de toepassing van onze leerstellingen en strijdmethoden moeten wij er daarom rekening mee houden, dat de inheemschen „de koloniale verhouding in de eerste plaats als een nationaal en rassenconflict ondergaan” (XII). De sociaal-democratie moet zich bij het stelling nemen op koloniaal terrein voorname-

lijk nationaal oriënteeren; aanbeveling b.v. van klassenstrijd en democratie als factoren in den nationalen strijd zou thans nauwelijks vrucht dragen en de nationale beweging met verwarring en scheuring bedreigen.

SOCIAAL-DEMOCRATIE OP INHEEMSCHEN GRONDSLAG.

47. Deze houding behoeft echter geen verloochening van ons eigen streven te zijn. Wij kunnen, maar dan binnen het raam van de volksbeweging, nu reeds de mogelijkheden bevorderen voor de totstandkoming van een sociaal-democratische organisatie „op inheemschen grondslag” (XI 3). In elk land met een sociaal-democratische beweging draagt deze een eigen karakter, waaruit de nationale geaardheid van het volk spreekt. Vooral in een koloniaal overheerscht land zal de beweging dat eigen accent bezitten, tot een *nationaal*-socialistische partij (in den goeden zin) kunnen uitgroeien.

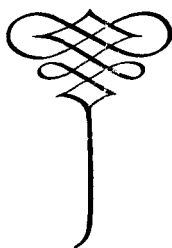
Wij kunnen aan de oostersche arbeiders onze beginselen voorhouden, zij zelve zullen die naar eigen behoeften en inzichten moeten verwerken.

Voor ons is als zelfstandige socialistische taak in de koloniale sfeer aangewezen de „verheffing en bewustmaking der inheemsche arbeidersklase” door een gezamenlijken strijd voor groote hervormingen, door haar de kracht en de zwakheden van den gemeenschappelijken tegenstander te leeren peilen.

=====
N.V. DRUKKERIJ EN UITGEVERSMIJ.
DE ARBEIDERSPERS =====
AFDEELING HANDELSDRUKKERIJEN
AMSTERDAM — KEIZERSGRACHT 378
=====

RESOLUTIES

**TE BEHANDELEN OP HET
DEMONSTRATIEF CONGRES
VAN S.D.A.P. EN N.V.V. TE 'S-GRAVENHAGE
OP ZATERDAG 13 SEPTEMBER 1930**

RESOLUTIE BETREFFENDE OUDERDOMSVERZEKERING.

Het Congres van het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, gehouden op 13 September 1930 te 's-Gravenhage,

Overwegende, dat de invaliditeitsverzekering en de vrijwillige ouderdomsverzekering in vrijwel elk opzicht onvoldoende zijn om in den nood van de ouden van dagen te voorzien;

overwegende, dat reeds thans meer dan 50.000 behoeftige mannen en vrouwen van boven de 65 jaar van elke ouderdomsrente verstoken zijn, welk aantal ieder jaar nog met ettelijke duizenden toeneemt, dringt er bij de Regeering en de Staten-Generaal op aan, aan dezen onhoudbaren toestand een einde te maken door:

- a. invoering van een staatspensioen aan alle mannen en vrouwen, loonarbeiders zoo goed als zelfstandigen, die beneden een zekere inkomensgrens blijven;
- b. verbetering van de Invaliditeitswet door uitbreiding van het aantal loonklassen met een dienovereenkomstige verhooging van de premies en de staatsbijdrage;
- c. verbetering van de vrijwillige ouderdomsverzekering door het verleenen van een toeslag van staatswege.

Het Congres doet een dringend beroep op de arbeidersklasse in al haar geledingen, om door een massale aansluiting bij de S.D.A.P. en de moderne vakbeweging een zoodanigen druk op de Regeering en de Staten-Generaal uit te oefenen, dat binnen den kortst mogelijken tijd deze rechtmatige eischen tot werkelijkheid worden gebracht.

RESOLUTIE IN ZAKE WETTELIJKE WERKLOOSHEIDSVERZEKERING

Het Congres van het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, gehouden op 13 September 1930 te 's-Gravenhage, overwegende, dat in de afgelopen jaren meer dan eens gebleken is, dat bij een eenigszins belangrijke toename der werkloosheid, het huidige systeem van werkloosheidsverzekering heeft gefaald;

dringt er bij de Regeering en de Staten-Generaal op aan, zoo spoedig mogelijk een wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering tot stand te brengen, o.m. berustende op de volgende grondslagen:

- a. De vrijwillige verzekering blijft gehandhaafd, waarbij de mogelijkheid wordt geschapen, om bij Koninklijk Besluit voor de daarvoor geëigende bedrijven of beroepen de verplichte verzekering in te voeren;
- b. met de uitvoering der verzekering worden uitsluitend belast de werkloosheidskassen der vakvereeningen, die behoudens het noodzakelijk toezicht van overheidswege volledig zelfbestuur moeten hebben;
- c. alle gemeenten worden verplicht, tot deze wettelijke regeling toe te treden;

- d. de kosten dezer verzekering zullen worden gedragen door de verzekerden, de werkgevers en de overheid (rijk en gemeenten);
- e. de overheid verstrekt op de bijdragen der verzekerden en der werkgevers een bijslag van ten minste 100 pCt.;
- f. aan het hoofd der werkloosheidsverzekering komt een bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van Rijk en gemeenten, en vertegenwoordigers van de belangrijkste vakcentrallen van werkgevers en van werknemers;
- g. er wordt een crisisfonds gesticht, waaruit in tijden van crisis gedurende een bepaalden tijd steun wordt verleend aan door werkloosheid getroffen arbeiders. De midelen van dit crisisfonds worden gevormd door bijdragen van de werkloosheidskassen, de werkgevers en het Rijk.

Het Congres besluit de, voor het tot stand komen van deze wettelijk geregelde werkloosheidsverzekering, laatste jaren gevoerde actie zoowel binnen als buiten het Parlement, met kracht voort te zetten.

RESOLUTIE IN ZAKE MEDEZEGGENSCHAP EN BEDRIJFSORGANISATIE.

Het Congres, enz.,

overwegende, dat het voor de arbeidersklasse, die door het Algemeen Kiesrecht de politieke democratie heeft veroverd, thans noodzakelijk is om de economische democratie te vestigen door invoering van de medezeggenschap in de onderneming, om daardoor, in aansluiting bij de wettelijke voorzieningen en collectieve contracten de machtswillekeur der ondernemers verder terug te dringen;

dat door deze medezeggenschap tevens een grondslag wordt gelegd voor een toenemend verantwoordelijkheidsgevoel bij de arbeidersklasse ten aanzien van de productie, welk verantwoordelijkheidsgevoel een belangrijke factor voor de socialisatie is;

dat de medezeggenschap, zoowel in de particuliere als in de overheidsondernemingen, wettelijk dient te worden geregeld, en dat in afwachting daarvan de vakbonden en socialistische vertegenwoordigingen alle kracht zullen inspannen om de invoering of uitbreiding der medezeggenschap zooveel mogelijk te bevorderen;

dat de reeds genoemde doeleinden, die met de medezeggenschap worden nagestreefd, niet kunnen worden bereikt door regelingen in de bedrijfstakken, met voorbijgaan der afzonderlijke ondernemingen;

dat echter de arbeidersbeweging daarnevens dient te streven naar de bestrijding der stelselooze winstproductie en naar wegbereiding van de socialisatie door een doelmatige ordening in de bedrijfstakken onder medewerking der gemeenschap;

eischt van de regeering de wettelijke regeling van medezeggenschap en doelmatige bedrijfsorganisatie in de Volksvertegenwoordiging aan de orde te stellen en

roept de arbeidersklasse op, zich sterker te organiseeren en zich strijdbaar te maken ter verwezenlijking van dezen eisch.

RESOLUTIE IN ZAKE EEN WETTELIJKE VACANTIEREGELING.

Het Congres van het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland, gehouden op 13 September 1930 te 's-Gravenhage,

overtuigd van het recht van alle hand- en hoofdarbeiders op een jaarlijksche vacantie met behoud van loon, benevens een vacantie-toeslag,

van oordeel, dat ter verrijking van het leven der arbeiders, alsmede in het belang hunner geestelijke en lichamelijke ontwikkeling en uit het oogpunt van volksgezondheid in het algemeen, de invoering van vacantie met behoud van loon, krachtig dient te worden bevorderd;

met vreugde constateerende, dat, dank zij het optreden der moderne vakbeweging, voor tienduizenden werknemers reeds een vacantie is veroverd;

van oordeel echter, dat deze vacantie vaak veel te kort is, terwijl verschillende groepen door onvoldoende economische machtsvorming niet in staat zijn een vacantie van hun werkgevers af te dwingen;

overwegende, dat daarentegen verschillende andere groepen, zooals o.a. hoofdarbeiders, overheids- en semi-overheidspersoneel reeds een vacantie van twee tot vier weken hebben verkregen,

van meening, dat een vacantie van een week voor de volwassen handarbeiders en 14 dagen voor jeugdigen, als een minimum moet worden beschouwd, terwijl de reeds verkregen rechten van andere groepen dienen te blijven gehandhaafd;

overwegende, dat verwezenlijking van dezen eisch voor alle werknemers binnen afzienbaren tijd slechts mogelijk is door een wettelijke regeling;

overwegende, dat in een aantal landen een wettelijke vacantieregeling reeds bestaat;

komt ten sterkste op tegen de opvatting van den tegenwoordigen Minister van Arbeid, die, in strijd met elke ervaring op het terrein van de sociale wetgeving, de mogelijkheid van doorvoering eener minimum-vacantieregeling buiten de wet om aanwezig acht;

dringt er ten sterkste bij de Regeering en de Staten-Generaal op aan, binnen korten tijd een wet op bovengenoemde grondslagen tot stand te brengen;

roept de Nederlandsche hand- en hoofdarbeiders, voor zoover zij nog buiten de moderne arbeidersbeweging staan, op, door toetreding tot de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij en de Moderne Vakbeweging, de macht van het Nederlandsche proletariaat zoodanig te versterken, dat de moderne arbeidersbeweging met nog meer kracht dan tot dusverre haar strijd voor de verovering der vacantie met succes kan voortzetten.

RESOLUTIE NOPENS DEN ARBEIDSTIJD.

Het Congres van het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, gehouden op 13 September 1930 te 's-Gravenhage,

doordrongen van de noodzakelijkheid eener

wettelijke bescherming van alle arbeiders ten aanzien van den arbeidstijd,

overwegende, dat de voortschrijdende rationalisatie en de perfectioneering der techniek, zoomede de gevolgen daarvan, verdere verkorting van den arbeidstijd mogelijk en noodig maken,

dat sedert 1919 de opeenvolgende Regeeringen nalatig gebleven zijn, de Arbeidswet 1919 voor verschillende groepen voor hoofd- en handarbeiders in toepassing te brengen,

dat sommige groepen, die buiten de Arbeidswet vallen, o.a. honderdduizenden landarbeiders, nog altijd van bescherming ten aanzien van den arbeidstijd verstoken zijn en voor andere groepen, ofschoon wel beschermd, een langere arbeidstijd dan 48 uur per week is toegestaan,

overwegende, dat in ons land onder verschillende groepen veelvuldig, zelfs onmenselijke arbeidstijden voorkomen, die alle perken te buiten gaan,

overwegende, dat in verband met den aard van het werk de 48-urige werkweek voor de ondergrondse mijnwerkers nog te lang moet worden geacht,

overwegende, dat in veel te ruime mate overwerkvergunningen worden toegekend,

van oordeel, dat ernstige overtredingen vaak veel te licht worden gestraft, waardoor de straffen veelal de noodige uitwerking missen,

overwegende, dat de Nederlandsche regeering tot op dit oogenblik in gebreke is gebleven, de behandeling, aanneming en ratificatie der acht-urenconventie van Washington te bevorderen, niettegenstaande reeds in 1921 een desbetreffend wetsontwerp is ingediend, waarop de Tweede Kamer nog hetzelfde jaar voorloopig verslag heeft uitgebracht,

verwijzende naar de resolutie in zake den arbeidsduur, aangenomen op het congres van het I.V.V., dat van 7 tot 11 Juli 1930 te Stockholm is gehouden en waarmede het zich dus uitsprekt voor een zoo spoedig mogelijke invoering der 44-urenweek als overgang naar een verdere verkorting van den arbeidsduur,

dringt er bij de Nederlandsche Regeering en de Staten-Generaal met kracht op aan:

- a. De Arbeidswet zoodanig toe te passen en uit te voeren, dat spoedig de 48-urige werkweek niet meer wordt overschreden;
- b. de groepen, die buiten de Arbeidswet vallen, binnen korten tijd wettelijk te beschermen tegen arbeidstijden, welke boven de 48 uur per week uitgaan, opdat de 48-urige werkweek in ons land algemeen als norm in practijk wordt gebracht;
- c. den arbeidstijd voor de ondergrondse mijnwerkers en de arbeiders van andere, voor de gezondheid schadelijke bedrijven, zoo spoedig mogelijk te bepalen op maximum 7 uur per etmaal;
- d. maatregelen te treffen, waardoor ernstige overtredingen zoodanig worden gestraft, dat ze de uitwerking hebben, welke de straf beoogt;
- e. te bevorderen, dat de ratificatie van de Washingtonsche conventie alsmede van de conventie 1930 van Genève op den arbeids-

- f. tijd in den handel en op de kantoren, voor ons land spoedig tot stand zal komen ; te bevorderen, dat binnen den kortst mogelijken tijd het vraagstuk van de 44-urige werkweek bij het Internationaal Arbeidsbureau te Genève aanhangig wordt gemaakt en elke poging om tot een internationale regeling op den grondslag der resolutie van het I.V.V. te komen, zoo krachtig mogelijk te steunen ;

draagt het bestuur van het N. V. V. en den aangesloten organisaties op, zoolang de regeering nalatig blijft, in ons land de 48-urige werkweek algemeen in practijk te brengen, alle krachten in te spannen, om met economische middelen de 48-urige werkweek practisch te verwezenlijken ;

roept de hand- en hoofdarbeiders van Nederland op, door massale toetreding tot S. D. A. P. en N. V. V. de positie der arbeidersklasse zoodanig te versterken, dat ze in staat is, zoowel door parlementaire als economische actie, de 48-urige werkweek in het geheele Nederlandsche bedrijfsleven te grondvesten.

RESOLUTIE IN ZAKE NATIONALE EN INTERNATIONALE ONTwapENING.

Het Congres van S.D.A.P. en N.V.V., gehouden in Den Haag op 13 September 1930 ;

ten diepste overtuigd, dat de instandhouding van legers, en vloten, voor oorlogsgebruik bestemd, een voortdurende bedreiging betekent van den wereldvrede, en dat met elke vermeerdering van bewapening, te land, ter zee of in de lucht, het gevaar van een nieuwen wereldoorlog naderbij komt ;

spreekt den wensch uit, dat de Socialistische Arbeiders Internationale en het Internationaal Verbond van Vakvereenigingen de arbeiders van alle landen steeds krachtiger zullen voortgaan in den strijd voor de ontwapening, en in onderling overleg de arbeidersklasse zullen voorbereiden tot het uiterste verzet tegen elk dreigend oorlogsgevaar ;

acht het den dringenden plicht der regeering, haren afgevaardigden in de Volkenbondsvergadering en in de Voorbereidende Ontwapenings-

commissie opdracht te geven, dat zij met hun uiterste krachten de spoedige totstandkoming van eene internationale ontwapeningsovereenkomst zullen bevorderen, opdat eindelijk de ontwapeningsbeloften, na den wereldoorlog aan de volken gegeven, worden vervuld ;

ziet in elke vermeerdering van de bewapening van Nederland een handeling, die met het streven naar internationale ontwapening in strijd is en den nieuwen wedstrijd in oorlogstoe-rustingen aanwakkert ;

bevestigt den herhaaldelijk door S.D.A.P. en N.V.V. gestelden eisch, dat, ook indien de Volkenbond zijn internationalen ontwapeningsplicht blijft verzaken, Nederland zelfstandig zal overgaan tot afschaffing van leger en vloot, zooals omschreven in het Wetsvoorstel, dat door de Soc. Dem. Kamerfractie in 1925 is ingediend ;

protesteert tegen het voorstel der Nederlandsche regeering tot uitbreiding van de vloot, hetwelk het land leidt in een richting, tegenovergesteld aan die naar internationale en nationale ontwapening ;

acht het voorstel des te meer verwerpelijk, nu een economische crisis, van ongekende hevigheid en omvang, de wereld teistert, ook in Nederland landbouw, nijverheid, handel en verkeer in zeer ernstige moeilijkheden heeft gebracht, de arbeidersklasse met uitgebreide en langdurige werkloosheid treft en de sociale noodden verergert, zoodat alle beschikbare staatsgelden in de eerste plaats voor de leniging van die noodden moeten worden aangewend ;

eischt van de Volksvertegenwoordiging de verwerping van het regeeringsvoorstel tot vlootuitbreiding ;

roept de mannen en vrouwen van Nederland op om door de onderteekening van het petitionnement, door S.D.A.P. en N.V.V. georganiseerd, een machtig getuigenis te geven van het vurig verlangen naar internationale en nationale ontwapening, dat vele honderdduizenden landgenooten bezielt en vraagt in den strijd tegen de vlootuitbreiding de krachtige en onvermoeide medewerking van alle voorstanders van vrede en ontwapening.

